Lhyfr o fedheginiaeth a physygwriaeth [Book of remedies and medicine]

Publication/Creation

c.1600

Persistent URL

https://wellcomecollection.org/works/atxethd6

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
https://wellcomecollection.org

MS. No.417.

WELLCOME HISTORICAL MEDICAL LIBRARY

ACCESSION NUMBER
19355
PRESS MARK

1095

edhegmiaeth
gwriaeth
dies and medicine]
[c. 1600]

M.S.C. 51B 19355
(10)

337 1095

LLYFR o fedheginiaeth
a physygwriaeth
[Book of remedies and medicine]
[c. 1600]

M.S.C. 51.B 19355
(10)

Take a quarter of an Ounce of Senna infused in a Gill of Water with half an Ounce of Glauber Salts Halfa four Hours in Warm Ashes Strain off, and Let it Cool and take it in the Morning

Salts Dr. Hughes Price

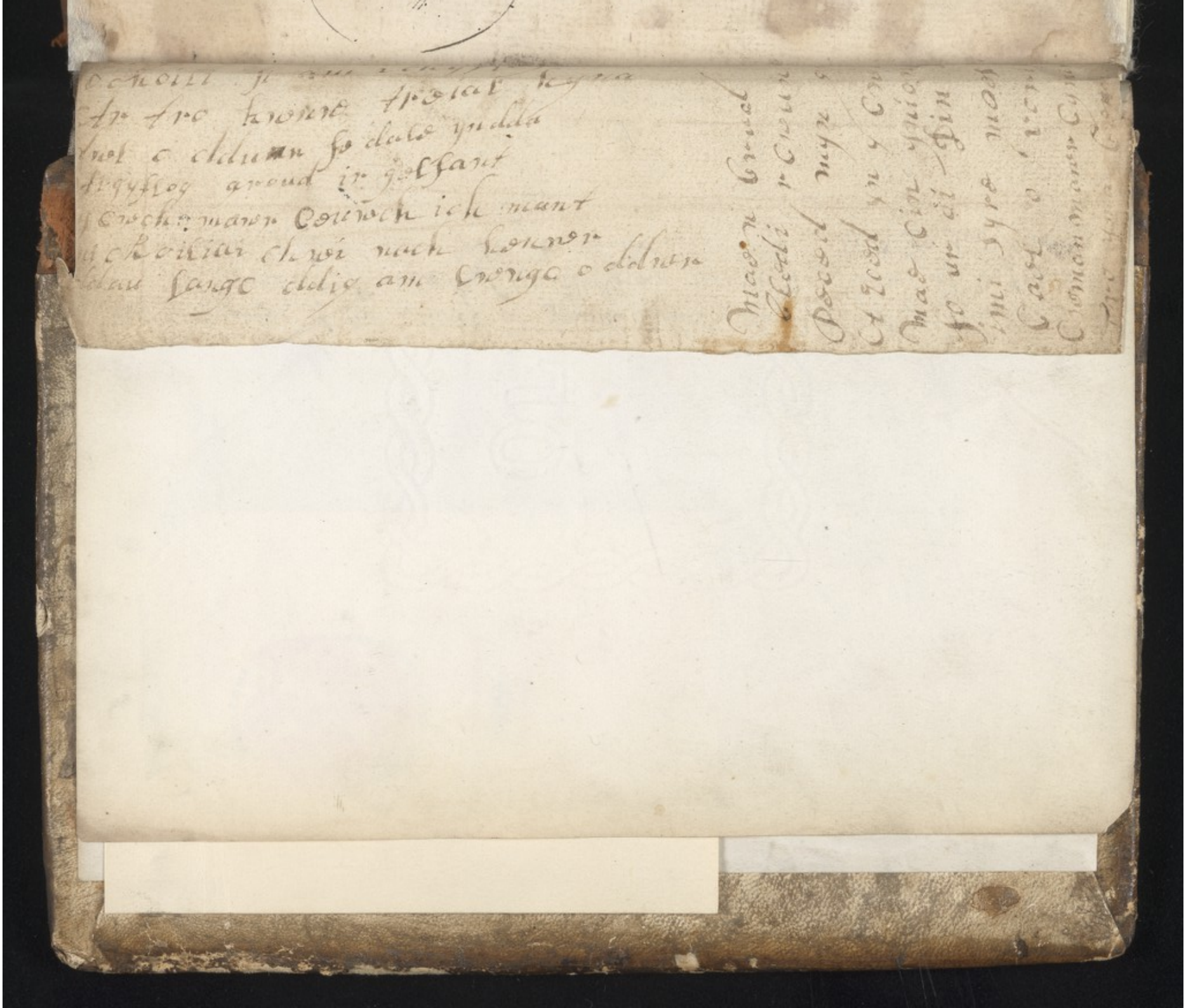
Denbigh

an Williams Jeyner

hno chwi

2 of Denbigh 1793

John Evans

Y Gwir

Salusbury

Conwy

Jonathan Williams Jeyne

Penmachno chwi

John Jones of Denbigh 1788

John Evans

Llaw am cadaw ti y mhob man
Rhag eliddle an-nedwyddwch Dewi
Ag am dycco i'r Nefoedd fry Farch
At Lu Sy'n haeddu Heddwch.

LHYFR. O. FEL HEGINI AETH, A PHYSYGW RIAETH

Mr Richard Gwyn. A book of Worion.

LHYMA DABL Y LHYFR HWN, FAL I GALHER YN BAROD GAEL POB RHYW ber aq ſydh yndho ef, meqis pob dolen dan i rhif, a phob tu dolen dan i mark ỽ tu cynta or dholen, ſydh ar lythyren. A. ar ail tu ar lythyren. B. meqis i bo parottach ir dar= lheñydh qael y peth a dhamuno i welod yn y lhyfr hwn. o waith W. G.

Kit. Glyn

Au qureſoq pa fodh oe helpu. Fol. 6. B.
Achos piſo qwaed. Fol. 8. A
Aſſau qwedi torri. Fol. 9.
Acces mud, neur, clwyf melyn yn y cylhaf Fol. 18
Acces krymediq, o nattur oer Fol. 19.
Au qureſoq Fol 24.
Adnabod beth fydh dyn claf ai byw ai marw. Fol 25.
Acces, ai medheqiniaeth. fo. 63. a. fo. 65. b. Fol. ...

Attal Nadr — fol. 33. A.
Archoll a phob briw — fol. 38. b.
Acces mud yn y cylhaf — fol. 39. b.
Aeron ffrwythau, a lhysau i wybod i naturiaeth — fol. 40. b.
Anwyd yn y pen ar clustie — ibīd.
Archoll a brath eli rhagorol idhyn. — fol. 44. b.
Aelodau dyn a gwewyr yndhyn. — fol. 47. b.
Aelod lhe bo churydh a chleisio. — fol. 59. a.
Adhaw or yssbiagl — fol. 59. b.
Aelod gwedi churydho druy hen friw ne werwyn. — ibid.
Au gwedi distemprio o ran churydho, r, bystyl. — ibid.
Archoll druy dhraen ne ben sayth — fol. 61. a.
Acces krynediq ne barlys. fo. 68. a. fo. 69. a. — fol. 62. b.
Acces krynediq a physychu druq yn y dhwyfron — fol. 64. a.
Archoll i stoppio i gwaed — fol. 65. [illegible]
Aelod briwediq aq yssiq yndho — fol. 65. b.
Arian byw oe ladh — fo. 70. a.
Asau dyn a lhosasa danyn. — ibid. a. b.
Acces a fo yn y cylha, aq yn y bystyl. — fol. 73. a.
Acces krynediq — fol. 74. b.
Aelod aq idhw yndho — fol. 76. a.
Anadl drywediq — fol. 76. b.
Anadl dhissiq. fo. 17. a. — ibid.
Acces a lhysyckiad yn genau y kylha — fol. 80. b.
Au, a dolyr a chwydh yn y dhwyfron o nahur acses — fol. 81. b.
Archoll gwedi tyfy o dhiarmi yn dhrwq odh dan. — fo. 85. a.
Aromatica dwfr pa fodh oe wnythyr. — fo. 89. b.
Argoyl dwfr pa fodh i gwnaie. — fo. 89. a.
Almons, oe lhaeth i wnythyr cowdel i glaf. — fo. 91. b.
Archoll, i dhestrowio marwqiq a chanker yndhi — fol. 94. b.

Y Dabl.

Amranle
Amrame shyqaid a phryfed yndhyn .fo. 129. b. fol. 96. b.
Anqof miewn dyn. fol. 99. b.
Amweirdeb. fol. 111. a.
Afalau, i rhimwedh fol. 117. b.
Aelod dyn a qwaywr yndho. fol. 134. a
Au a dolur fol. 135. b.
Au, diod idhi fol. 136. a.
Anadl a drwqfawyr drwyr trwyn fol. 32. a.

B.

Briw, a chwydh yndho ne yffiq. fol. 1. a. fo. 6
Bwrw qwaed drwyr, pen i wered. fo. 2. b. fo. 5. 1
Berwad pob Eli. fo. 3. a.
Briw o ben qlin, neu fwnwal hoed, a chwydh fol. 9. a.
Bob amfer i ymqymal yn iach fol. 10. b.
Beth a wna dyn yn drwm aq yn qlwyfys ibid.
Bys ne fiqwrn a chorn arno. fol. 16. a
Bystwn os kair cyn pydry, r, afqwrn. ibid.
Beth fydh claf ai byw, ai mariw. fo. 45. a. fo. 16. b. fo. 9.
Brath miewn dyn a yw fo yn beriql. fol. 17. a
Briw o liengiq, crimoq, neu eſqair fol. 19. a.
Briw a mariwqiq ar grimoq ne le arall. fo. 78. a. fol. 20. b
Brath ki klaf. fo. 75. a. fo. 23. a
Bystwn. fol. 34. a
Briw aq archolh. fol. 44. b. fo. 61. a. fol. 36. b.
Blodau ar wraiq yn rhedeq gormod. fo. 76. a. fol. 37. b.
Beth fydh dha i dorri maql. fol. 38. b.
Briw aq yfiq neu qwymp. fo. 65. b. fol. 40. b.
Brath pryf qwenwyma ibid. et
Bydkeri o natur clefyd neu chwfau drwq fol. 46

Blew i fertyr idhynt dyfohy

Dabl.

Brath i cyndheiriog · fo · 95 · a · fol · 46 · b ·
Briw ier ieu eſgyrn a lhiengig · fo · 47 · a ·
Brath neidr · fō · 53 · b · fo · 51 · a ·
Buyd i beri chwant idho · fo · 84 · b · fo · 52 · a ·
Brech goch ~~ibid~~ · 53 · b
Briw ar aelod lhe bo chwydh a chleiſio · fo · 59 · a ·
Byſtledh a chwerwedh a dolyr or cylha ibid ·
Bonſiaſ · fol · 82 · b · fo · 104 · b · fo · 60 · b ·
Brawn breichiau a gwewyr · fol · 73 · b ·
Bol ar colic a gwynt yndho · fo · 75 · a ·
Beth yw tyſic · fo · 80 · a ·
Bronnwſt · fo · 84 · b ·
Bogel ar galon miewn dolyr fo · 93 · b ·
Braich neu eſgair gwedi torri fo · 99 · b ·
Balys i wr brathedig · fo · 108 · b ·
Beth a fydh claf ai byw ai marw · fo · 110 · b ·
Bydharwch · fo · 93 · b ·
Buyd i glabh · fo · 74 · a ·
Blew i beri idhynt ſyrthio · fo · 85 · b ·

C.

Chwydh miewn hoed ne eſgair ne le arall · fol · 1 · a ·
Clwyf or cylha fol · 2 · a ·
Cyſod cadarn
Chwydh gwres a lhoſgrach o natur idhw koch · fol · 2 · b ·
Chwydh o natur gwenwyn · fol · 3 · a ·
Cyflaeth gwinau · fol · 4 · a ·
Crygau a chornwydau · fo · 5 · a ·
Clafr gwyn · ibid ·
Chwydh a dolur o limau · fo · 5 · b ·
Chwydh miewn hoed ne eſgair · fo · 6 · a ·
Chwydha, chaledi miewn croth · fo · 7 · a
Cemin ai rhinwedhe · fo · 7 · a · b ·
Clwyf or lhygaid yn arwedig magl ne wybren · fo · 9 · a ·

Colica passio · fo · 76 · a · fo · 82 · a.
Cramp · fo · 131 · b. fol · 11 · b.
Cariad merch, pa fodh oe ymiith. fol · 12 · b.
Croen, pa fodh oe dorri, i olhwng dwfr. ibid.
Crach ar ben. fol · 13 · b.
Chwant godmeb oe ostwng. ibid.
Chwydh a gwres o natur briw yssig neu idhw · fol · 14 · a.
Corn mewn bys, neu figwrn. fol · 15 · b.
Calon dhiffig, a diffig anadl · fo · 42 · b. fol · 16 · a.
Craith hagr, ar gnawd. fol · 17 · a.
Chwydh mewn mwnwgl, neu hychgryg · fol · 18 · a.
Colic, a gwaywr. fol · 18 · b.
Chwydh dissymwth · fol · 45 · b · fo · 94 · a. fol · 21 · a.
Chwydh neu gledwch mewn traed neu esgeiriau · fol · 24 · b.
Cig drwg · fol · 43 · a · fo · 46 · a. fol · 25 · a.
Cryd. ibid.
Clafr. fol · 25 · b.
Cryggyme a thryssleu, ar gnawd dyn · ibid.
Clarified homi pa fodh yw wnethyr · fol · 26 · a.
Cyfarwydhyd · b · o feistred, o ran dolyr y cornyd · fol · 27 · a.
Chwydh, pob rhiw o hono. fol · 28 · a
Cyfyngdra dwyfron a fflewm. fol · 31 · a.
Chwydh o bryf neu wenwyn. ibid.
chwydh o natur dropsi fol · 33 · b.
chwydh a dwfr a gwenwyn. ibid.
Cancer · fol · 37 · b · fol · 44 · b · fo · 94 · b · fo · 98 · b. ibid.
Clwyf a eiliw rha tan idhw, rhai tan bendigaid · fol · 35 · a fo · 11
Clwyf melyn · fol · 37 · b. fol · 36 · b.
Chwydh o lid or cyfha. fol · 39 · a.
Clefyd yr arch fol · 38 · b.
Caterac ar y golwg. fol · 39 · a
Clystie a dolur drwy anwyd neu beth arall · fol · 39 · b.
Chwydh gwenwynig fol · 40 · b.
Cysgu pa fodh oe beri · fo · 44 · a. fol · 41 · b.
fol · 43 · b.

Y Dabl.

Chwydh dros yr hosh gorff — fol. 47. b.
Cylha, ai fedhyq miaeth. fol. 53. b. fo. 59. a. — fol. 56. a.
Cruq, plastr oe dorri. — fol. 58. a.
Cruqau a derwraint. — fol. 58. b.
Chwydh miewn aelod o natur heilfriw. — fol. 59. b.
Clefyd yn y cylha. — fol. 61. b.
Cornwyd, plastr idho. fo. 135. a. fo. 80. b. fo. 32. — fol. 65. a fo 32.
Chwesiqen yn thosci. — fol. 66. a.
Crach, eli idho. — fol. 67. a.
Clwyf mawr, dwfr idho — fol. 71. b.
Colic ar qwynt. fol. 75. a. — fol. 72. b.
Chwydh a thardh o natur drwq dhod. — fol. 73. a
Cryqu. — fol. 75. b.
Cochedh a qwed qwrid miewn wyneb. — fol. 78. b.
Cochedh a thosgrach miewn esqair. — fol. 80. a.
Chwydh a qwaywr yn y dhwyfron. — fol. 81. b.
Cryd crymf. — fol. 82. a.
Chwydh miewn woed o natur y qowt. — fol. 82. b.
Chwydh miewn ysklys. — ibid.
Chwydh a dolur miewn pwlh calon. — fol. 83. a.
Chwydh a thanw ynqena y cylha. — fol. 84. a.
Cancer miewn qenau. — fol. 90. b.
Cornwyd oe smydo. — fol. 91. a.
Cowdel o laeth almons i dhyn claf or access. — fol. 91. b.
Colic. fo. 106. a. — ibid.
Claf, beth a wnaiff ai byw ai marw. fo. 110. b. — fol. 92. a. 166
Clowed; oe helpu. fo. 99. b. fo. 107. a. — fo. 93. b.
Cylha, qwlybwr yndho. — fo. 105. b.
Cefn a qwaywr yredho. — ibid.
Cancer ynwyfron dyn. — fol. 106. b.
Confection, i dholur or dhwyfron. — fol. 107. a.
Chwydh miewn keilhie. fo. 135. b. — fo. 108. a.
Chwydh miewn esqair ne dwoed. fo. 130. a. — ibid.
Costiff. — fo. 110. a.
Cnouca ar famoq. — fo. 130. b.
Cymel a qwaywr yndho. — fo. 37. a.

Edward Cancer qwfyb.
William Calon, perthau da idhé, a phetau drwg. fol. 136. b.
of Donby Cylha, beth ſydh dha, beth ſydh dhrwg idho. fo. 138. b. 139. a.
Caws ai rhiwedhe. fo. 139. a.
Ciq, ai rhiwedhe. fo. 122. a.
Colera i naturieth. fo. 119. 120. 121.
Ceirch, i naturieth. fo. 112. b.
Cemin, ai naturieth. fo. 114. b.
Caerh, ai naturieth. fo. 116. a
Cnau, ai naturieth. fo. 116. b.
Crowmor, ai naturieth. fo. 117. 118.
Cwmmyn, ai naturiath. fo. 118. b
Capwldiaid. ibid.
Crawn a ſo miwn dyn. fo. 121. a
Chwant qwraiq, rhaq dyſod arnad. fo. 17. b.
Complexion yn waſtio. fo. 23. a.
Calon a dolur. fo. 52. a. fo. 67. b.
Crawn a ſo miewn dyn. fo. 83. a.
Crimoq qwedi chidio a chwydho. fo. 20. b. fo. 17. b.
fo. 19. a.

Hugh Llwyd Edward Lloyd Edward Lloyd of Donbigh

D

Dafademau. fo. 19. b. fo. 96. b. fo. 138. b. fol. 1. a.
Deliverans, rhaq gormod o hono. fol. 2. a
Dwyfron, a chathiwed ynhibelhau y qalon. fol. 5. b.
Dolur a thywlhwq or lhyqaid. fo. 9. a. fol. 6. b.
Dolur o lyqaid, yn anwediq maql neu wybren. fol. 9. a.
Doſbarth o rhiwedhau dyn, a pha ran arno mae pob un. fo. 9. b.
Dyn yn drwm aq yn qlwyſys, beth ai qwna. fo. 10. b.
Daint, pa fodh oe dymq yn dhi dholur. fo. 11. a.
Daint oe dymq o ben, heb dheunydh. fo. 13. a.
Damedh a qwaywr a dolur yndhyn. ibid.
Dropſi miewn aclædau dyn. fo. 33. b. fo. 15. a.
Dwyfron, yn qyſmiq, a phyſychu. fo. 14. b.
Dolur o qledri dwyfron. fo. 60. b. fo. 61. b. fo. 17. a.
Diſſic anadl, a chalon dhiffiq. fo. 76. b. ibid.
Dyn bach a lhechau yndho. fo. 17. b.
Derweimen, neu qryqau cochion. fo. 58. b. fo. 18. a.

y Dabl.

Dolur o Lygaid o bydh natur gwres. fol. 21. a.
Dolur or damedh. fo 23. b.
Dolur or pem. fo. 26. b. fo. 42. b. fo. 41. a. 96. fo 24 b. fo. 71. a
Dolur y Cornwyd ẏ ſyfrwyd. b. oe bleqyd. fo. 28. 29. 30.
Dwyfron yn qyfnaq drwy ſſlewm. fo. 31. a.
Dolur o Lygaid. fo. 34. a. fo. 34 b. fo. 52. a 96. fo. 32. a. fo. 77 b
Dwfr a qwenwyn rhwng lliq a chroen. fo. 33. b.
Dolur or cylha lig anghynwyſdra. fo. 35. a.
Dolur a chwydh o lid or cylha. fo. 38. b.
Dolur or ystlyſſau. fo. 82. a. fo. 82. b. fo. 131. a. fo. 40. b.
Draen mewn hoed. fo. 41. a.
Dyn claf, beth a wnaiff ai byw ai mariw. fo. 43. a.
Diffrwythdra a marwder. fo. 48. b.
Diod dha rhaq y parlys mud a ffethau eraill. fo. 49. a.
Draen, ai frath. fo. 51. a. fo. 90. b.
Dolur ynghylch calon, a diffic ſtomaq. fo. 52. a.
Dropſi. fo. 63. b. fo. 64. a. fo. 97. b. fo. 100. a. fo. 55. a.
Diod a elwir ẏ reiſan. fo. 57. a.
Dyn, yn ẏ cymy y borau a ſurrſſet yndho. fo. 62. b.
Dwyfron. fo. 81. b. fo. 82. a. fo. 82. b fo. 64. a.
Dwfr ẏmſrwd a ẏhardh. fo. 71. b.
Dwfr da rhaq y clwyf mawr. fo. 72. a.
Drwq dhiod yn peri chwydho. fo. 73. a.
Dolur o burth calon. fo. 83. a.
Dwfr aramatica. fo. 89. b.
Dwfr i loywhau ẏhygaid aq i qarthu clyſtie. ibid.
Dwfr a elwir ẏhaeth y forwyn. ibid.
Dwfr o ſalt gem. fo. 90. a.
Dwfr o ſtrqoyl. fo. 89. a
Dwfr o faen Calhecſtr. ibid.
Dwfr o qopras fo. 90. a
Dwfr mawr werthioq. ibid.
Dwfr rhaq dolur o Lygaid. fo. 90. b.
Dwyfron qwrjaq a dolur arni. fo. 92. b
Dolur o bogel aq or qalon. fo. 93. b. fo. 98. a.
Dyſe i gymodeithion da, i wrythyr mydhyqniaeth qyfrinachol. fo. 95. a.

Dyn, mieurn angof. fol. 99. b.
Dwylo gwedi turdhu, o waith pryfed. fol. 101. a.
Diffrwythdra mieurn fhaw ne droed. fol. 102. a.
Dolur, a gwewyr, o friwie a dyrnodie. fol. 104. a.
Diod dha ir dhwyfron. fol. 106. b.
Dwyfron ar cancar yndhi. ibid.
Dwyfron a dolur. fol. 107. a.
Defnydh y.4. ai nahuriaeth. fol. 112. b.
Diod i dhyfhrowio. 15. o dholurie ynghorff dyn. fol. 108. b.
Dolur o lygaid. fol. 129. b.
Duw fhun drwg, hi yn y flwydhyn. fol. 128. b.
Dyn, i beri idho dhwydyd. fo. 137. a. fol. 133. b.
Dwfr lhygaid rhiwedhol. fol. 134. a
Dolur a foyn glais glas. fol. 134. a
Dolur or fan, fol. 135. b.
Diod dha i fan. fo. 136. a.
Dolur or aeloclau. fo. 137. a.
Dialedh yn y nwnwgl neu r, genau. ibid.
Dyn gwedi cael cafad o wynt drwg. fol. 19. b.
Dyn ynbhyd, i beri idho gyfgu. fo. 38. a.

Dh.

Dhanoedh, pa fodh oe helpu. fo. 11. b. fo. 23. a. ibid. b. fo. 54 fol 12. a
Dhanoedh, eilwaith. fo. 54. a. fo. 65. b. fo. 83. b.

ddanodd pa fodh ac o helpu
y dhanodd eilwaith

y Dabl.

E.

Esqair, neu droed, qwedi chwydho achosbriw fo. 1. a.
Eli berwediq, rrhwol qyphredin oe wnythyr. fo. 3. a.
Entred, pa fodh yw wnythyr. fo. 4. a.
Eli, rhaq y qowt a rhaq yr idhw. ibid.
Esqair neu droed qwedi chwydho. 19. a. 130. a. fo. 6. a. 15. b.
Esqyrn dyn, i wybod i rhyfedi. 25. a. 108. a. fo. 9. b.
Eryr, clwyf ar qorph dyn. 98. a. fo. 12. b.
Eli rhaq idhw. fo. 30. b.
Eli qwauw. fo. 37. a
Esqor neu i engi qwraiq. 46. b. fo. ibid. 25. b.
Ednoq; pa fodh oe qwlhdio. fo. 23. a.
Eli rhaq idhw. fo. 30. b.
Eli qwresoq rhaq pob clwyf oer. fo. 41. b.
Eli da, rhaq amryw, dholuriau, a briwiau. fo. 44. b.
Esqyrn qwedi briwo, a chidio. fo. 47. a.
Emerodes. fo. 66. a. fo. 61. b.
Eli Crach. fo. 67. a.
Esqyrn, y kilie. fo. 78. a.
Esqair a chochedh, neu losqrach yndhi. fo. 80. a.
Eli rhaq y Gowt. fo. 99. a.
Esqair neu fraich a dorro. fo. 99. b.
Esqair a qwewyr yndhi. fo. 103. b.
Esqair ar Marmol yndhi. ibid.
Elementau ai nahuriaeth. fo. 112. b.
Eqluro y parabl, a qlanhau y dhwyfron. fo. 130. a.
Eli qiau. fo. 132. a.
Entred, o dhylh aralh, amqen naq or blaen. fo. 20. b.

y Dabl.

F.

Froyne, yn qwaudy · fo· 83· a· fo· 103· a· iii· a — fo· 21· b·
Flower o Reis — fo· 27· a·
Flewm, a chybhynqdra duyfron — fo· 31· a·
Felwn, hwn a bair ir pen chwydho· 134· b· — fo· 31· b·
Fester· — fo· 32· b·
Fistula — fo· 35· a·
Felwn a fester — fo· ibid·
Frwythau, i nakuriaeth· — fo· 40· b·
Felwn ar law neu droed· fo· 81· a· — fo· 77· b· 78· b
Felwn neu gornwyd pa fodh oe ſmydo· — fo· 91· a·
Filth, or genau· — fo· 93· a
Froenau yn rhedeq· — ibid·
Flix· fo· 97· a· 135· b· — fo· 93· b·
Flewm halht, ar morphew· — fo· 94· a·
Felwn qwedi torri· fo· 99· a· — fo· 99· a·
Frenſi· — fo· 97· b·
Feſter idhw· — fo· 98· a·
Flewm, qwedi diphrwythо troed neu law· — fo· 102· a·
Fester oer, a brwd· — fo· 129· a·
Felwn· — fo· 136· b·
Fayntiadau· — fo· 59· b· 4·

Came from London

G.

Gwaed yn ſyrthio drwy'r, pen i wered. 5. b. fo. 1. b.
Gwenwynig brybh, oe ſmydo. ibid.
Gormodh delibhrans. fo. 2. a.
Gwres, chwydh, a lhoſgrach, drwy idhw koch. fo. 2. b.
Gwenwyn, o hamit chwys. fo. 3. a.
Gowt, mewn traed. fo. 82. b fo. 4. a.
Gwenwyn a chwydh, mewn coes neu eſgair. fo. 6. a.
Gwenwyn, methyglyn oe ladh. ibid.
Gwr neu wreiig, a chaledi yn i groth. fo. 7. a.
Gwaed, yn i biſo. fo. 8. a
Gwaed yn i biſo, yr achos o hono. ibid.
Glin, aſgwrn, neu furnwgl troed wedi briwo. fo. 9. a.
Gwayw dygyrch mewn kefn neu gymalau. 45. a. fo. 12. a
Gwayw mewn damedh. fo. 13. a.
Godineb, i oſtwng, i chwant. fo. 14. a.
Gwayw, mewn meingefn. 45. a. 106. a. fo. 14. b.
Gwres, neu chwydh, o natur briw neu yſſig. fo. 15. b.
Gwenwyn mewn korph dyn. fo. 59b. fo. 17. a.
Gwarchau ar dhyn fyned ir maes. fo. 19. a.
Gwayw o natur kolic. fo. 21. a.
Gwaed oe ſtopio. fo. 64. b. fo. 80. b. 85. b. fo. 21. b.
Gwaedlinig. fo. 53. b. fo. 83. a. fo. 111. a. ibid.
Gwaed o wythen neu archolh. fo. 65. a. fo. 22. a.
Gwaed or rhydweli fawr. fo. 22. b.
Gwaed o wythen a dorrer yn dhau. ibid.
Gwayw mewn lhygad. fo. 23. a.
Gwraig, ai chwant arnat. ibid.
Gwraig, i beri idhi blant. fo. 112. a. fo. 23. b.
Gwraig heb allu eſgor i lhwyth. fo. 46. b. 58. b. fo. 25. b.
Gwarthaeg rhag i meirw. ibid.
Gwenwyn pryf fo. 33. b.

y Dabl. D.

Gwenwyn o natur dropsi. fo. 47. b. — fo. 33. b.
Gwres, a thywlhwg, or lhygaid. — fo. 34. b.
Gwaywg mewn clun, braich, neu fordhwyd. — ibid. 134. a.
Gwaywr mewn cymal. fo. 59. a. — fo. 37. a
Gwaywr, eli idho. — ibid.
Gormodh blodau ar wraig. fo. 78. a. — fo. 37. b.
Gwewyr idhw, yn rhwymo aelodau dyn. — fo. 38. b.
Gwres mawr a chochedh or lhygaid. — fo. 39. b.
Gwraig i beri idhi blanta. — fo. 40. a.
Golch rhag dolur or ystlysau. — fo. 40. b.
Gwenwynig bryf, rhag i frath. — ibid. fo. 41. b.
Gwewyr yn y colydhion, drwy haint calon. — fo. 42. a.
Gwewyr a medryndod a dolur or penn. — fo. 42. b.
Gwewyr. fo. 47. b. fo. 107. b. — fo. 44. b.
Gwaywr, pa fath bynag fyddo. fo. 52. b. fo. 51. b. — fo. 45. b.
Gwaywr draen. — fo. 51. a.
Gwenwyn, rhag idho gerdhed rhyd corph. — fo. 51. b.
Gormodh maesa. — fo. 53. a
Gwaywr o natur dwfr, gwaed aag yssig. — ibid.
Gwenwyn ar grawd, odhiar bryf ne dhwfr. — fo. 56. a.
Gwres a chrygau, a derwraint. — fo. 58. b.
Gwaed, yn i chwdu. — fo. 61. b.
Gloyssion lhewig, y bhedheginiaeth benabh — fo. 63. a.
Gwewyr mewn breichiau, neu aelodau eraill. — fo. 73. b.
Gwenwyn ar wyneb dyn. — fo. 74. b.
Gwynt ar colic, yn y coludhion. — fo. 75. a
Gwenwyn. — fo. 78. a
Gwrid a gwres a chochedh mewn wyneb. — fo. 78. b
Gwraig beth bhydh ai bod yn bheichiog. — fo. 79. b
Gwewyr mewn aelodau, drwy fethel a gwaeth. — fo. 80

y Dabl. G.

Gwarr ag oerder yndhi. fo. 81. b.
Gwayw yn y dhwyfron o natur acces. ibid.
Genau y cytha, qwedi churydho. fo. 84. a.
Gwaiq i beri thaeth yn i bromau. ibid.
Gwalht i beri idho driqo ar ben. fo. 85. b.
Golurq, dwfr oe loywrhau. fo. 89. b.
Genau, ar canker yndho. fo. 90. b
Gwraiq a dolur oe dwyfron. fo. 92. b.
Gowt oe qyrry ymaith dros bhlwydhyn. ibid.
Gowt. fo. 99. a fo. 95. b.
Gwaed, swyn oe stopio. fo. 97. b.
Gloyssion thewiq. fo. 100. a.
Gwaed o phroenau, archoth, qwythen neu rhyduedi. 102. a. 102. b. 103. a.
Gwewyr idhur a phob qwewyr. 107. b. fo. 103. a.
Gwewyr mewn camedhe qarre neu esgeirie. fo. 103. b.
Gwewyr o friwie a dyrnodie. fo. 104. a.
Gwlybur or cytha. fo. 105. b.
Gartheq ai rinwedhau. fo. 111. b.
Gowt i wybod beth fydh ai briwd ai oer. fo. 130. a.
Gwynt o bhewn y corph ar bhanoq. fo. 130. b.
Gwrahanqlwy, i wybod a bhydh ar wr neu wraiq. fo. 135. a.
Gwayw, mewn qiau: ibid.
Gwlybwr yn y bhanoq: fo. 136. a.
Ge du neu bhwrnwal mewn dialedh. fo. 137. a.
Gwraint a pherbiqedh. fo. 136. b.
Gwaed pa bhodh oe olhwnq a pha amser fo. 127.
Gwinoedh ai naturiaeth. fo. 123. 124
Gartheq, i dymy i sawyr. fo. 14. b.
Gloyssi bwyd neu dhiod, neur dhau. fo. 84. a

Y Dabl. H.

Haint callon. fo. 1. b. fo. 16. b. fo. 33. a. fo. 38. a. fo. 78. b. 13
Haint chwys. fo. 3. a. fo. 57
Hagar graith ar gnawd. fo. 18. a.
Hychgrug. fo. 106. b. fo. 18. b.
Hen dhyn, rhag gwarcha arno bhyned ir maes fo. 19. a.
Haint y marchogion. fo. 23. a.
Hunlhe.
Haint callon, a gwewyr yn y colydhion. fo. 42. a.
Haint y Brenhinoedh. fo. 60. b.
Help i archolh. fo. 85. a.
Henban, i wnythyr oyl o hon. fo. 90. b.
Hayarn oe dymy o gorph dyn. fo. 96. a.
Haint digwydh. fo. 112. a. fo. 111. b.
Hoyl hayarn, oe chlymmu. fo. 131. b.

I.

Idhw coch. fo. 15. b.
Idhw, sebh yw hymy y Gowt mieurn braed neu esgirion fo. 2. b.
Iechid yw gael bob anisez, pa bhodh. fo. 4. a.
Idhw, i beri idho dorri alhan. fo. 10. b.
Idhw neu dherwraint mieurn wyneb. fo. 14. a.
I, iachau, pob torr croen, pa le bo[illegible] bho. fo. 18. a.
Idhw, eli idho. fo. 20. b.
Idhw neu, r. bhendigaid. fo. 30. b.
fo. 36. b.

Edhew, drwy adewyn yn rhwyno aelodau. fo. 39. a. 44
Edhew fo. 41. a. fo. 71. b. fo. 95. b.
Eiachau pob briw o'g archoll. fo. 61. a
Edhew oc, mewn haed neu alodau crailh. fo. 76. a
Edhew oc yreg, or nailh le yn Lhalh. fo. 92. a.
Edhew knoedig. fo. 93. b.
Edhew whesh. fo. 98. a.
Y Lythiau i gnawd ori. fo. 5. a.

Lh.

Lhyvad, a. magl arno. fo. 74. b. fo. 75. b. fo. 2. b.
Lhydhias i gnawd, ori fo. 5. a
Lhyfnyched or Lyfha a chybhynedra yny dhwyfron fo. 5. b. 6. a.
Lhygad a dolur a thywthwg yndhyn 90 b. fo. 6. b.
Lhygad a magl neu wybren. fo. 38 b. fo. 46. a. fo. 9. a. 96
Lhygad a nwrl arnyn. fo. 89. b. fo. 92. b. fo. ibid.
Lhyn y cymal yn eithe drwy bhriw neu chwydh ibid.
Lhyngc, whrengi a ga bhodh oc lhadh. fo. 13. b.
Lhyfe pidan, oc helpu fo. 107. b. fo. 17. a.
Lhyfne, thag lhawer o glwybhe arnynt. fo. 18. a.
Lhengia, o thez croen. fo. 19. a
Lhynnid, a gwrayw yndho fo. 23. a
Lhofrach, a dolur or lhyenid. fo. 39. b fo. 21. a
Lhyngc, oc lhalh fo. 36. b. fo. 46. b. 54. b. fo. 24. b.
Lhad, a dolur fo. 34. a. b. fo. 52. a. fo. 77. b. fo. 25. a.

y Dabl. Lh.

Lhid o;cylha. fo. 38. b.
Lhyſau; i wybod i naturiaeth. fo. 40. b.
Lhoſc ban a dwbhr. fo. 51. a. fo. 44. b. fo. 64. b. 110. fo. 45. b. 83.
Lhestyr eſgor ar wnaiq. fo. 46. b.
Lhawer o dholuriau, diod dha rhaqdh yn. fo. 49. a.
Lhyqaid yn colli i Lhybherydh. fo. 54. a.
Lheſmeirie. fo. 59. b.
Lhimbhrwd a thardh. fo. 101. a. b. fo. 71. b.
Lhyqad a maql. fo. 75. b. fo. 74. b.
Lhaid. fo. 78. a.
Lhoſgrach miewn eſgair neu goes. fo. 80. a.
Lhoſgrach a chochedh miewn wyneb dyn. fo. 78. b.
Lhaeth yw beri, miewn bromau. fo. 84. a.
Lhyſau qwrydheliq ai rhinwedh. fo. 88. a.
Lhyſau, r, eqlwys ai rhinwedh. fo. 88. b.
Lhaeth y bhorwyn, dwbhr or hen-w. fo. 89. b.
Lhynqex pa elont yn qwlwm yn y cylha. fo. 91. a.
Lhyqaid a pherybhed yn i amiranne. fo. 129. b. fo. 96. b.
Lhyqaid rhonca. fo. 109. a.
Lhaeth, pob rhyw, ai rhinwedhau. fo. 122. a. b.
Lhyqad a pherfarno. fo. 32. b.
Lhaw neu droed qwredi diphe;ytho. fo. 102. a.
Lhechau miewn dyn bychan. fo. 17. b.

Y Dabl.

M.

Maql mewn lhyvad. fo. 9. a. fo. 38. b. fo. 46. a. 74. b. fo. 2. b. 7
Medhyglyn rhag gwenwyn. fo. 6. a.
Meigrem, yn hanes y pem. fo. 11. a
Merch, i ymlh i chariad fo. 12. b.
Mwnwgl, a chwydh yndho. fo. 106. b. fo. 18. b.
Medhdawd. fo. 53. a. fo. 23. b
Morphew. fo. 65. b. fo. 68. b. fo. 69. a. fo. 75. a. 94. a. ibid.
Medhegineath rhag gwenwyn. fo. 42. a
Medryndod a dolur or pem. fo. 42. b.
Marwder a diphrwythdra. fo. 48. b.
Medryndod, a cholhi lhebherydh y lhygaid. fo. 54. a.
Medheginiaeth y cylha. fo. 56. a
Medheginiaeth dha rhag lhesmeirie. fo. 59. b.
Melli rosier. fo. 60. b
Medheginiaeth briw neu archolh obydh persaeth yndho. fo. 61. a
Maeth, gormodh a melyster yn peri clwy or cylha. fo. 61. b.
Marwgig mewn briw. fo. 94. b. fo. 78. a.
Methyl a gwalh. fo. 80. b.
Marmol. fo. 103. b. fo. 81. a.
Mandragora, ai rinwedh. fo. 86. a
Meneson gwaed. fo. 91. b
Mordhwydydh dolurys. fo. 92.
Marmol a phob rhyw ymgrabhu. fo. 94. a
Maen tostedh. fo. 94. b

y Dabl.

N.

Nedhegimiath i gymdeithion da. fo. 95. a

Norphew. fo. 111. b.

Nedhegimiath brobhediq rhaq y tostedh. fo. 104. a.

Narch-wraint. fo. 111. a.

Nerch i-wybod a bhydh hi yn bheichiog. fo. 134. b.

Nammoq. fo. 130. b. fo. 136. a. fo. 92. a.

Neidr, ai brath. fo. 53. b. 111. b.

Natur y 4. debhnydh, nëu deunydh. fo. 112. b. 113. a

Naturiaeth y pẽhau ſydh yn maqu or 4. deunydh. fo. 114. a.

Neidr drachebhn, ai brath. fo. 51. a.

Neidar ai brath

Naturiaeth y pethau ſydd

fo 66 56 596 Drachebhn

y Dabl.

O.

Oer wewyr, mewn alodau dyn. fo. 47. b.
Oyl paynt wyr, rhag lhosg tan. fo. 48. b.
Oyntment anrhydedhus rhag ysgabiws. fo. 66. a.
Oyl bhioled, modh yw wnythyr. fo. 79. a.
Oyntment rhag lythau a chwarenau coelod. fo. 67. b.
Oerder mewn gwarr. fo. 81. b.
O bydh dyn heb allu buryla. fo. 84. b.
Oyl de bay. fo. 103. b.
Oylhenban. fo. 90. b.
Oerder, mewn braed.
Oleum vulpinum. fo. 105. a
oyl Turpentim. fo. 134. b.

P.

Prybh gwenwynig mewn corph dyn pa bhoah oe smydo fo. 1. b.
Pen, rhag buzw gwaed druzydho. ibid. fo. 5. b.
Piso gwaed; ar achos. fo. 8. a.
Pemm ar meigrem yn i hamer. fo. 11. a.
Parlys. fo. 48. 49. a. fo. 109. b.
Pidin ỹ boeth. fo. 14. a. fo. 20. a. fo. 107. b. fo. 14. a.

Pyſſychu. fo. 25. a. fo. 58. a. fo. 62. a. 64. a. 73. a. fo. 14. b. 74. b. (fo. 84. b. 85. b. 111. a. 133. b.
Parlys cryñediq mieun dwylo. fo. 19. a.
Powdwr bendiqaid. fo. 20. a
Plant i wraiq, pa bhodh yw peri. fo. 37. a. 112. a. fo. 23. b. 40. a
Pa ſawl rhan a dhylau ſod mieun dyn. fo. 24. a.
Pem, a dolur arno. fo. 26. b. 40. b. 42. b. 54. a. fo. 24. b. 71. a (96. b.
Piſo, pa bhodh yw beri. fo. 92. a. fo. 25. a.
Peder, ar ymdhidhan a qabhas gan Christ. fo. 26. a.
Pethau a gaiph dyn, y dydh Cymymo. fo. 26. b.
Powdwr a eluir ſanquis eſſe. fo. 27. b.
Perl mieun lhyqad. fo. 32. b.
Pren i beri dhwyn phrwyth. fo. 40. a
Prybh qwenwymiq ai bhrath. fo. 40. b.
Poslwm, eli idho. fo. 44. b.
Pâs. fo. 50. b.
Prybhed, neu lau, ar qorph dyn. fo. 52. a.
Plaster i dorri cruq. fo. 58. a.
Prybhed lhydain, a bhaqant yn y cylha. fo. 60. b
Pem ſaeth neu dhraen, oe dymy o qorph dyn. fo. 61. a.
Plaster rhaq cornwyd. fo. 65. a.
Powdwr Laxatibh. fo. 139. b
Powdwr da, yw roi mieun, lhawer bwyd. 69. b.
Plwor duon. fo. 69. a.
Pottes halht, yw wnythyr yn groew. fo. 139. b.
Peſtilens. fo. 79. a. b.
Pwlh callon, a dolur yndho. fo. 83. a.

y Dabl. P.

Pem, rhag myned y bhoel. fo. 85. b.
Pulial neu Lyse, r, Eglwys ai rhiwedh. fo. 88. b.
Prybhed miewn amsame Lhygaid. fo. 96. b. 129. b.
Powdwr i Cadh phesker. fo. 98. b.
Prybhed, rhag i tardhu miewn dwylo. fo. 101. a.
Prybhed ynghorph dyn bach. fo. 111. b.
Pedwar element, ai naturiaeth. fo. 112. b.
Pethau yn magu or 4. debhmydh. fo. 114. a.
Pottes Laxatibh. fo. 131. b.
Parsiwn. ibid.
Papilion pa bhodh yw wnythyr. fo. 132. b.
Pwrgation, pa bhodh yw wnythyr. fo. 133. b.
Prybhed miewn cytha a elwir trenses. fo. 134. a.
Perbhigedh fo. 136. b.
Plaster i Lidhias i gnawd dyn ori. fo. 41. b.
Powdwr i beri i arcoLh dybhy. fo. 84. a.

S.

Syrwyn ai rhiwedh. 3. b. 4. a.
Sarwyr Carlheg pa bhodh yw dymy. fo. 14. b.
Sebhmig fo. 18. a.

Y Dabl. S.

Sciatica passio · fo · 69 · b · fo · 131 · a · fo · 136 · a · 128 · b fo · 21 · a ·
Stopio qwaed. fo · 21 · b ·
Swyn rhag y pâs. fo · 50 · b ·
Salt gem, dwbhr o hono. fo · 90 · a ·
Swyn i stopio qwaed. fo · 97 · b ·
Swyn rhag y parsiwn fo · 131 · b
Swyn rhag y Cramp. ibid ·
Syched · fo · 95 · b · fo · 70 · b ·

T

Troed a chwydh yndho · fo · 6 · a ·
Traed ar gowt · fo · 82 · b · fo · 1 · a · 25 · a · fo · 4 · a ·
Tostedh · fo · 46 · b · 49 · a · 66 · a · 73 · b · 75 · b · 77 · a · b · 83 · b · 94 · b fo · 16 · a · 40 · a ·
Torr croen she bo qiau a shienqiq · fo · 20 · b ·
Trymsawyr ar anadl drwy r trwyn · fo · 32 · a ·
Tan bendiqaid, neu tan idhw · fo · 71 · b · fo · 36 · b ·
Teisan, pa bhodh yw qwnythyr · fo · 57 · a ·
Tardh · fo · 92 · b · 101 · a · b · 106 · a · 136 · b · fo · 73 · a
Tysiq beth yw · fo · 80 · a ·
Ty wlhwq or shyqaid · fo · 92 · b ·
Tostedh · fo · 133 · b · fo · 104 · a · 114 ·
Tri duw shun drwq yn y bhl wydhyn · fo · 128 · b · 129 ·

y Dabl. w.

Wyneb neu dhwylo, yw gwythyr yn wnion. fo. 85. a
wyneb a gwrid, a thosgrach ynddo. fo. 78. b.

William Edward Jones of
Thomas of Llan faiadr

y bhrawst. Denbigh fo. 9. b.
ymarabhu. Denbigh in the fo. 32. a.
yscabiws. fo. 66. a.
ysbinagl. fo. 66. a.
ymenyn Mair pa fodd yw wnythyd. fo. 78. b.
Spread Carnarvia, Malu y powdwr ynna mewn dwr
Glan a dyrr bysen ar Lygaid, yn Ebrwydh heb losgi

Nam blysia gwilia gwaeli ni chynnwys
fy mherchennog ili
gwyr grasol il ymgrousi
Dig a fydd os dygi fi

Gabriel Salusbury his hand
Edward

Learning

fol 41 oeddwn i yn rhodio ar ddydd syl cyntha
gwelwn ddau yn ceisio ar dod o dd yn llaw
Robynnwr mab iddi dri fi
di etto dd yn gogyfwan dim dim nis gwna i i
pa i gynnwrnia dych oneddwch o un fodd fy nhad
gynnawn gyn wlad im hwyrach ymhen yr hollblad
priodi rhwng fodd yn eyn Saldem fi
Yw yn rhuthyd eg wchchagochkhin nis i 16

This Book has Bieng in the Seruise
of the Reuerent mr Edward Houlks
Doctor of Diuinty and mr Rob Houlks
doctor of Fisick In the County of
Denbigh aforesaid Gentlman and Esqr
William Jones of Denbigh in the
Said County of Denbigh

15

Cyn cyfiethyd Cymer Jeddyginiaeth. Eccl. 18. 19.

Nain Blynia gerllaw gwedi ni chymryd
ych mhorenog eti
Mwy gwasol eti ymgrocsi
Dig a ffydd os Dygi fi

Edward Williams of Denbigh in the
said County of Denbigh in the said
County of Denbigh Robert Jones
Joyner the like Robert Jones of the
said County of Denbigh

Englyn a thelyn a than a phadell.
a phisdinig Dyllwan
ffon Eurych a phlon o arian
a hosan Lwyd i hyswi Lan

DECHREVAD

Llyfr Neddyqmiaeth:

Rhaq chwrydd mevn troed nev
esqair nev le arall o natvr Brivo nev,
Yssiaq

pridh qeist
Kymer pêl, a ghwaddod, a rhelái, a llyrrhyn y
dwfr, a ghrona blástr or podwar dowmydd yn
hymmy, a dod dr ghadarth llion porth y dolvr dg
ost a ostrong y rhwydd dr Eynt probat est.

Rhaq Davadenav.

Kymer Gebon dío, a dod yndo y trayan or Galon
ar ddeuparth or Gebon di hymysgo Eivynt yn dda
a dod yn blástr ynghylch bôn y davadenav, dg os
di hyny oddiforon dr di diloa dr Eynt, pd lod y hymmy
i bon di dr lavo, di dr drocd, di dr hyqaid, nov
llo arall.

Rhaq haint calon wedi metho
pob meddiqmeth er Radarned a for
Kymer lefrith pôr dilosmbwr o laeth dordid od
Lair, a thor ddaw no dir o wyd yndo y molyn, ar
Grwyn, a rexaso yrgodig o galch Lailwr yndo di
gymysgo i gid yn dda ag ysglio o brom di for roi
yn fost ar y tan di ymodi a wnodoch or o dewdwr
ar ob a osi yn dewarc na kymry i doubtful drawsen ar Radh.
fal ysnod dyn bydin di roi ir blas di froytta y nod
yn ddiwadhas ar boro ar i rybelwng tri hamaid
no frwy ar bob gradh no grym sriold od bydh
Radarn i gymysgion
y dofen ynghalch ag awfer o kymry kyd ar bom
tridiad no krwy roi yr vn modd ag os di tyrr yn
wir probodigr yn modd y Duk o Gloster dai
oprosto yn wir.

Rhaq Brwo gwaed drwy y pem
i warred

Kymer afalad porion a ysstia grwynt yn y llydw
brwd a thor grwynt mewn gn gwydo Radarn a
brwdo borodr siwgr ahwyn arnyn ac brwta grwynt y
nod yn ddiwatthas ar boro yn gyntas ag iarr bydh.

J Smwdo pryf pa le bymag i bo
er maint fo i wemdwyr

Kymer y llysse a chwir trwod y llaw, ar ganwraidh
polen a grolydd y synsonad a golch grwynt mewn
symon synsonwyd, a rexymer lymaid or drwsr yn dr

dy cwch

bnaeo a dwy adres ag na ddoroaid yn gair om ddelyr
adres at y rlâs a brino y llyssu rgrong dy ddwy law
a thyn ar gyd y tnarod or llt i bo ir llo i amyryr
i ossod, a tgaro yno dair gwaith ag oddiwo dos drang-
tfn a brino y llyssu a tgogl y mana ag os dair-
gwaith a dwrod ar god yr vnfarch tgyd yr yn llo or blaen a
tgaro yno dairgwaith a gwna velly gyd ar bem-
narogwaith a dod y llyssu dan gwgon yn y llo i
smbdiust os a tgroym y llyssu yno a rgadarg llion
ag yno dwrdo y dwfr allan oth bnaeo a doraid pdm
pader yn onto y drindod ag iâtg fydd yn voir.

Rhag clwyf mewn killa

kymer sygon rgisg y togid ord. y gwraidd, a tgwmyst
a sen gwrdo kadarn, or trwdo ar sygon sonaid llwy
dlân, traeyn y llwiod or sygon ar ddedpartg or gwrdo
ti kymysgo yn dda ag ysg ar dy gythlwng a rodia ar
i ôl ag fi a gai ddeliferand yn voir i aron.

Rhag gormod dilifrans pen/dy mych
i stoppio

kymer sonaid fiol o Ewid rhwart o sen gwrdo kadarn a tgla-
myn osg a gadarn brwd oin bo yn vnllwo a gwaedd
gwin kore ag ysg osg yn dwymon or vnraith ag na
rgodia ddim oth vnllo y dydd gwnto ag osg ai tyrr
yn voir probat osg.

Rhag Magl meron llygad

Kymer bystol ỽn frân a Glymyst ost yn dda a
ỽnewm wỽst a dod yrthodig o Gronw ar y mâgl o
feron y llygad a dod yrthodig i fomlim a ỽnewn ỽỽ
ar gefn y llygad a dod fellu, Gwenoc lug ost di
tyrr yn ddiogel yrthodig yno yn fynyt

Rhag chwydd a ỽores allosgrach
o natur Fedw borh ne friw

Kymer ỽyst y llwyfen a briw Gwynt yn fân a gnoi=
sgiona y briwion Gronw dirdy drwst tỽymyn on bo
y dwfr fal mêl gronoy, a dwrdd y ffoy Gronw ymaith
a Kymer y dwfr Gronw a dod oi ferwi ag ymonyn
gwyrf gida=g ost a ffeilliaid blawd Gaidd di ferwi
i gyd om olont yn ỽwdi llysnwyn, di roi ar gadarn
wrth y dolûr ag ost di fogen ag di tynnwa ag a
ladd y dolûr ag di dwy yn i lliw ar Gynt, ag
os bydd tŷb pb ostyrn tymion yndo Dod y plastr
o Gyst y llwyst ar blawd Gaidd ar gwyn ỽỽ yn
oer wrthaw a Gronw a fogen yr ostyrn tymion allan
ost yn foin.

Rhag yr vnRhiw.

Gwna blastr o Ogyn gwraidd y Gedyn a llosrith
a blawd Gaidd a dod wrth y dolur, ar plastr kynt
as pan galotto di dempris drwy wyn wyd yr oer,
ar boethedig, Ag dŵn ar plastrad gora yw i fogno
ar i

ar i dynory dy ovri gormod gwrob yr voir plastr
tynor yno y gaswenwyn ar y bwch flynedd a gosp

Rhag chwydd o natur gwenwyn
ne hamit chwys a retto ir aelode
a chwydde yno arnor losgrach poeth
rhwymedig val gwenwyn.

kymer ddail y gronn ai brinoo yn ddu, a brinio nyso
yn iben yl dwyn, y molyn, ar pliss i gyd ai gyd
frinoo ar ddail yn benas, ai roi werth y dolur ay ess
a ostwng y rhwydd dy a lloiesa y dolur.

Rhwol cyffredin i wnerthur pob eli
Berwedig &c.

kymer y monyn nob oyl nd pa ryw bynnag erall o
liter a vo, o sorwydd pwy nd sydir arall a gwnethdd
sd or liter kinauit ag a p or llysse wodi darsso i
brinoo ai sauer kinauit drat sefn ar bynbas, ai sirwi a
ffob saim a blonegy ar a p ai roi yn y mesur kyntas
gidd r monyn val i bo or liter sauer kinauit ag or
llysse oll. Rhywol y llysse yno i kywodi yn landis ar
i gallor ai bod yn lan ag yn syrhion pan i brinoor
ag o bydd rysaid i golchi wraidd sydd i syrsso kyn i brinoo yn
dda kanys yd bydd y llysso yn nerth pan i bordoor os
a fydd yr oli yn fodr ag a fydd gwrotroo yn i
wlothod ar amsyrodd, ag o bydd y llysse yn syrh
pan i bordoor os a fydd yr oli yn lan ar y graslod

val ar yr wynab. Rhwol i fordwi oli kymor y sikr
a dod ar y kan a thanodd osi i gyd ag o gwol na
syrm na sothyarh arno na thano tym ymaith a
thrwna y kykyr yn bôt ag yn lân, a dod ar y ben
a stan p osi yn gwnod dod y rhyssô yndo osi, ag
gwnod a berw esi yn da, a stau p osi yn dwfon. i.
berwdaul osi a fydd y rhyssô yn galodyrâs, berwsibrig
ag osi a gyfyd ar wynab y badell, ag a gwydda
ar wynab y badell ag a ddaw y rhyssô ar yr
wynab. oll. ag a lorwsgl o ddidâno, ag yna i bydd
yr oli yn dwfon i fordwaul, ag os rhoir ystor
a thwyr yn yr oli, rotser pan p yr oli yn stadr
i fordwaul os rhoir ystor, no, bryg roer wrth grom
i dymh in stâror, kanb gorob yno r ystor pry
ffrâsl a fordwor arno, am y bydtoddo ar i kydgymysgo
a stob grom ar a roer modion oli mal rhaid i sitr
fordwi. A hwnw a fydd, perfaith êliad llyfn
llathredig a hwnw aiff drwy yr knavd ar giap
ar eskyrn.

Syrthwyn a wnair drwy dwyr a stûg, ag ystor
a gwaer, ni doddi a wnair, ni fordwi i gyd
ni frown ar ddwfr ni faddo ai dymm ai

dompria drwy sawtwyn, nev, bowdrad i drwyn flin
a sarygrad tôg arno, on ſ. gwydyn, a llyſn, a llivgar,
a thog a glân

Entred a wnair o gwyr a gwar, lig yſtôn, lig
ymenyn gwêyrſ a ſim a llyſſe oſt. ymmir ar ŵ roir
dim o ſono ar dd rafr a gronto ſygno a thymy brith
ar dwrgoll yno i wallt

Y Syrwyn ſygno drwſr lig yſſig drwy gymalad
drwy gnarad bysa yno i wallt yntoſ; adi bo
yſſig

Modd i wnevthvr kyfflaeth gwineu

Kyfflaeth gwineu a porfoir lig a roir llyſſwodd
llaeth ynddo lig a roir ymron blwyz si gadw
a brad fydd: kyfflaeth molyn, neſgoch a ferwir thai arno, aga
dmic ir thayr, aga thir i oeri, ar dheſgid, acha dymir rhwng dwylo fal siwyn
ind na roir ŵſ ar dhwſt ond rholio or dheſgilbaiſith, oni alhor i fabllen rhwng dwylo
a dempria drwy bowdwr ſawndyr ne lin melyn garath, a hwrmiera fidh gwydyn a
colyn.

Rhaa y Gorot a fydd molyn trabdo ar
oſgeirrad dymion, oſt yno gronto iddŵ
kroglon gwroſſog trwydded dwy. a llaeth
o wolwyn ewraill

Kymer flodau y briallu a brido Gwynt yn fain a
berdo Erwynt drwy y monyn gwrwſſ yn dda a
a gadw i gyd pelly ebb nai fydlo nai roſſyd
dr yna pan gaffont flodau yr olyſtyr no gloſtr

briw hyrwd a bordo medwn y mowyn gwyrdd yn
yr yn modd ar ffald or blaen a rhoddo hyrwd
medwn ffoster arall val y ffald or blaen ai gadw
om goffyrd flodau banadl, a rhymer y rhai hyny
a briw hwynt, a bordo medwn y mowyn gwyrdd
ai gadw fall y ffaill or blaen ai kadw dilly bob
yn or neillto, om goffyrd afalau surion yn
hlaner i brofiant, ar yna hymer hwynt a briw
a bordo hwynt medwn y mowyn gwyrdd, a rhym
hwynt in ffawr, ar yna kadw hwynt oll dilly
hyd wthwng y ddwy wyl fair. Ar yna hymer y
dagr, a rhyw, ar persli, ar violed ar pyr̃om, ar
godrosell ob kair, ai briwo yn dda ai fordwi i gyd
medwn y mowyn gwyrdd ar oyl ob kair hag --
yrhydig o win gwynn ai berwi hyd hag i bordwist
y ffaill or blaen ai dymy in ffawr, ar yna hymyd
yr eliau oraill oll, ai dodi i gyd ar y tan, ai
berwi oll a dodi mwy o mowyn yn i myst ar oyl a
gwin gwym, ar yrhydig gwyr gwyrdd, ar yrhydig
vôr, mollt ar yrhydig yshon gwyn ar o rhaid
bloneg rwysc ponfrith ai berwi i gyd fal i dyloid
berwi oll ai dymy in ffawr ai lidio ai gadw

yn amhwyl

yn dannvyl: A hynny ydd oda rhag pob ymaen
oer a ymoressog, hymer yr asiod sêi bo ymaedu
a thymmeryrasc es yn ynyntas a dyfu famigl no
i ddofn i hôn ar ar ol hymny in esc[illegible] ar oli
hynny ag arfer o hymny yn fynyth a hêi a fyddi
gorriarth prophedig yw.

I Lleddias i gnawl dori

hymer y berw ymion a dyfant ynghoter fynn=
ffonwyd, ar rhai hymny a eilio rhai berw mair
a briw hroyut yn fân a rhymmion koiere a flinad
a berw hwynt meiwn dwfr yn ffest ag yorth fron
i dymny ir flawr, dod yndo hoer ar y meiwn
gwyryf a hymer in flawr a dod yn blaster yorth
y dolur ag mi gad i ohni fythe.

Rhag Rrvage a chornwydew

hymer lwraidd y hywol borfion a briw meiwn morter
a berw meiwn flaidd defaid ar y meiwn gwyryf
a gwaft a rhadin, ar in ag iare fydd

Rhag clafr adwyn.

hymer garw y llyffaint ar dail borfion or gwaen
ai briw yn da a berw meiwn y meiwn gwyryf ai
fidlo ai gried yn dannvyl ar ino y hnarolh ar
iare fydd prophedig yw.

Rhag llesyktod a chyfyngdra yn y
ddwyfron a chaethiwed ymhebyll
y talon:

Kymer y pryfed ar ffoy, ar goky a gwraidd y
marrc glan, a mortera yn dda a bouw modon
gyn gwrdos kadarn a cod yndo dafellau o modyn
gwyryf ai gerwi yn dda ai gillo drwy strayner
neu liain glan a dod arno sywgr gwyrm a ffenigr
ciboryd a dod in klas bele o gyno bob nos oi yfed
pan ôl oi wely ar anfer o kymy ar nail ffordd
gorgol ffefyd bob bwyd gall or byd

Rhag Bwrw gwaed drwy y
pem i ware[d]

Kymer tormentilla) ffel yw kymy trofyll y
morh, y gwraidd ar dail ai knaffo ai golchi
a briwo modon morter ai berwi modon ffefrite
gidfyr od hair, oni rytair kymer lefrite arall berw yn
a thym in llaw[r] a dod y maidd in klas yw yfed
ar ar ôl kymy bwytaed y llyffo or noillio ar
yfed y maidd or noillio, ar anfered o kymy dri
ffwyd ar iarc fydd gbad e[st]

Rhag chwydd a dolur o liniew

Kymer y wyfo a môl a galen a gwna blaster o
fomynt a dod warthaw ag e[st] a oftwng y chwydd.

Rhag
chwydd

a Rhag chwydd a fo mewn troed ney esgair o natur
brivo ne wennyn ar croen yn agled

kymer y grevlus vaw y gwraidd ar weist a berw
gwynt meddan drosti a gwedi berwi enkyd i kymy
n ffanar a golch y dolur ar drosti gwnno a kym=
mer y weist perfedda a berwo ymaith yr herfion
a ffria y perfedd gida ychydig flonegy a dod ar frythyn
yr blaster rowte y dolur ar esl a ostwng y gwydd
ag a feddalha y kroen kyhyd ysti

Modd i wneythur Meddyglyn rag gwenwyn
a fo wedi goresgyn korff dyn

kymer y gastwnwyn, ar ben galled, ar dryw ar =
dwogetw, ar dorllwyd, ar ychen llydan, ar tawsi ar
fedygedd wedi i gwodron, a cedlyd, ar dresgl ar
wilfrai, ar a fynnych o lysse da wedi gwenwynn
gida chymy, ai berwi oll meddan drosti ini ol fedwyd
y llysse yn y drosti, ai gidlo, ai gymysgu a brethi
teirec dda ar a mêl, ai fardwi i gyd yn dda, dda, ai
dymy in ffanar, ai oeri fal gwredd ffesaith ai roi
ar wastadd newydd ai gothi yn chwi ar ynfaith
ai adu i oeri ag i orffwyd chyd tra mothi ar yno
i dymy ymaith o diar y gwaddod chwnno ai roi
meddan ffestr ychain dilethredith tra fych yn golchi y llall
ai roi ar yr ail gwaddod i yn yr hen modd ag

or blaen ar ese a frondw yr amserodd olhyn y
gwaddod bob gwlith i waelod y llestr, ag in ddaw
nemor in wynab i gwna polly deirgwaith no
fwy, a ffan wnelyr wrarlan dono wastad ar i
wynab or hwr bigilid in llestr yno mae ese wedi
a tewa hyny yn i ndyscid or ellyn ir ffall
gwaethaf digon a dod ir blas ai yfed ag iarf
ag yn i waddodi hymal bob'un or ddau ddyscyn lan ffarwyf
a rhadw yn anwel y ffyn a dod ir blas ai yfed. ag ffolla i ynnain
mewn dwfr ffwr a ffob medrydfen mddigmiadus or hyd ai yadw
ai yfed yn brwnt. Rhag av gwressog

Kymer dafod yr Eidd, a gwallt y forwyn a
reynlemydd yr afon, ar violet, ar faxgoll a
hâdd glân ai forddi oll yn da mewn dwfr neu
frwdi a dodi yng ydig fel arno ai yfed folly
ag iarf fydd yn wir iawn

Rhag dolur a thyroxllwg or
llygaid

Kymer y fammygl borchion ar ysgo ar mscllion
ar eidral ar dorfagl ar ossfraig a sirion
y hocd a daul y swri ar llysewyn pemlad
afon y kafon ar scelidonia ai mortero yn da
ai bordi mewn y mewn maj ai ffdlo ai
gadw ag ino y llygaid pan fo ysgid ag
iarf fydd.

Rhag chwydd a chledi mewn croth gwr ne wraig

Berw linad modron flaeth goisw a dod wrthyo osl yn fynyrr ag osl a ostwng y chwydd ag a fydd iach

Rhag tiq drwg ne-r fath

tymor y rŷn ar sâge ar dorllwyd ar pabi ar moreddynad ffromon, ar dryw ar plaudôn ar gastwenwyn ar llwyn-goiddid a ffrona dwfr o gonynt a golch y briw, ag iach fydd

Rhag chwdv gwaed.

Da yw yfed fugyn y femin

I beri i wragedd gael plant

Da yw brwytta femin yr fynyrr

Rhag brath neidr ne gi flaf

Da yw yfed fugyn y femin a ffrom forc

Rhag dolur o weliev

Da yw plaftr o gomin a nôl

Rhag y pâs a chlwy or yfgyrfeint

Da yw yfed fugyn y femin a llaeth brwmav

Rhag Bydderi a dolur or pem

y da yw pogyn y gomin a mol a brestol gafr yn
dri thwayan ai roi mdon klistio yn dwymyn.

Rhag dolur or arrenau

y da yw pygyn y gomin a grom.

I aglymy asgwrn.

y da yw plaster or gomin

Drygamieth gomin

y o bwytteir gomin yn auurdd, gwynt a barant
feddwi a rhyfyg yn gariad, ag osc a gyfyd mdgad-
rethe or ymyscar in pom
gofyd mid ynt da in kylla nag yn frwd nag
yn amrwd kanys dyngaro y giar a wnant rhag
i bostod a mwg a gyfyd o gommynt kyd ynghylch
yr memryll a frwm a dykolla y golwg, ar a
wnant wolod brobddwydion ardolur, a llawer o
anghyfredd a wnant, ag i maent yn dda rhag
llawer o bethau. / yr am hynny i bwytteir gwynt
yn gyntaf pethe rwar gwenwyn a ffarygiad a
llawer o bethau /

Rhag piso gwaed

tymor hyyn y perssi ar gotrwyth ar sokyd a mêl a blárod rêsyn a throna blástr. brwd o sonyn ar yn drwymyn dd. esh ar y wêidy ar frest yn tosw, ar tam y wialen ag esh a fydd iach ar ent

Rhag yr vnkyw.

Llyfyd tymor bemab yarllog a berw yn fordwad modron klasbe wedi i siyo neu i mowerw yn fân ai roi in rlás oi yfed ag iach fydd

yr achos i hisso gwaed.

Y gwaed a dêl or horse in ynosigon esh a ddarw or llosneu no or, asb, no or thwythiau a elwir bilib, os daw esh or ysnosigon i mas esh yn ddwyll ar yn dryblod i liw ar a sbrbe yn y gwaelod a sawyr pregyll, ar esh a thlyw y dyn wdwyr a sbon fawr ynghylch i arsbed, ai wialen yn y pom- blaen

Ygam kydnabyddiebe sydd ar brin

yn gyntaf i liw /2/ bebe yw i ddewyd /3/ beth y sydd yndo /4/ beth yw i faint ai sbrys y pebe /5/ pa ham y dyleu wod o raddau /6/ beth yw i sawyr, ai anadl kyntaf yw

7. pa lo may y dolor 8. pa amser yw or
klwyf 9. pa ram yn y dyn i mad y klwyf,
10: yw natura pa natur yw i gompleion
ai elfmont 11. bet yw dyn ai gwared ai bann
12 [illegible] yw ai dwfr dyn ai dwfr tymfail 13.
bet yw ai o dratayl ai o esmwythdra 14. yw
gwybod os llid, dig neu gwaeth kanys o dig
ynyr achlodes ysbreydol y daw llawer o gwrese
15 yw adnabod o ba fwrffed neu wall i doeth y
klwyf 16 yw gwybod ai o nerf ai o syrgyl
neu dnardymer neu ddiwnest i doeth y klwyf
17 gwybod ai brimo neu yssig medyn gida neu
esgyrn neu wyfci yn y kof neu yn yr achlodd
a fwy o gemyn a frimodd 18. yw y molrhiad
ymbimaro, ymdroi, gwybod os o gymmy i
kad y klwyf 19. os o fwyta neu yfed a fla
fwyd neu ddiod a wnaeth y klwyf 20 yw
gwybod ai o yssig, neu ymnewn neu ddrygeid-
wad y doeth y klwy a fwy by may a fymo
fod yn yspys ar yn glodfawr medyn edryn
iad dwfr trafaelied yn gwaeth ar adnabod
hymmy ar os a fydd diogel kolfydd val meistraid
set yw yr Egim Egidius, Arystotiles, Fforras,
yrifo, Seland, Fevano Arabi, Galenvs, Gilis, Theo=
philus, Jsak ar fath,

Rhag pob klwyf or llygaid ac yn enwedic
Magl ne wybren

kymer y llysse a elwin, boll maij eraill ai geilw
kaus i gwyll a briw ese yn fan a bendo ese medyn
gwin gwyn om ol kwbl o surwydd y llysse yn y
gwin, ar yna tynn ese in llawr a cidl ese yn lan
a gad ese i loywi ar i otni. Ar yna kymer y
dwfr gloewa o ffynnu a dod yndo gauster
gwyrm a gad i dodi yndo, a rkymer y dwfr
ffonnta a dod yn y llygaid a fla wyw bynag o
glwy a fo arnynt y ese ai gwna yn iarf pel
fai ffob wolod tim / provedgi yw

Rhag mwl medyn llygaid

kymer faen kalf wedi i loscki a dod, medyn
dwfr ffynnon i sbyll om ol oll yn dwfr
a cidl y dwfr yn loew ar yn lan a dod medyn
flestr glan oi gadw a dod yndo Salermoniak
ar om thyr ar ffynny dod yndo sal gomm ar
ese a dyrr pob magl a ffob wybren ar a iarfa
y llygaid

Rhag briw o lawennev bem alin,
ne asawrn ne frwnwg troed, os
briw arf ne dyrfsy os bydd chwydd
yndo a llyn y kymal yn colli ar
knawd yn friwion. /

kymer saim gwrym a kymmon benyw a bondo, gwyr
on elor yn wlod tew a dod ar gadarf buttyn

yn blaster worthy, ar ob ar y glîn dod yrtydi
o flegyn y wŷn yndo, am bonn y plaster yn
ddafnoc ar i lyd i walla klŷm y tymal
ai roi worthy yn fynyre ar osc ai gwna
yn iarc yn wir rhad osc

Rhag y fronwst

Gwna ddiod or godrwyth a dwfr oer nes gwrthi
gwann a dod ido oi yfed deirgwaith ar di a
fydd iarc yn wir or maint o trwydd ar ol
baddio a fo osc ai gostwng ar ai tynna ar ai
gwna yn iarc

Rhag torriad Assav

Gwna ddiod or kyfredwy nev or oddneth a dwfr,
a dod blaster o bisilliod blawd ffaidd menlyb a rhagl
defaid(iron) ar yrtydig o ffrosen flaith defaid, ai
roi arno yn blaster or fo all ai ar ddiod or fo
fewn ar ymgynnall yn llonydd rhag flwrffed ar
war, trabel, nar bwyd gwrthwyneb i frifnio
ar iarc fydd.

Vide Burtons Anatomie of Melancholy. 15.

Rhyfedi eckyrn dyn: 267. neu 304. neu 307. neu 313.
Rhyfedi gwythien, dyn: 365
Rhyfedi darnedd dyn. 32.

Deigion gyda wyth a deucant / yw'r swm
mewn rhesymol wazant
o Estyrn cîg a wisyant
mewn gwr sydd myn y gwir ganol

248

yny gwrygyl i may ̃r hoff, yny talher y mae y
dd~~ffaeth~~ ddiaith yn yr iad y mae doscarth /
y parabl, yn y geneu
y clid, yn y bustyl
y clustmydd, yn y ddwy
y chwant yn y ddwyfron
y gwêdd yn yr ab̃
yr anadl yn yr ysgyfaint
y gwaed yn y gwythi
y nerth yn y gwlad
y blysion yn y killa
y dwfn, yn y dwsigen
y meddwl, yn y hirnes
y grâb, yn y goiriab nes yr y madrodd
y gwaithredoedd yn yr aelodau
y synnwyr yn y pen
y tawiad yn y gálon
y ffydd yn y carriad
yr ysbrydolieth yn y ffydd
yr enaid yn yr ysbrydolieth
y Bowyd yn yr enaid
y gobaith yn y Bowyd

y driqaredd, yn y gobaith
yn y driqaredd y mae duw goll gydwastyor
bydôn nôs a ddaiar ar ystorn yr hyn an
llôniadhso ni ar y ddaiar ar an tadwo in nar
ystorn ar an dydo in yr nos. Amen.

Rhwol i ymaynal yn iach

Gwna pâl Eynn meddwl di yadl porthiaul
ardymgeuyd kymlesowydd o ddiodydd mdlyd
kystyd medwn pryderthrwydd, nosio medwn dwsc
kroedo areglêv pêr kysgwedd, dmâiul pân waith
bob blwyddyn gollwng gwaed pn waith bob mis
Kyffod pn waith bob tymor, gwrcaig pn waith
bob wythnos, kwyd pnwaith bobwydd a Eynn
a gyrmal ddyn yn iach ag yn ymysgafn ar yn
rhowiogaiell i waed.

I wnedthur dyn yn henaid, yn Drem,
ag yn glwyfys

Bod yn drist ag yn ffeddylgar, bwyta yrlydig,
yfed llawer, ystidio yn fêwyr, goddef blwyf
a dolur, llafurio medwn trabayl kysgu medwn
gâdl, nobio medwn gofal ar ythob kyn bwyta,
a bod yn ôr gob gysgu, kerdet o doinob, a
bwyta brydau seregallt, ar yfed rhy ôn llymed

a gollwng gormod gwaed a rheyssyo medyn amryfyd = forthrwydd ar arfer o ormodd gwaed /

Rhag y meigrain yn hamer y pen.

tymer y hamamil ar dwrw ar bottam ar sodd = yrmwod a bledav y nadr ar yssydir kwmin, ai brin medyn pottel o win gwyn ai roi yn blastr wrth lle bo=r/ dolur, byn frontied ar i gallor i oddef a ffan ogyo i dwymno dwarlodr yn yr issgall i bv yn bordai yndo ai roi ffolly yn fynych ym pob iarll, a ffori iddo ollwng gwaed ar y breich or tho i bo yr dolur ar yr wyneb a dyna suppalica: ag ym rhai rain brin y llysiav vssod i gyd a gwna blastr ohyr, o lonynt a dod wrth y dolur ag iarll fydd

Dymy daint yn ddiddolur

tymer hanner y morrol mawr, y rai a fydd ar grawn dwn mawr arnynt a golch yn lan a dod wynt dridiau a thrinnob medyn kefnith goiav, a thymm o dwno a dod wynt medyn binegr kadarn a gad wynt yno .15. diwarnod a .15. nos a nedridia y binegr daingwaith yn i gylch ag yna tymer y gwraidd a sych wynt yn da a gwna bowder o lonynt a dod ysydig or powder hwnw ar y daint a fynych i dynn ag ef a sych

in llawer prouedig yw /

Rhag colica passio

kymer ysgyldyssen ndi yarddy or ysgyfaint kymry
a dod yn tân am ỽ yn bŷr gorf a thymor gadarn
llidiaw a gwlybyr / ysgl modrwy pimgyr a dod dyl
ar y garreg fraw a dod borador gwnnwm
ar y tadarllidiaw a dod gadarn brithyn ar
warthaf kymry a dod kymry oll wrth y dolur
oi ysgrosso ar oi iachaw ar kynt yn voit /

Rhag yr y ddamoedd

kymd dair gwialen o ysgaw a thair gwialen
o gollen a thymm bthg or ysgist nosaf yr prydn
modrwy tri llo ar bob gwialen a kymry a fydd
nawr ysgrifim or ysgaw, a nawr or gollen, ar
yna kymer nawr gronyn o bupur krynion
a naw gronyn o galon brad os hair, ai briwo
oll i gyd modrwy mortor / ar yna kymd wy
iaw a gwna dwll yn y pom prassaf iddo a
thynn y gwyn ar modryn oll allan, ar yna
kymd pimgyr da, ar briwion gymdo oll, a dod
ynynt yn y cogyrn. ol gwna wnyf ar hom
gwialen, a dod y cogyrn yn y gwnyf, a llanw

o pmitqdr

ẽs, ar brinion gynnẽb oll, a rẽymmer ddwẽr ssẽymon, a dod medwn padell ar y tân, i berwi: a dod y bogyorn yn y gwerẽs, yn y dwẽr i berwi, berwad pyssgod y gloẽsiad, neu wedy, dig yno bỹm y ssyrtwrẽ gymẽb oll or bogyorn, a dod wynt medwn badare lliain, yn ssirwod, dan y dauil rlẽs, a dod i orwedd yn i wely, a dod y gwyr dan i wadd, a gad wely Eyd tramoeth, ar ẽs a ddaro or dammedd claweredd o ddwẽr, bydr, gwydyn, ar dolur dirẽs ymaith yn weir ddiab, ar odid i daro byth mwy, ar os flẽwm yw, ẽs a fydd iach yn weir ddiogel./

Rhag Gwaew dyagrch o reddyf
nev drabel medwn kẽfn ne gymalab:

kymẽ o ddail y ffigol ffrwythlawn, ar yrẽydir or kogid ai berwi yn dda medwn dwẽr ffymon berwad fig fflo, a thymm ẽs ir flawr, a dod y dyn ywẽ i bom i gymeryd dmaint ar gyfair bloi bo yn dolur, a hefa fo yn rẽwẽs ẽyre y rẽwyd ymaith fal i dêl or knawd, pal ẽyrch gwaed o bigiadau a ffan odro yr ymdaul dod flaim brddion oi ssirwi dwatl essen twa allo y dyn i oddef d wyna dod y dyn yn i wely, ar o rẽaiff oli gwaedu ar ôl hymny da a fydd iddo ar ẽs a fydd trobl iach yn weir./

Rhag yr eryr: ac os amgylchyna ef
DDyn marw fydd

kymd y peth a olwir dorwth yn savsnog yn syre
ar yn onwst a bland ewidd o bob vn ewadr
plwyv ar ystompia wynt yn dda i gyd, a dod wyn
wyp yn ober wrth y dolur a dail a olwin o sasnec
doywrdd lovyv ar y plaster i gymal y lika ynddo
a rhewym a rhatvarth a gad yno dridiv a thairnov
os ddatgod. ar om bydd iarth adnodda y plaster
eyd ymlen tair diwrth ar osk a fydd iarth yn tai

Rhag tyfv blew ar dy aroen

kymd ead y danadl borthjon gwedi i brivo yn dau
a rhymvst ewynt a sugyn yfalad pyr gwedi
tynnv ar in dy gron a ewnw, ar ni thyfv blew
yno fyth mwy.

I ymiill kariad gwraig nev forwyn

kymer ddav ederyn gwemol a dod wynt dan y dda-
iar derddydd a dwynos, ac yna rhostia hwynt ar
lech deils om clont yn Bowdr, a chymer y powdr
hwnw, a dod ychydic o hono ar fwyd nev ddiod
idai, ac hi ath gar.

Rhag y Kramp

Kymd dant llodyr a fo medvn telyn yn tawv or blaen
a rheym am arddwrn y klaf nv am yr ablod lloi bo-v
kramp ar iarth fydd.

I Dymy Daint o bem Dyn heb ddeunydd.

kymer gwm a o brom siddew a gosod kym bech or siddew yn lâb a rost mewn pott pridd newydd a reymyst y gwm ar powdr a llaeth sporys a dod wynt dan faen a so mewn mordwy wedi glosio yn dda, ar yna krotsia y daint i mad y dolur ar maen gwnw ar osl a syrth yn dy lâw ond mogel reit kyfwrdd a daint iare llyma fal i kair gwm siddew. y mis fonor a gwna dwll ebill yn y prem eidew a dod hoel dem yndo yngenau y twll, a gad yno dair wythnos ac yna tym yr hoel ymaith, ac ef a fydd gwm yn y twll i lonaid.

Rhag gwaew mewn dameda

kymer yseirdir o gwryw da kadarn, a dod ef mewn sarwser a briw yndo lâwer o halen a reymyst i gyd yn dda, a dod ar y tân ar dwyre fod yno o halen fâl i bo kon hallted ar holi ar ben frytted ar i gollir i oddef a dod gwnw yn dy enau a golch yr dnod a gwnw oni ol yn oer ar yna kwrdo osl allan, ar yna kym o newydd a golch bob daint kyd oni ol y liw ar y daint klan bob tuser ar arfer o kymy ar i iare fyddi.

J ladd llygod ffremig a ffob pryf ne ynifail

kymer flaid koirch. a fria osk medwn sauu ony ys ynys ar yna tym ir flawr a gad i osri ar yna dad yn i fyst vam o galch kyn a rhymyst i gyd, ar yna dod yn y flo i bo y llygod ffrowgir ar osk ii fladd ob bwyttant osk yn voit

J dorri kroen dyn i ollwng Dwfr allan

kymer drotd y tardo, ne lysb ponn y gwadw a dod yn ych oloi mymyrch dorri kroen ar osk ai tyrr yn voir

Rhag krach ar bem

kymer y soilago ar ystompia a rhym dri o bemad depaid dron a bling ymaith y kroen a dryllia y pomad yn sopph y kig ar osgyrn ar yna berw, wynt medwn dwfr symon awr nob fwy ar yna tym ir flawr a gad i osri ar yna kym kwynt a ffriash a dod kwyaid o fol pbr yndo ar ynod osk yn fyst ar yna kymer gladh hon a dyro y plastr arno, a ffwybydd pd y ponn yn lan wedi i eillio kyn rhoi y plastr wrthyp a gad wrthyo osk dridiau kyn i dynnv ar yna dod pn arall ar nirh fydd.

hynd wedy ffoy, ar rosmari, a gwraidd ffymigl
torgion, a thymm ymaith y pibo or gwraidd a
dyro i gyd a bero gwynt mewn pottel o win
gwyn ini dl yr hamser dam fordo, ar yna golchedd
y klaff i fraith no yr awlod klaff yn gwnio hyn
freyttied ar i gallo i oddef a gwnaed hynny rhwo
gwaith ar iarh bydd.

I beri i iddyn dorri allan

hynd drwod y malgwon neo hyffe pom y gnado
a briw ofe a dod dau gwogen ar y dolur ar ofe
a dyrr, ar yna hynd eyrimoni, ar pleuten ar
y stampia yngwyd a dod wrtho ar ofe iarh yn weir
probedd ofe

I ostwng chwant a godineb

hynd homlor a briw gwynt yn fan a gwnio dod
wrth dy arronder hefyd kaffel y berdoryn ar y
dydd kyntaf or ad bad newydd kyn kyfodi ehal
a dwng gyda thi ar in bydd arnad rhwaut mone
hevyd bwyta y ffigge a siwin dolotnfe ar ofe
a ostwng rhwaut morre

Rhag llofa pidin

hynd wraidd y tegid gwnion y rhafin a siwin ero
bonod a briw yn fan mewn morter ar eloch
moirre newydd gyda gwynt ar wedi darffo i

morter yn dda tempria hwynt drwy wyn
a gwna blâster or tri hynny a dod ar yr arfell
ar ôl y wialen ar tsl a dym y gwrêc ar rhydd
y maith vô a soir yn amser a gwir yno -

I dymy sawyr gartleg -

Brwytaed dyn dri teamaid o wara a ffarfli a gallon
ar ol y gartler ar ni bydd dim or sawyr -

Rhag agwaew mewn kefn a llefned
dyn o rym yssiagne drabael

kymd yr Ellyriaid ar llwyn hyddid yn ogimeint
a briw hwynt medyn morter yn fân a hidl drwy
liain glân a rex myst y soyan hynny a gwrthod
gloew kadarn y drwy wawn or krowrof ar
drydedd or soyan di kymysgu i gyd yn dda ar
yfed yn yn ddiod krom ffiolaid or bnwaith ar
dy gyhlwng, ar ar ol y ddiod rhodio a hgwrabailio
yr fost ar yn frwd ond ol nâlpr y ddiod ar kyd
pob gwyfon or holl gorff ar ôl ol rêgôy itti
o wir drabel, ar ob daw arnad garbo mawr
gorob arbydd yno ar ôl hyddi iarb y dowlith gwrthp
gwna yr ail nob a drydedd ar iarf fydd -

Rhag pyllychv a thagfa dchyfyngdra
yn y ddwyfron

kymer dri dyrnaidio ffop a.2. dyrnaid or têm
a.2. or mintis koreion ar yn ôr hordhowd a.2.

dd.

or dánadl korhjon a thri o ferdo yr drosr a thri o
wraidd y marth dlán wodi i dáfelle yn fan ai
berdoi i gyd medwn drosr oni dlont ya fodd dl, ar
yna i tynnv ir llavur, ai hidlo yn lán, ar od bydd
galwyn or brôbi roi rhwart o fol ytor yni frost
ai ferdoi yr ail waith ai strommio yn lán oddiarno
ar oddidáno, ai gadyo, mewn llestr pridd ai yfed y
nos yn ddiwaith fl llwyfed neu ddwy ar dsl a fydd
iarh or ddwyfron an pibo ar ysgyfaint ar dsl a
gaiff i anadl yn rhydd ai barabl yn berfaith a
ddwydyd ar iarf fydd yn win.

Rhag y dropsi

tynn grym faith o ferdo yr drosr a golch hwynt
yn lán a brins hynt medwn mortir a berdo hynny
medwn drosr ffyn gantwyd oni ol y traylau dlán i
ferdo ai dynny i lávur, ai hidlo, ai ymysgu a mêl
y rhewrfed nes y bvmod ram, ai ferdoi ai ystrimio,
ai gadw ai yfed y nos ar borod a ffob amser yn y
dydd ar in yfyrr ddiod ar arfer o hynny oni fyddyr
iarh ai llyma y modd i profir ai rhaid hir arfer
or ddiod gwaft bom dy fob ar gofn i drood neu i lán
ar ofl y bnawd a drig yn dwll fob yr fodi i fynny
ar hynt yn ol i wasgu ar bob, rhaid iddo arfer or
ddiod yn hir o amser a ffan welyrh y bnawd yn
bysodi i fynno ar hynt yn ol i wasgu gwybydd
ai fod y dyn yn gwellav, ai ffonn welyrh ai

rhaod yn ymddangos dan y ffroen i mêt yn ogof i fod
yn iarth ar arfered or ddiod honn dr dwy rwddio dûn
ar y myfydw rac cwmtwyd a rac ofn rydd rhorffod
ar esf a fydd iarth o fewn ystmghwyfenod ne lai.
yn weir probitum est.

Rhaa chwydd a gwres o natur briw
nev yssic nev amdwyd o drafel nev iddw
Roch ar esgair nêv lîn nêv forchwyd er
a maint so.r. llid ar chwydd aager
A ystred so.r. clwyf.

Kymer faên o dlym a briw esf yn fân a bordw esf
megin dwfr ffrymfonwyd tair iaf arno, ar o
rhyfyd ysgîm arno tym ymaith a redow y dwfr
hwnw yn cwmtwyl, a ffan fyrr yn i fordwi praw
esf ath fyfftid i edrych a fo digon o gadarnodd.
ar ewi bydd dod ynddo mwy or dlym a rhymor
gadarh fliain a dod yn y dwfr ar tadurh
hwnw golch y briw yn fynyrf ar i fo oftwng
y redydd ar gwaed ar augerdd ar dolur ar arfer
o ddwfr yn fynyrf ar yn weir esf a fydd iarth
pa rydd bymlyg glwyf a fo ai ddw, ai Briw lai
cwmtwyd ai kanbyr, pei gwna y dwfr hwnw yr
iarth ond hir arfer oi giro esf werth tân yn obr
a ffan ddarffo hwnw gwna pêr arall, a digon ydd
y gwerth keimog or dlym medwn pottell or dwfr

a hynny yw yr yn yssaredd oreb yn yr holl fyd
rhac dolurau krimogeu ebal ost.

Rhag y Tostedd

ysbena bydiau o wreiddy y sarfragea ar o rawn
yr eiddeo a dyst ar y bogd neu y krbigiau ar
o groppadu rhomomod ar o llemiau mydrethydd
ai ysbonodhyn oll yn bowdr, a rhymysgu y powdr
hynnw a rhordos kadarn ai yfed yn fynych ar
ost a dyrr y maen yn oir

Rhag Corn melyn bys ne figwrn

Dod hon flonen hallt wrthe ost ar arfer o hyny
ar i ss fuss ymaith ar ai diwreiddia melyn da mio

Rhag y Bystwn

kymd bedair neu bump o'r malwod dyon a briw, wynt
a bowdo, wynt ar lorh fredd oin fyddont yn sbimio
ar yna kymd y dyn a doc dymon kroshon oi dwal adod
a llaw ar fwredd a dod y malwod yn fredd fordo-
dir o ddiar y tân ar y bod lloi bo y dolur a rhym
hwynt yno ar ost a hyst hyd y gulon ar a
fadd y gwenwyn ar dolur ar a fydd awedd dal
y dyn yw oddest y waith gyntaf ar ail waith ost
fydd hawd ar dryded m rhe hyn ost ddim o ddiwrth
ar yn oir mi ddygon y blwyf gorddod mwy nar
rhdhethodd ar blaen ar ost a roma y byb, ar yna
dod oli trost da, arno ai oloji ai gartho yn fynne

ai iwo ar oli ur ost a frwrw y kwoon ar kig phobyr
ymaith ar iarth fydd. /

Fadnabod beth a wna dyn claf
ai byw ai marw

Kymd kygaid y dydd gwmon a/mortewa Ewynt a
gwast y fogyn drwy wm gwrym a dod ir blas
yw ysgod, ur o'r rhwydo a wna marw a fydd y wir

Rhag hamt calon

Kymd boicliaid blawd gwmith a ffob ost drwy ddwfr
y glaw gwodi bortui ynddo y llyriaid, a ffrwd
y brigail a rust y dyddraim irion a rust kyginddorw
ifaint yn o gymaint bob un ai gilidd, a thrwy
y libr Ewnto pob y bara a dod ynddo gwmin a
ffappur a molyn wyo a rhwd y bara ar adlwyd
faen dan lodw dyddraim irion a dod ir blas oi
fwrfa yn fymyr gida gwin rorh da, no llastwr
o lúdh goisir ar dwfr or llysiau ar rust a
thwymmo y glastwr Ewnto a gwmthfaen
brwd. /

A rall ir unrhiw kymer yr unrhyw ddwfr, ar rust
ar llysiau or blaen a berw Ewynt yn dda, a brwn
y libr gwenith 1 dim bom rysoddion gwmith nodwydd a gad folly
nosfwlith y dwfr brwd ar rubdion, a gwast a
gad ost fal gwasgu oi sudd, ur or kymm towa
gwna blwd ir blas ar ysgod y gloywion yn ddiod
yn frwd. /

Rhag gwenwyn mewn korff dyn
kymer y sgabiwo, y bormgalod, y dryw, y dan llwyd
y grom, y tausl y bedwyd yr ellyrieid y dwesgl
y wilffrai y, sâge, y dilaen y clyst llwyd y
ganlem, kyn ai mortero yn o grimanil bob dr
ai gilid ai bowdwi yn ffest drwy fwrbi keinie
ai hidlo yn lân a rloi yndo fiolad o vôl ai ferni
dratgofn ynda ai ystwmio yn da ai roi ar waddod
nedwydd kadarn, mewn llestr nedwydd kadarn ai yfed
bebnydd ar iarg fydd.

I wybod beth a fydd dyn brathedic
ai byw ai marw

kymer laeth bromas gwraig a fo a mabiddi, a
dimb yn llaeth a ffon dy vyd lum bon trwngk y
dyn bratgedic ar ofn y llaeth diff in gwaelod
drwy y trwngk mardo fydd y dyn ar ofn trig
ar yr wynab byw fydd yr wie

Rhag dolur o gledyr y ddwyfron
kymd y grebluo ff fawr a mortera ef yn da
a bowdo drwy fen gwrdaf da, nid rim a dod yndo
y menyn glan nedwydd ar yfi ef yn fwyd ar dy
wely a dod foer y clyst yn llaetr wrth y ddwyfro.

Rhag diffig anadl, a rhalon ddiffig.

kymd dri galwyn o bon gwrdaf a ffeigwaredd wenn
plwyf o brom kyrcyd ai berwo yn da, ai fendi
yn yr fen gwrdaf am ol yr elwador dau fordd

ar

ai dymno yn llawr ai gadw yn dmwyl ar yna
kynd borsti a gobyb a mintio a gdoraidd y marr
alan ai mortorb yn o gimaut / ai ferdwi medwn
saim gdwyn o flondy trwyth toirblwydd nos bodau
ai wasgu drwy lliain, a roi yndo bowdr pupur
a gingir lawr ai gadw medwn blwyf yn tundod
A hgor dabell porcau o gnoc a dod ar poynob y
ddiod bob boreu yn ferdod yn klas oi ysgod. A pob nos
bwytaod pawa rhyminion brad bormydd grida-r
ddiod ar osk a fydd iach yn roi. / Qbad ost

Rhag llechev medwn dyn Bychan.

kymor y porsti ar grom ar doddaid ar gobyd ar
aban ar kynghy bormydd ar gastrontwyn ar mintio
ar saits ar ysgp o bob un yn o gimdint ai mortorb
ai bordwi drwy y medwn y dwyrosk a klabe gwa-
rhgor ai dymy yn llawr ai wasgu drwy, liain
glan, ar yna kymdryd powdr liberys ar dmwyb a
sinagr gdwyn a saffrom ai bwrw yndo, ai fordwi
o nghwydd yn iach dda ai dymy yn llawr, ai gadw
medwn blwyf yn amdwyl ai roi yn dyn bors gu
bob yglydig ar y fromm y nos pan el i ysgu, yn
a dod y boreu plu gysgo oi ysgu ar iarl fydd

Rhag krawn a so medwn dyn

kynd wer dasad a blawd boerth a dail y ffiol
ffrwyth ar dwybedl ai bordwi on i olont yn

ystod tymp, a dod hynny yrthyo yr ynys ar gaddaf
brythyn ar ol a bair in kraton redec allan a gost=
wng y rhoydd ar gwneid yn wir /

Rhag y sefmiq

Rymor wraidd yr erbin, a rhwyd arthur, ai gwas
ai falw di gymysgv a gwyrm wyf a gawllor a
thwrcgl y mort ai rodi ar klian porth brollgown
y gwrogil ki adel yno dwy nob ar anfon kymry
ar iarth fydd /

Rhag kraith haqr ar gnawd dyn /
kymd yr amuanwyn a rexaf yn da a mal yn
fan ar in y graith a brwydo y llydw hynny arm
a hyny fydd y graith /

Rhag llawer o glwyfab or llygaid
kymor ygyn yr eidrol a ygyn gwraidd y ffamyyl,
a ygyn Celidonia, a ygyn llysiau wormol a blodau
ysop, a mel, ar vresdin, vinegr, a gwaed llysy=
wen, a bystyl koilion, ai roi ysi medon llestr ani
yotto bloden arno no hwydo, ar ysi a dwytwyd
am yr oli hynny, wnobleur o hyno ddymon i
wneid, rodi bod yn ddeilion

Rhag derwreinen nev arwgev kochion
mewn wyneb dyn
kymer rewarll a gwrydrosi gyn kadarn a bowdr
ysi medon llestr byrlan ani ol oll dan fordo ani

bo yno ond llonaid sawster a hymmy a fydd tewa
gwydyn a redow eiwnw ar iro yr wynob ar ost
yn symyre ar dolim ar iar fydd /

Rhag chwydd mewn mwnwgl nev
hychgrbq heb allo nac yfed na llynky

kynd y kaolwmboim a briw mdwn morbor a gwast
drdwy ystrayngr a rexmyst y sogbn a redwrdd
eon gloewdo, ar ys eiwnwb yn odr pan fymyst
dy lawn dliod, ar ar ol hymmy ysk dliod ar hynt o
losfrith brwd gwedi i fordwi ar ymdwyn gidar
osk ar iarf fyddi yn troi /

Rhag yr deses fwd ar clwyf melyn
os bydd ef gwressoq a llosgedig

kynd yr ondisk ar boranky a gott mair yn o gim-
mil a briw eiwynt mdwn morbor gn dda ddo, a
gwdest drdwy liain nd straynor a rexmyst y sogbn
ui ddab kimmil o losfrith kroew, ai roi ar y tân
ui fordwi yn iab ai gymysgo a redwrdd eon da
a gwna bosel o eono ar ysk y maidd sa bwyta y
rawd yn fwyd ar dy gyfelwng yn gynta ar yn
ddiwadgast ar arfer o hymmy yn eir, dr ar ol
hymmy bebwydd gwna bottod o gig molld a blawd
koirch a fforsk ar bob pryd tra bydd yn glas
ar arfer or dliod or blaen a gorgol dwfr a bladd
ar iarf fyddi yn troi / Amen /

Rhag yr dcses krymedic os bydd natur
oer

kymer ddau ddyrned o fordd y dwfr a chuor dyrnaid
~~o fordd y dwfr~~ or ysgrmod lwyd a chau dyrnaid
or flodeusser lui mortorn a gwasted i fygyn lui
ferdui gida tewruos hyn ur yfed dy clarwn ddiod bob
boreu yn dwymyn ar arfer o grym yn fynyd ur
osc a dyrr y grymda ar klwy ur iarc fydd /

Rhag y garlys krymedic meun
Dwylo dyn

kymd y ſaith dôſ a briw esc y fân a dod esc ar gadarh
llian yn blastr ar doure dynedain ar yn amgylch
y dorriadd y fannd or fo mdwn ne clâro or gadurioſh
fyd y blaen flin y bowyd a rheuyn yn dda yno
pen olyre i gyſtu bob nos ou ol trwymdwyro dy
clâro mdwn omaint nos nyfo lika da o byſſtodd
idynord y knâud ur arfer or plastr Eremy
bob nos oni fyre iarh o arfori or plastr ar ym=
gadw rac ſwrffed ur dwyrdomber y daro y
parlys o diwurthgaw /

Rhag diffig myned ir maes ar dyn
hen. d
kymer y bwrefs a dod yn i fwyd

Rhag briw o lienaig krimog ne
eſgair wedi llidio ne chwyddo /

kymd y poritori y ſmaledyo ui mortord ai berdui
gida gwer mell a rheddion gwenith a berdui

medyn indiwnk dyn i ffyn ai roi yn fridd norte
y dolyr ar arfor o ffynny ar iark fydi ar nodi
metho pob meddygimaethe y plastr ffynny ffdd da
a ffrofedig

I dynny Dabademav

ffynd Gorel a rhoym ffrwynt medyn dail brosstre
a rhostia ffrwynt dan bodio brid ar yna tynn
ymaith y dail oi bylch ar ystompia ffrwynt a dod
yn i bylch no i myst yr ydir o roith dim ar yr ydir
bmogyn a rhymyst ynda i gyd a dod medyn bluch
oi gadw om fo raid wrth ar yna ŵr y dabademav
ar ost a ffrwynt an ymaith yn foir /

Rhag adynt drwg adi wrth

Any sbryd ac i dyny ymaith y chwydd
ffynd woy iar a rhostia yn galed, a ffynn ymaith
y molyn a rhynd y gwynn a dod ost medyn morter
pistog a dod yno gwarter owns o gopryd a rhôr
ffrwynt i gyd ar ŵn y rhisg a ffonio ar ost a fydd
iarf ar a ostwng y rhwydd, a ffyn ffdd gymysgor
ŵn dolor ffronio a rhyn i fod yn gwbl iarf
golregod y dolor ffronio a dwfr or bottam a ffyn
a liwia y bwoon ar ai gwna yn llysn / qbat ost.

Rhag Rankyr sych ar drisrllyd
ar mormol, ac ychmg a grebacha dwylo:
Rhag pidm losc

tym y mŵnt a bymyrr o gopred glâ6 pbra ar
a gossyrr a brinio esb yn bowder mân, a dod yndo
y powdrsed remn o dlym amured, ac brinio i yyd
a thywymno padell om sb bred, rrglur rac wastio y
powdr, ar yna bwrw y powdr yn y badell ar y
tân a chwythy yr tân yn sbost, a pan b yn dorrus
borsi tym in llavor a rrym odby or powdr, a
gwnno a sydd da i soddgymbby marwgig, ac sbwyntio
m bo rrsr gwoblom, dr powdr yma a sydd gwam-
arc nac rlall dr yna dod y badell dr y tân dra-
rrosn a dod bobi or mandoor bred ar y powdr a
rrwysb esb yn sbost dano ac arno am ol yn bâr-
gorr daullyd, dr yna i dymy in llavor, ai fwrw
ar fwrdd glân ai obri ac gadw yn amwyl a
gwnodbsor golrr or powdr gwnno a dosrr rrod-
dygog i olysi y dolur, dr esb dysgod a bydd malur,
dr amyl y drodoiaul, ar sawyr or marwgig;
o mymy wnodbsor y powdr yn gaddenarr i
sladd y marw-gig ar drodoiaul, bymor fadn dlm
a bowdo esb ar fadn toilb a gwna bowdwr o
gwnno, a rrymysb ar rlall a gwnno a fydd
digon badawn quote Mr Willm Gryffon, ac
wrbi i olysi na rrysfwrdd ucy yr dn or doloriaw
yn ond brebwy gadarnbab dion glân mŵnion /

entrêd

Rhag briw a marwolaeth ar grimogy
nev le arall.
i garthv, ac i dyfv, ac i iachav pop tvn croen
lle bo giav. / a llengiad. /

tymp gvvr gvvrych, ne ndoydd, ar yston gvvyn, a
gvvar Eydd, a gorev yw gvvnevo a bysso yr Eydd ne
gvvn a laddefid rheswng y ddwy voyl fair, omb
fair gvvnevo tymp wŷr bvvre no Eyssyr, no chyr
ddosk, o bob tn grimaut ai gvvlidd ai toddi i gvvd
ar ddwyre i fob yn bŵn Eob na sbeciare na gravan
yndde ai vvasto drwy lion brad ar yna i roi
ar y tain medvn pheell ai daddi, a reymryd ysgvis
o brenn yn dy law gyssyo ar ymddi y libr gvvnevo
ar yr vyneb ai vobim a sgvillaidd blaend gvvnevo
ar llaw ddeheu fal gvvnevdyssyr dvvd dyn bynag
hyd omid ol or sgvillaidd kimaint ar or llvill, ar
yna sglus so osk yn llysyn oliaidd, doy i dymmy i
llaver ai ymddi sygyd om sotty oder fal i gollyrf
a de imlo, ar yna i faddo rhvng dy ddwy law
fal, maeddo kwyr omi sotty yn llysyn, ar yn vy-
dyn ar yn dolynvoyn der i liw ar yna gvvna
esk yn rsolyn a rheuvo osk medvn papyr ne ladar
gvvyn a gvvnevo a dysk ar a sgydn. / ar ob mym
ar ob, mymi vondyssyr gotty o gyno yn feddulaw
i sfretlio ar i sgyno kymer yr oli gvvnevo
a reymyst ar osk sgydn y morvmi neb biolad

no vialn, ai bordi i gyd ai gwoithio fal y ffall
or blaen a gronno a ladd y mardogiq ar a foyn
y mardogiq ar bryntu allan yn dair ai roi ar
lodyr dortep fal ontrod - a gronno sydd dr or ont-
rodde yorob rhag gan fynno gwodediq quath
me vobt Dorbm /

gwelir

Rhaq y Siatica passio

y

a a kymor ddrosa bydo, ar oyl oliso ai bymysgo i gyd
yn oor gob nathan, neu ladol, ai ddodi ar y
dolor ar ost ai ysgi ar gynt ai no dolly yn
fynnyc ai ddodi arno ar lian neu ar lodyr ar
ei a dyrr y gwaedo ar a dorosoka y gidwyn
o fodon yffydir o amser / cabdn ost

Rhaq gwacdo o natur Colir

kynd goiner gloin a ffria ost ar ymonyn gwyrp
am o yn rhydd, ar yna yr fwrdd i roi dor ti
y dolor ar gaddare brotegn ar ost a dyrr y
gwaedo yn dair

Rhaq pob llosgrach a dolur or
llygaid ost bydd natur adores

totti
kynd y trottiol yr gron sydd debig i gon llwyth
a dod ost modron pott pridd bygan o dwbic obrych-
od, asor, neu arian, ai ddodi ar y tan, ai rhodyp
ar foyn yn ffost, amid ol y totti yn gore dwllyd
ar yna i dynny in llawr ai ddisgodi a rosmatter

ai woithio felly-15. Wlith nto fwy, ar yna i falu
a mawr normol yn fana i gollyr ai fasio yn
fan ai gadw tra fymyr ar yna bynd blondy
rapwllt a dod os mdwn bwd wrth yr estol a
derbyn y saim Gronw, a stan p raid bymyst
yr gyddi ar saim Gronw ar powdr, a dod yn y
lly gaid ar ddim y nos pan olyr i gyfyth, ar
o bydd mawr iawn y rlwyfi ar gwrdd dod yndo
yr gyddi o bowdr y bamffyr, a stan p os yn
fyrfio tompria esi a rôb watkin ar wind or tolti
a dal pan darfo i woithio, ai drwfio, esi a dâl
i ddab bimoml /

I Stopio Qwaed:

bynd ffaa do dortiratab a gwrr a gwna bowdr
o gwmyn a dod y powdr Gronw ar y lle i bo-
gwlob yn rydder ar os ai stopia yn wir /

Rhag Qwaedlmg

bynd y gwaed a wlto or ffroynab a bost osi
mdwn bogfowrn wy iar yn y tân a gwna
bowdwr o Gronw a dod yn i ffwdnab ar os
a blud a rydder

Hefyd bynd blo iar a bost yn bowdwr a dod
yn y ffwdnab ar os a blud a rydded
Hefyd berw arller mair mdwn glastwr bofrit
ar yfed y blas ar y stopia ydedir yno /

J Stopio a Gwaed o Wythen · nev archoll

kymd gogledd roy ffrydd no iaw allo bo ydvion ffrydd no ioiw yndyn a allost kroynt yn bowdr a dod y powdr ar y dolur nodir roytyon a rffrwym y brain nodir · adlod, ur ost a stopia

Hefyd kymd Eglon a allost yn bowdr a dod ost ar yr wythen ur ost a stoppia /

Hefyd kymor blo ptrio a allost a gwna bowdr a dod arno ur ost a stopia /

Hefyd kymd ffygon wormod no wraidd danadl ur ystompia a dod yn blaster wrth yr drwssell

Rhag gwaedlin

kymd kroen llyswod a ffyt ffroynt a allost droynt a gwna bowdr o ffronto, a dwrdo yn i ffroenau drdoy gorsen.

Hefyd kymd ddwfr odr a dod i gollio yndo (os gwr ur os y gwraig dod i bromdo yn y ddwfr ur ost a stopia

Hefyd kymor y allost a olwin (saugnio dwarom) a ffrwyth ost drdoy gorsen yn i ffroenau /

Hefyd kymd gwdwg Alon a allost ost a ffriaf ost melyn rfyddion, ur oyl, a Eglon, a dod ost yn frwd wrth yr drwssell ur ost a stopia /

Hefyd kym Eliſaudor ur ſtompia a dod vorth yr dreſoll /
Hefyd kym y gwaed a retto or tydyn ur a dowio .
yſtribona yn idulbon . A . + . V . + Lt . ſt . ur oſ a laid
Hefyd kym reſiſt y kowarth a gompria medon
kmogyr a dod vorth yr dreſoll ur oſ a laid
Hefyd kym ddail y derw a dod vorth yr dreſoll
ur oſ a fydd ſtoppiedir prodedig yſto .
J Ethopio qwaed or Rwydreli ſavr
kym ddryll o gwr bidion ur or brad kmkan i ymdint
ur a wodd yn yr dreſoll ai roi ddan ſavr or brydio
ymy tan ai roſtio . ymi fyt brydion a gwaſgh y
tig brad oll yn yr dreſoll yn fridd ur or tir
gwna bowdr ai ddaro yndo ur oſ a ſtopia .
Hefyd kym ſſloch or pludr or brotlyn a gwna yn
gnap a mortera medon morter pred a rym y
powdr gwnto a gwyn wyo a ſſoillaid blawd
gwenith ai kymyſth yn blaſtr ai roi vorth yr
dreſoll ur oſ a ſtoppia .
J Ethopio qwaed qwythen a dorrer yn
ddav val na aller i Ethopio .
kym violed ur ystampio a gwna bowdr, a thymor
pol a gwyn wy ai kymyſth i gyd yn dda ar ar
yr dreſoll dyro lin glan ar ar y lin dyro blaſtr
ar yadarſ lion, ar na ddathyd o ddim hyd ymſor.

tridiab, a ffau ddaeottyrch, golyc ese a drosw y dyn
iesson a wreddeu y ffluster, kanb ob tymmi ese ymaith
drwoy, nowte kyffolib fydd ese i waedu drwy dosw.

Hefyd tymm y rho a bowlo melyn drosw, ac ystompia
a dod wrthyo a reymor wlan oon ffob olygi a dod
arno ymyc y ffluster ac ese ai ymddiffin

Rhaq gwaew melyn llygaid

Gossod melyn wy a blawd a wemth ar bob bn oth arrleisie
ar iaic fyddi probli ese

I wneythur yn iach yr y ddamwedd

Dan y molcyc golyc dy gliciau ar drosw oder
ac iaic fyddi

I wlltio ednok

dod y gandoraidd yn lle bônt ar wynt a ffoyliub no
a fyddant foiwdo

Rhaq haint y Marchogion

Dod galcesa ffalon, a gwraidd y wlydyn, a gwer
darlad arno ac ese a fydd iach.

Rhaq brath ki klaf.

Da yw broyta gwraidd yr Eddygl

Rhaq chwant Gwraig

Broyta yr Eddygl y boresb

J Beri plant i wraig

Bwytaed letys a gwer berwd a pheirpis /

J ward Medd-dawd

Yst Dafydd dwy ddwsin odr. / ar osg a ddyledd
allwng gwaedd ami ysmotto i lin, ob dyo a fydd y
gwaedd gado iddo veder ami bo hoed, ob bydd y
gwaedd tow gadawor iddo veder ami ffigo tondo
ob bydd dyfrllyd gadd iddo veder ami / tow ///

Rhag yr y ddamoedd

Kymer vdw a ffowder ploper a reymyst i gyd
a dod yn y dwiel ar ilne fydd medd me Vir Bulbbsf

Rhac y morffew gwaed

Kymd wlod y stryfarnor ar Calmenti Achata plateaw
o bob dn yn o gimont a gwna blaster dortgo

Rhac y morffew gwyn.

Kymer wraidd y ffenigl y ffymysgll a llyssa
a olwin pobo brusti, sparagi ar pentafolon a
gwna smaint iddo

Rhag dolur or dameg

Kymd y vdw ar wermod a bordo medor gwin gwyn
a rhoi llonaid dwy o hono yn blaster ar y grudd /

Rhanav Dyn: sef yw hymy 8:

1. or ddavar:- o ddyno i bydd knawd dyn: {lleſc a thrwm
2. or mor — o ddyno i bydd i waed ef: {Doeth fydd
3 or havl — i bydd i lyqaid {teq ac ymladqar fydd
4 or qwynt — i bydd i anadl {y ſkafn fydd ac ad
5 or wybyr — i bydd i feddwl: llym a llidiaq fydd
6 or main — i bydd i eſkyrn: oſyma kaled a reſybydd a llvidr
7 or ſſbryd glan — i bydd i enaid: hyqar a chyfion
8 o lever ſef yw hymy Criſt: i bydd y deball: ob yma i bydd
y reſin ~~ſſrwyſſ~~ ſſrwyſſ or dyn, dywiol, a ſſurtadd, a ben
digeddir yn tvir.

Ilyma y tri thew Anoſcor

Ap, aren a chalon./ pam i golwir ſſrwynt yn lu=
oſſgor. O briw yn o ſſonynt mi ollir gwared iddynt
namyn marw a nbir yn oſſpyty

Tri thenev anſcor Jydd

ſſiolen y monydd {
glas golvddyn { pa feddy gimiaeth ſſrwyſſ
rewſligen y dnſſr { pa foddygmiele kiaſſ

kiaſſ y rosi dy law oni wondwyno ~~y~~
ar o ddyno poyri arni ai reſyglaw./

Mwyaſſ meddyginiaeth yw tymy aſſtvrn dvn yn
di bevrigl o ddiar yr y monnydd./ gwoli bymal
glin a mwydion aſſlad, ar yſſgofaint, kanb ob

maliga krawn yn yr dw or rhẽpim, diogel yw
na wyr moddir pa bryd i bydd iarẽ am ỽdolo
ar ẽm Cymry i golwin dwynt tri phirnyrẽ gwdy-

Rhaq dyres yn yr ab.

Kynd hygad y ddydd, tasad yr Eydd a gwallt y ferwyn
ar kyngCylchwyd dir siolad ar sapgoll a Cladd
glan ai bridi, mewn broki dw no ddwfr a dodi
y redir fol dwynt ai rhoddi yn ddiod ir klaf ar
ost a fydd iarẽ -

Rhaq Dolyr or pem

Mortera drellog ar wintwyn grida gwer goisc
a gwna blastr o dwnto a dod yngCylch y pom
a gad yno. ẽ. diwarnod hyb ystrydo dir yna bydd
geirẽ yn dir mewn dwfr, ar ar dwfr dwnto
yn dwymyn golch y pom, kyn gyntad ar ilymdr
y plastr ymaith ar fydd arfer am dlyr yn iarẽ

Rhaq chwydd dissymdth addel
mewn pẽm

Kymer wêr Eydd a mel a blawd Cladd, a sygyn
yr tidrol a mordl a brithe, dwynt a bordwlwyt
mewn padell a dod yn blastr wrth y pom
yn dwymna ar i gellyrẽ i oddef ar iarẽ bydd-

Rhag chwydd a chledi mewn traed
nev esgeiriav·/

kymd wnaidd y gwedlod ar wyst a bwrdd drwy
dwfr, a wnaedi i bowder brwd y maith y
wsdion hynny a wnaeth y powdwr no frwydrion
y gwrthdim a hon flondr gidar ost, a gosod ar
gadarn brethyn a dod wrthi y traed no yr esgei=
riav, lle bo y tlwyst trwynt, ar ol dissy y fledi
ymaith yn wir·/

Rhag kig Drwg:

kymd ysbol a molyn wy a blawd keirch mân ai
gymysgu ai fwrdw arno ddwydaith bo=bwydd ar
iarn wydd·/

I adnabod beth a wna dyn ai bydd ai
marw

Brifo y violed a dod ar i arllwisio ar o wdost bym
fydd ein wdost ar fyrder marw fydd

Rhag y pysgod

Dod gwrtaenaid o ddwfr ar y tân i fordwi ein ol
dan i ennes ar yna bymyst flawd ennid ar ol
a dod ymenyn yndo ar ddwfer o hyno yn frwd
ar iarn fyddi yn wir·/

I beri piso

kymd Angellaw gafr no pwrs no fywyd a llosgwch
a gronach yn bowder ar yfed ol meddw wyb
bob poen yd ym ken y 9· dydd ar iarn fydd

Rhag y krêd

Kymd sygyn y gantoraidd a sygyn y wormod ai kymysgo ar oyl yn hodo drwymyn ar ir dy groth ar ysk dridiwarnod ar ysk ai dissid ar kynt yn ôwn prodeder yw.

O bydd gwraig heb ally esgor i'llwyth

Kymd wraidd y gantoraidd liwyd a dod yn te i mordwyd ar hi a gaiff esgor ar yr gyntaf ar i darffo iddi ostor tym ymaith rhag ar ostor o ofni i kymryd allan./

Rhag marw gwartheg

Kymer bystyn kryst a chyst alī a chygaid y dydd ar drillyried a chofrite ai roi yn pomed ar dn waith i gid ohk./

Rhag yr wnrhyw.

Kymd drillor a gwlân a chofrite ai roi yn i pomid
kymd driagl a dwfr bendigaid ai gymysgo ai frotio yn i pomed ar iarf fyddlud

Rhag y clafr

Kymd ganol y chyffaint ar dail borfion oddiar y gwdwn ar y menyn gwyrdd ai briwo yn dda a rhoi iâs dda arno a gidlo drwy liain glân ar ried a hynny a'r ôl a wna romb prodeder yw lawer gwaith./

Rhag crygemav a thrysclav ar gnavd
dyn

kymer toraidd y tafol borcion ui berdvi yn dda
drwy laeth defaid ar ymron i dymy ir klavr
rodder ynddo y monyn gwyrf a gidlor drwy
lian ar fvor ar ysc, ar iaith fydd yn voir

Fochel poynad offern.

llyma yr vendidan a gyfaso Peder gan gvirt
ar a gyfaso St Clemont gan Beder, mid lim=
gonlurt na ffroy bymag a ymprydio y .12. gwener
kyn ar farn a dmyn yn wybydd beth yw poenav
offorn byth .or .12. gwener kyny.

1 yw y gwener kyntaf o fis mavorth.
2 yw y gwener dimaeth[af] o fis mavrth
3 yw gwener y groglyth
4 yw gwener kyn difiav dorreluse
5 yw gwener kyn y polgwyn
6 yw gwener nessaf wedi y polgwyn
7 yw y gwener kyn gwyl Sam podyddiwr
8 yw y gwener kyn gwyl Beder a Pevawl
9 yw y gwener nessa gwedi gwyl Beder a Pevawl
10 yw y gwener kynta o fis medi ne fis dvvst
11 yw y gwener kynta o fis Tachwedd
12 yw y gwener nessa yr hydolir.

dy nef a ymprydio y gwenerob kymry pan el

yr enaid or kowsi allan yr dugyliõn da a ddo-
sant yngkylch yr enaid yno gadawn clot rac
yr dugyliõn drwg, ac o ddwyn i orffwyssfa
duw lu nadspa wendigedic ac yr dryglwyddo
fair ac Eglł sanct nosł ac sanctosst Amen /

Naw peth a gaiff dyn y dydd
i gwolo gorsł krist medd Sł austin

1. yno i gyfroidaw o fwyd a diod a gaisł tosł
2. i Eglł ciritaw gwoiciwn a fydd maddeuedic iddo
3. in rEgl dosper i lygaid yn y dydd honno
4. pob ofer lwsł a dyngo maddeuedic fydd iddo
5. in llyna i gorsł
6. in bydd mardd a dugaw dysgyfod
7. o bydd mardd kymmynnol fydd
8. pob kam ac a gorddyrc ko ac Eglwys dugol
duw a risł yn gowir i roi iddo dal gan ddwo
yn Eprnad nosł
9. pob drwg ysbryd a ß yn i gulyn a beisł o
ddiwrtco yn y dydd honno, a Clawer o bolso
da draul a gaisł.

Rhag dolur or pen

kymd geimiogwort or grawnd a sfmit o binogr
da a sawsraid o fnostard, a rhy mysg powdr
y grawnd ar binogr ac mmstard a rhymwyd

llwyr arian lli dal yn dy gnaw yn yyd ar i gollyr
a rhoi dy bwyd ar frowdd a gadel in drosr rodd
a hynny dri bore ar iath fyddi a hwnw y ffrod
ystafn ./

J Glariffeio Mel i ronevthvr Uadwr o ddevthyddie ac ef ./

hynn ŵêl a dad mdwn paddell ar dân arlleh ywbffad
a gwd osl i fordwi ar y tân, ar esl a ffrysyd yr
esll amsbrodd ar yr wynob a thynn ar llaror
a gwd osl i oeri ar yna tyn ymaith y roraesau
a fydd ar yr wynob, ar di a gwi y mêl yn bîr
ar ni fydd balod fyth a hwnw sydd abl i rongy=
hyr pob ronffortion, a ffo, meddyginiaeth ar a
ronglor a mêl, and na ad iddo fordwi, and idsso
yngsdir, ar na ad iddo oeri oll, rhaid in ystrom
synthio yn y ywlaslod ./

J ronevthvr flonyy o reis

hynn reis a golch ewynt mdwn dwsr oder
.6. gwaith neu .7. a rhygyl ewynt rhwng dy dwy=
law, yn wast ar yn ystafn wal i rhoglwyd
hyd allysbrodd, dwsr dwsr oni ol y rhisr ymaith
li adel ynto yn bîr ar yn lân ar yna i roi osl
mdwn gogyr mân li adel i ddisord dwsr y
gogyr oni ol y dwsr oll ymaith o sono, ar
yno i gymonyd yn dw-hyb li fortord mdwn

morter prŏb oni ol oll yn boilliod mân ar yna
i roi modron kordyd ob kain, ar omb kain, i roi
ysf modron dwbler o bren a roi modron allo klyd
i syrsp allo ni bo nla gwynt ona Estol, ai
roi follo betwydd om ŷ ddigon syre ar yna
gwna yr Eston a symyre ai sasho ai poidio
a rgddo osf yn dda modron kryd syrh diddoŏ tra
symyre a Eston a fydd abl i vondrysyr pob
meddy gwmaeth ar a vondler a flodzŷroŏ

Powdr Sanguis esse
Rhag y Tostedd

kymd wlod mynn yn ŵr ar yn sproŏ, ar yn lân
o bob amsored a dod osf modron post pridd ylau a
dod gwlad diddoŏ ar onalo y post a fastia osf
yn da fal na ddol dim or anadl allan a dod y
post modron popty bredd ar ol tymmy y blawa
allan, a rest y popty arno, ai ddol yno om
oero y popty ar yna i dymmo allan, ai ddryg
ar ob osf a fydd dro a rhalod syrh, ar om bydd folly
ŷ fastia osf dratrysyn a dod osf yn yr ail popty om
so folly, ar yna i dymmy allan or post, ai gadw
trasymyre ai. roi in klust ar fwyd nodo ddiod

Llyma yn dechre gyfarwyddyd yn
myneg i opiniwn . 6. o feistred o gyd
sent, o achos y kornwyd, ne y plaq
ne y nodaw.

Rhaq y nodaw . /54 chaptors.
plowing.

Imprimis mae y pressyfwyr disgedir y doydyd
mae o disio pswol dda a rexymoshrwydd o fwyd
a diod y sprte dymon yn y dolur fronw, ar am
hymy pan fo y kordwyd yn tornasso modron y dolud
rehid yno i brof hynny a fymo ymgadw rac
y drwg fronw rad iddo fogofyd rac ymgymysto
ar kloffion ar rai a fo yn a myst a rac bydfrwyd
nac yfod, a rehig bwyd a diod hwyf eymoso na
rexsto, ormaint, rehwyd mawr, nac modron y nodle
nac allan o nodle/ rauo hynny a defor y pdwrd
o gorff dyn ar a ollwng ac ir gwendwyn i ddyfod
i modron ir dyn ar a ddistrowia yr ysbryd bywo
ddyn ar a losta y kors. A gorfod esly na godiaeth
rauo hynny a losta y kors. Sefyd na fwytaod
pan oud yffedir adwon, osni byddar flerion, na dim
gar allar, wintwin, konin, na bwyd a dy to ddyr i
wrth dimlibriol/ rauo gwrth dimlibriol yno
dofgrobaf y dolur fronw./ Esfyd na ddefg yn

yr kuster Gronto armod seryfydd, ond od bydd seyfydd
mawr yfed yn festrol i dorri i seyfydd ar y bord,
a gorot diod yr kroryfydd y dalu mlin, no ddarfer
yng Gyntyst a finegr, no diod a olwin tros ben.
kanu Gono sydd iawn a moddyglodd yn yr kuster
Gronto, kir yn ewyddir in nob a fo roloeir yn
i gomplegion kanu i mae ofn yn syr a gwrogaeth
ar yr gyfreddin kyd yn i kyrch. /

2 chapter cont mag thd plwyf. /

Oydd yn doydyd pa fodd y dalo y dolor Gronto
i ddyn, a fa arfod i dalu, Dri fferiyfal ramyth
sydd mewn dyn y Galon, yr Ae, ar y menydd,
ar i bob yn or kri i mae allo y lan iddyn i Gyn
or neillfo, mayth i gallo pob un o honynt
fwyta ellan i gormeddion ei kynfyfydd o dan-
wyn ar wybyr ddewr ei klanfaf i Gŷn
y Galon y sydd a allo oi glanfau i Gyn dalu y
brofiad
yr Ae sydd ei fydd o klanfau a fyny y mordwyydd
ar kors yng Gyfeiliad y mordwyydd. /
y menydd a fwyta i kynfyddu yntu dalu y
klwyfau a wnaeth yr dŷn. /
yn noi y dwyn Gronto a ddalo in mlan lle

hynny pan y gaffor y gorwed yn y gegorodd drwy
y lin hyrwdrebu, mogio ar i doethwyd yn y blaen
yr roybwr ddrwy a entria yn y korff, ar a
gymyst ar y roded ar folly a red ir y talon, yr
gan sydd rwrtiddin gwrondwal y dyn, ar a fydd
tebig i distrodwio korff dyn ar a ladd y dyn. / ar
yma wedi derbynio y galon y gwrthwyn, ei ai
gorfyn ir ffwn sydd gwrthdri iddi, fo ar at y llo
i mab yn bwrdd i gymbredd o driwrthi sef yw
hynny ir kosbilio, ar oni dyrfon rodd o yno,
ef a fyrth ir rhan brinsipal nosaf, sef yw
hynny yr ais. i distrodwio frwnt, ar ais, yn yr
un modd ai denfyn ynte oi llanrwsthlof, sef yw
hynny rhwng y morddwydd, ar oni dyrfon ynte
i derbyn, fei gorfyn ir treydydd prinsipal rhan
sef yw hynny ir y mommydd, ar ynte ai denfyn
yw llanrwsthlof ynte sef yw hynny dan y klostie
a rhoes yr ôn. / ar folly ef a fydd yn ymgwro
ar yn esmwdo fob ordfwyd dij awr no fwy / ar
o fewn pimp awr drider oni bydd marfo y dyn
no gadel diod a golp, ef a dywa i vn or llodd
hynnwy, neu a gorfwydda ar a yfyd allan. /

Z chapter rondinge the plungo.

A adenyd golp yn orbyn y dolur, a ffa fodd,
a ffa breyd y gallir i golpo, pwy bynnag a

a gwestto dolur a gwrog ar lwyddo yn i holod
ar wydd yw Eryry o gyfleryddd ar lw Eryry
i bydd da gollwng gwaed yn fuana y ollid o flwr
yr awr gyntaf gwedi bwyttaf, neu y
dreydd no y gwrthod awr, ar os y dlir i
gadw fob nia bwyta nac yfed nid gwell Eid
oni allyngor holod o fodion oddeg awr, kanys
o fodion Eryry o lucsur i mlid y nabdr yn
bysfarydio ar yr gwaedo, ar yn voir meddygi-
niaeth prosbmol yw dy y dur hyrnio yw
kadw dyn rac bysgu ginj o orig or dwfr i
dorgroth os gyfleryd, ar yn lwyfr gollwng
gwaed arno ar y gwythyn dwy nlig defi, ar
os a lliff y dytor ymbell oni bydd drob dorn
ginj o orig, ar o Eryry allan y wattor a
gofyl ar a galoda, ar os bysgu dan y gefn
or galon i doeth gronio, ar lm Eryry rac
gronio da yw gwaedu ar wyfon y galon a
olwon Dardya a Eryry ar y ta i mlid y
dolur
hobyd os bydd y dolur rgwng y mordwyd ydd ar
dorf gronio a fydd or da, ar os y dolur a
gwydda wrth y gaill gollwng holod ar y
trod, or ta gronio rgwng y fawd ar byd

nesa ubi. / dr os bydd y kornwyd yn nos in hyndreyn
nar ir graill gollwng wasd rhwng y ffor dr sadl
no ar yr wyssyn dan y ffor / bethe os ymddwgyd
y kornwyd no r on, ssef yw Ermy glanhaw dissglo
yr y mowydd, rac chwio gollwng wasd ar y brwis
or th Chwio ar yr wyssyn a olwin Oppalina
no ar yr wyssyn a olwin rardiaca, no ar yr
wyssyn ssydd ywre laro, no ar ssym ssydd rhwng
y fardd dr bys nesse, no ollwng y wasd korn
rhwng yr yssgwydde, a ssa dymor y gwasd
bsiare ssilly allan yna y glanan a wollssa
ar a gwnssiordda dr wy osri a thorri y twaythod
hug Ermossor, ar yna i bydde da gossol dwsr
wodi i stylio o bedwar llyssa y tribe, trymsel,
tmymetyll, ar stabiwo, y dwsr chwio y /
ssydd da si yssed rhwng y klwyss chwio ar
war llawr o wontwyn. /

4 chaptor rondiwg ssy ysiaugr

A ddwgyd pa ssed i dylir kadw dyn yr y ddolur
rhwd ssydd i gadw ar gymyssgedd o ssyd
a diod, kanys yr arsse yn wastad a de aro i
galyn y dolur chwio, ar yna ni ddyly ddyn
big ond bewion bach, wodi i bortio medw -
dwsr symon, rhyssed nod bwyssa wodi i

rostio ui brwyta gida/ sindyr/ Eskyd pottoh o
chobl dmonh sydd dda idaw ur yssod krodosh
main Eskyd oh kair, o Eroommyre dy roor
yddo/ sindyr a drosr yn i frest, ar rglam
fwasl or drosr./ gwin gwyn no wnih sydd
wodl na gwin rorh, oi dwfr yn bydrol/ Eskyd
mao modd ar diod adwin tisau Eymo sydd iarh
yn yr awsor gronw./ Eskyd pwy bynhag a
allo gwbl ydodi or iiij kyssowyn Eyn y
kribo, y dempornol, Curmontoldd ar gwb-
rioso, Bullwymonidh a Digilldta, y dwh
dwiwdoshsh a fydd gyda r Cpiror, a ffob
pr or kyssoodd Eyn sydd da yno Eysod
gida gwin no gwordosh main, ar esh a yr ymhh
wanwyn ar dybyr ddydd or adi dontrio
medwn dyn./ probatū est

Fwnevthyr eli rhac fddw
kynd ddyddan a ffloddia ei, ar dgor ei fal
pottil yn i brwytta a Esilla ei yn dda a
dod ei medwn pobt pridd a dod barad o dēh
awn a dod ei medwn pobty pn roor bara
i medwn a ffan dymor y bara allan —

dwyre a fydd ẽi yn ddigon i wneythur pawdyr
o ẽoni ar od bydd gâd i sefyll ẽni dero ar ynn
hir ẽi yn bowder, a thrymyst a blanor bydd
ar ìr y dolur werth y tan ar iarr fydd.

Rhac pob ryw chwyrdd.

Rym hyssop a dlwin yn sadnor ynddwyfwel,
c. tombo, a sgotnot a llysiau y dydd, ynbarth
pempedrenol ar bogid ynmon ui stompio ar
roi ar y tan ui bordiu yn dda, ar hyn fwythed
ar i thalle y tlaft i oddef dyno werth y dolur.

Rhag kyfyngdra dwyfron, a fflewm
hyn limtan o dirin dyson barf, a dlwin yn sasl-
nor. Iflonb. pan fo addfed a mal hwynt yn
fan mdon morter add hwynt mdon pott prydd
a llanw ef yn llaton o ywerdd nowydd da pau
p nowydd ẽidlo, a rhes y pott yn dda a dyn a
dwll yn y ddaear a dyro y pott yn ewnto a
gilia ef yn dda yn ỽyth, ar folly gâd ef i sefyll
9. diwarnod nes fwy ar yna hyn ef i fyny, a
dyro in flaft ysw yfod friolaid ar ontaith yn
gynta ar yn ddiwaddaf ar yr wyneb y nos
ar yn oyr y boreb ar iarr fydd cebal ef

Rhag yr Acses

Kymd dair Arllaudon, ar ystrivdoná arnyn, Pater
est, alpha et o. ar dr o gorwyn, ai rhoi ir blâs
bi brwytta, a doydod i Pater noster kyn i brwyta
ar ail dydd ystrivdoná ar yr âdl, filius est vita
et veritas, a ffrona iddo i brwyta a doydyd 2. pater
noster kyn ibrwyta, ar trydydd dydd, kymorod
yr dwydodd afrlladon ar ystrivdomod arni spiritus
sanctus est yr domin a ffrwnâ dri ffroynt bâ Kymm
ooo. a ffar ir blâs i brwtâs a doydyd tri, Pater
noster kyn i brwtâs ar osc a fydd iare drwy râs
dyw Amen.

Ffadd llynaxr

Kymd dywo ai stompio ysc a kompria drwy doydyd
dy Sbn a dywo ir blâs yw yfed, ar osc a lâdd
y prysbod ar ai dwy allan yn wir

Rhag y felwn yr hwn a bair
i ben dyn chwyddo

Kymor wôr hardo a blâud Eudd a mol ar mordd
bore âm ai stompio yn dda igyd, ar yna fria dy
blâster yn dda ton drymmod ar i gâllo y blâs
i oddef dywo osc dorth y pomm ffoi bo y rhwyfdd
ar arfer o Kymy oin fyddyre iarth, a bore ydn

a ffanwygl modron dwfr a golue bonn y blayf a gronw
tyn regi y rplaster vortigo ar iarll fryd //

Rhac ymgrafv.

kymer doraidd y dotyo korfion ar gompornoll ar
yftabiroc, a ffordu gwyn a ffelidonia clawdr a
gompria ar y mdwyr mdi. a berdo growyt yn dda
a Eidyl drwy gadarn Rion modron Aloftr y lûn
a bwrdo ynddo gnaulifi da o bowdr brwmfton
a regenwyft ofk yn dda oni ffo yn oer ar a gronw
wa y bydon Ao bo y dolur oni fydd yn iarll

J Beri i gornwyd dyrry, a thorri
kynd bol a regimauit a ffynny o bolyn roy ar
yrgedic boidicaid blaud gwenith a gronw blaftr
a dd vortigo ar oft a dyrr /

Rhac Trwm fadwyr ar Anadl.

kynd y mintio korfion ar wrdo, o bob yn gimauit
ar gilidd a gwaft y fogyn o ffono bft yn frenaid
dyn pan ol y do wolo.

Rhac dolur or llygaid

kynd dremont a mol a gwyn roy a rgbr yn=
gkyd ar in ygolue y llygaid pan olyre i gfigb

Rhac perl mewn llygad dŷn

kymŕ gingir ŷnwyn a rrwbia ost wrth y ŷsálon
pegi a dyrro y poradwr ŷnwtho modron ŷ dŵr ŷnwyn
ond rraid fydd kymeryd sowser pidwtor glán
dán yr y ŷsálon ar dr llit ŷnwtho, a ffliwn
golch y llygad a ŷnwtho a dŷm ymlaith y
perl ar a arŷb y llygad ffebat ost

Rhac y ffestyr.

kymŕ bol a ffordŵr bordigroŵ ar bordo ŷnwynt
modron Aost yridd, ar a mŷn wybŵ ŷlau ffont
yn ddigon, kymŕ droppŷn o ŷnwtho a wrth ysglis
o bron a gollwng i ddwylo ar ŷsclarn oer, no
hŵ yarrar oŷr ar oŵ kalodd ŷlau ŷ yn oer y
mad ost yn ddigon ar ŷma Alanto ŷr arŷgolŵ or
oli ŷnwtho dŷrŷgwaith yn y dydd, a ŷrmŷ ŷi
ŷsiarŷa oŵ ŷgwnaeth dim, a ŷnwtho a olwŷn oli rorŷ
probat ost -/

I Dorri kornwyd :/

kymer dwndwn rostiedig a ŷgwraidd y lili a llysh
a olwŷn yn ŷsafnŷ sworddwyŵ ŵi stompio ŵi ffrio
yngŷyd gida blonot bladd ar dŷl oliff ar or
rŷbŷm ŷgwnâ blâstr a dd wrth y dolŵr kyn fry=
thed ag i ŷallŵr i odd ost a ŷnwtho di ŷddfodd
ar ŵi bostŷl ar ŵi tynn ar oŵ bydd laith y
tyllo yn ffreshaf yn y kornwyd ŷgwna orâit

o hain a thyro modion oli a olwoir yr oli ysgáó a
dod yr orditt yn y dolor ar ysplaster arnynt a
dod diarolwm no trubrod dá ar gyrmy tar iárr
fydd /

¶ Dorri haint calon

tymor aosfritt ytor a tgorr ddar no dri o wyo
y gwyn tar molyn yndo a rrwoibion halrr
tayliwor ai bymysgo yn dda ar ysglió o bron ai
bowdwi yn ffost ai ymadi mbyrió gwnodbgwor —
ytod dyn bytgan ar na allworiddo fynod yn
dow ar o dá o tubodd roer lofritt yndo oi
dwodygdo ai roi ir rhaf yw gfed y borow ar
i gyfgliwng ar nod yn ddiwlatgaf gyd ym gor
y trifftryd fiolaid porgan o dyfgymydd ar esf
ai tynn yn wiw ac tynn modd y gimlodd yn y
gyd, prowdir yno yn wiw ar yn ddiwlatgaf ar
y dúc o Gloster ./. /. /. /. /. /. /. /. /.

¶ hac attal mayffa

tynd woy iar a gor dwll yn y nail bom iddo
a tgynn y gwyn oc allán yn llwyr a rgynd y
flowrdoliú y dail no y gwraidd a gofallwto
y togwyn or ffygen gwnto ar ymod i gyd yn da
oni gyd gymysto yn llwyr a wroi gm nyn o
y falen yndo ai dwymno yrgdir ai gfed ar

yn dwarch i gid gob ymworando ar esb a ygodio
yrebdir ar iol ar esb a gliss ond odid ddoliaro
ar gynt o bob pom yn wir.

Rhac chwydd o bryf ne wenwyn
a yn kynd boillid blawd gaidd a gwyrn wyo a dod
rorbgo esb, ar esb a ostwng y dolor ar ne wydd
ar gwenwyn.

Rhac chwydd o natur pryfed.
Dod rorbgo blastr or gamwrdd polon a mel
a gwyrn wy.

Rhac y Dropsi pen chwydd.
kymor saith a rdro ar gwmpas yr esbdd, ar gobyd
ar borthor ai bordai modion tr wnb moibion a
ysgodion ai oloesi ar i wlarod ar dafar o gym
ar idaw fydd.

Rhag chwydd a dwfr a gwenwyn
rhwng kig a chroen o natur
dropsi

kynd yr gobyd kyffredin a bordo gwrynt modion
dwfr drodw ar olont oll yr pedwal ar yno i
kymry allan or dwfr ai gwnedyr yn bolonau
ai mortorw modion mortor ar ynd yr ail rodi
i borthor yr yr dr broki, ar y ysgymtio yndo
boillid blawd gaidd ai ymoi fobe am ol yr
blastr gwaydyn ai roi ar y diddaw Acon no-

ffrethyn a rhotsio arno ddail yr eiddew a rhwy=
nos at y dolur a pligo yr hyddir ar ollyn nob
ffldm a roi y plastr arno, ai rwymo yn dynn ai
ysmydo bob nydd ai oligi ar broki gymo or ffobyd
ar ol a ffydon y drosti ar dolur -/

Rhac dolur or llygaid

tynn ddair awyrdd o dom gwyn a thwir oraill o
laeth bronas ai tymystro i gyd ai gadel felly
i ffrysll eyd tramoethi ar yna ol a fydd gwaes=
ur ar wyneb a thynn gono ymlaen a rhynd
y. tde o siffridom a dod yn i fyst ar a gwnio=
in dy lygaid nos a boreu ar iarl fyddi or hoff
ar or tywyllwg -/

Rhag y ddamoedd -/

tynn ddair o dom gavr ar ai mortero yn fan a
rhymor dri gronyn o bupper, ai gronio thwr
yn bowdr ai tymystro ai gronio thwr yng eyd
ai dodi yn y glost or tu iarl a gordroedd ar y
ty, olaf a gwaelaf ath fyd yn y glost iarl
ar ol a rod y nabyr ai sawyr eyd y glost
arall ar iarl fydd yn voir ffobodir yno -/

Rhag y bystwn

Dod yrthyo blastr or gwnaed fel on ar y llyried
ar a royn goiddid ar dail ffrai ar o lygaid y dydd

a gwyn noy ar ysk ai kladd ar ai iarsh ar eynt

Rhag Dolur a dores a thyllwg or llygaid
kymd ysgon dadle defaid a dod modyn karog glan
esgyrieddir am pryn keddio y karog ymgob llo ar
yna kymd lonaid osgyd no dwrop or trydonk fyra
ar ollir i ysgoe o vorthnod no froy obry a
rexymd y karogg ar ysgon vorthe a dod ai noynob
i roarod ar roarthlas yr osgyd ar trydonk ai
dop yno eyd tramoethe ar yna di a gai yr y
karog oli glad tog a gwnno sydd dda war gwrod
a gosi. a dolur or Clyssb Clyg aid ai giro y nod
pan olyrr i gysgo

Rhag Gwaew oyr nev wressog
mewn aelod .s. klun ne fraich
ne forddwyd.

kymd dy klaron ddyrnaid or sodwormwood a briw
modyn morter ai gimaint clarall o wax mollt, a
gimaint arall o oblan defaid ai morterw i gyd
yn dda ai dodi i fortai modyn pmt o wiñ gwyrm
a dodi yndo ddyrnaid o ryddion gwoinbh gidar
eroynt, ai bowdi am flont yn swd teiw ai dynny
in klaear ai roi ar groen oen dyo no fell yr
frwd wrthy y dolur berwydd eyd pan fyrr idyr
a gwnno a sygyn y dolur ar gwaenwyn ar =

gwreynt drwy allán or knáwd, ac knáwd y gyfan
a gronno sydd blástr gwrthsawr ac kyfrinwy dolyr

Rhac dolur or kylla ac anghyndwyssdra
kyn dim dyrnáwd o frig y bándel y blastor ar
dail ffob y blodau a dod gwreynt i fordwi, mdwn
tri galwyn o dwfr oni olo yn bottol ai dynny
ac ffawr ai gidio ai gymysco a rhodwch o fol
glotw ai fordwi oilwáith oni fo yn ysbidio ai
ysgwmio fal bordwlid big oen, ai dynny ac ffáwr
ai roi mdwn kyn oliain gofnad fal láwestrwyd
ai dod i dwroppio bob y rhydir ai dderbyn mdwn llo
dnwtwyl, ac kymbá a dail drwy y knod, a roi dra-
ffosn yndo ac na rhodwch ond plan dail yn dwf-
nad gorwion ac ysi y driod ffonno dair gwáith
no bydair yn wrthsor ac iach fydd yr roir o
bob klwyfi or kylla.

Rhac y kankyr, ffelwn, ffestulan ac
ffestyr a bráth ymfail gwenwynig
kyn blwm pwy a fydnod ysi a gwna osi yn blat
ffydan a ryfr isi oni botyo tonew ac lón krib
pen pedwar kongleg a gwna gwrdd a rhyllell
no a ffrib arall ym ffob kongol or pedair a

derfydd yn y gongol ar fo dyrro ar gongol prydyd
ar o dina ir gongol prydyd ar fo ddaw, ar o dymo
ir gongl ista ar fo dyrro, ar o ddyno ir gongol ysyd
ar fo ddaw ar hynod grodd yng canol y plât, a
doydyd dy Oi Emuor badr Eyd bandm nostrw tra pyre yn
tymy y llin gyntaf a Eyd y plât, ar yna tra
fyre yn tymo y llin ar drawd, dorchid Pandm
nostrw, ar pader oll, ar Ave maria, a gwna
folly am bob trodd ar pym trodd d stair ir
klos ddwydyd i baderos di dy di gwdo tra
fyre dilyo yn gwnodyor y gofardd ar yn
a dodi wrtydo ar dur Eydedd i dduw, ar grodd
yn y kanol a wnair yn olaf oll. ya stan i dwyf-
yre wrth y dolor dorchid yn y modd Eyrm-/
3. gwaith arno·/ Quingz plaga domin nostri Jesu
christi nec putrefsebant nec tumefsebant, sic nec
possunt istud malum· a gwrei y dolor o gwyddost
pa wyw dolor ydiw, ar om wyddost dorchid
Istud malum: In nomine patris et filij et spirit'
sanct' Amen· a gorffymyn ir klos na allo ir
plwm gyfyrddyd ar klawr yn tuster ar na
fymo feddyginiaeth ou byd nawyn Eono, tra fo

tra ſ yn arfer o ſpno, ar nâ thymod o ddino
and ynwahlth yn y dydd ar nos, onid ſyn yr dũ
awr i doded northo i dymro oſ drãmoeth ai
ſyrth a llaim glân, ai ddodi northo drãrgofn
ar tho i bo y rroſſdo a fydd noſſaſ at y dolor
ar phrone a ddŷl ſod, hyd, a rexſlod, ag hyn
dondod ar i plygo am y dolor. ar o hyſwydd
oſ ar ddalar raid fydd i ddodi a ſwrdo, ai gro-
ſi o ndroydd oll, od ynto a godnoir yn dda
ind raid ond yr dn ſtoyn ſtrowo ini ol yn iarſ
oind i dymro ai ſyrth ynwahlth bobnydd ai rhy-
mmo a rheddarſ llion ar y dolor a ſb ydwlth
ar ithymor ddwlid dy bader ar dolort yma
rno bobnydd ai grooſi. ℣. Domine Jeſu chriſt
fili dei dn qui precioſo ſanquine tuo nos peccatores
in cruce redimiſti mittere dignere benedictionem tuã
ſuper plumbum iſtud, et quicqmd infirmitat' ex ea
tactum fuerit, per virtute triſtiſime paſſionis tue
ſanitate accipiant per chriſtum dominu noſtru ſmen
Ar arforod or ſtoyn ſtrom dwfn grodyo ar ddoli
dwfn, ar ymyddyrn rat ſtrwſſod a ſtoreod ar
larſ fydd.

Rhag llynge.

Kymer y bettayn ar saling a gwna bowdr o gommynt a dd ar dwfr brwd yw yfed ar esb a ladd y prvfed i gyd, ar ai bwrdo allan yn llwyr yr awr ir yfer yn ddigyt, yr vnir, ddigoldwdd/

Rhag pob briw ac archoll

Kymd Eanor plwyf o blwm rose a rhwart o oyl bwyd ai dodi ar y tân ai fortwi yn dr dyf dr dân gwastad ai ymadi fyth tra fyfed dr y tân, ar wodi i dymo ir llawr, ond p' oer na ffaid ai ymadi a Eanor fydd oli da gwrthefawr rhag pob drwn rwdn a pb briw Eon a ndwydd Eanor yw yr oli dyo bendigedir./

Rhag y fendiged ne tân iddw/

Kymd dri rhwart o fwydr yr ellyried, dau rhwart o fwydr y llwyn Eeiddid, Eanor rhwart o fwydr y fengron a ffottol o finegr da, a rhwart o fel ai dodi, medrn pdoell ai bortwi i gyd yn dda ond ol y ndill Eanor oll dau fordw, ar yno i dymy ir llawr ai roi medrn rhoftr da ai gadw o weithyr no biowter ne ryw fottol ai gino ar ofl yn fynych dr iare fydd./

Rhac gwaew medwn kymal.

kymd ddwfr ffymon, a llánw y rorean o dri gálwyn
a llánw e ffed o ddáil Elisander ar yreydir or
bedwen dwfr, ai berwi berwedd hir oidion a
pheneryd rhoyd o gronwy ir dolur ai gyru ar
gyl drwnolur o Elizander ar y monyn mái

Rac yr burhin.

kymer Goli yr mór ar plumbost a gwer dádd
a rhoddion a gwna blaster uerthyg ar iare ffydd

Eli gwaew.

kymer y monyn mai a blodeu bándl, a blodau
yr olystyr, a blodau y briallu, a dail y bettaen
ar plántaen, ar mulfen, ar lásander, a bigl, a
ffyssd y gwaedu, a ffyssd birfs a ffyssd lli ar
Elisander ar violod, a fuga demonn ar ganrim
a gwna oli gwerthfawr o Gorynt.

I helpu gwraig i engi.

kymd faen y dalyo a geraff ose dde gyllell a
dod y powder gronwy iddi oi yfed medwn gwin gwyn
ar lle a gwisg ddelifrando ar Gynt

I Berri i wraig gael plant

Dod i ddi bowdr o geillie baedd ar win yw yfed:

lle m chaffer triaql hyn bodyor o ghid y hywarre
a dosprite hystdd yro a hyriagl yr voir /

Rag hankor meiron dyr ne vraiq
hyn rgwart o hesprite goisr ur omno o ghid y
hesol nodi i nobhgor yn bowdr ui hymysgo
ui bowdi om dl/ys trayan dan sordo a rgoi y
libr gwnto ir rhst oi yfod dridid yn gynta
ur yn ddiwhbla bob gwaith saith lonaid dwy
vrian yn dwymyn y boros ur nos ur ilur fydd.

Rhaq rhoded gormod blodeu ar
vraiq.

---

hyn gwron ysgyfarnor o ddiar i hgraob ui do=
stwon a gwna bowdr o gwynt a dod ir rhst
oi yfod ar ddiod o gon gwrdos yn gynta ur
yn ddiwhbhas. ur ilur fydd.
vn arall. hyn ebodyn moiriq a boro modron fridgr
a gwna blastr a dod sorth i rgrotg yn fydd
ur ilur fydd.

Rhaq y klwy melyn

---

hyn usal a hgor y top y ysbon pryst ido a gwna
drall dwsn yndo a llanw gwnto o sygdon klygaid

y dydd a sasfrdwm a dod y topp ymdda dwarddyn
a dal dan y llodyw brwd i rostio a dod ir klust
i frwytasl y nos ar boron bob yreydir ar osl
a fydd tybl iare /

Rhag haint y Galon

kymer rust y draim dwon a trwtasl y rust brysl
ymlith a bordo y rust bydw modon drwst rheyrw
bowdrad kig oidion, a reyrnd wyn a bordo ffwyl
ani pnt kalod a reyrnd y molyn a pomynt a
brtw yn fan, a reyrnd boilliaid blawd gwenith
a tyolina cst yn dda, a reymyst yn dda y poilliaid
ar molyn wyn, a reymyd yr isgell no likr
y draim a gwin da, nedydd, bore, a gwnodyder
bara a pomynt ai gwasso dan y llodw brwd
ai brwyta y nos ar bord dridie no bednat
ar yfed yr isgell yfod yn frwydol ar iol
bob gwaith ar na yfo dim yn y byd ond isfell
y draim no win bore ar iare fydd /

I Beri iddyn ynfyd ar sefyll yn drwm

Poer iddo dim o bystel ystyfarnork a gwin
oi yfed ar osl a gwst yn ddiogel ar ni ddoffry
ani wolygr iddo dinogr y no yfed no yn i frodwo /

magl. ar lygad

Bystyl pob rhyw ederyn gwyllt ar a fo yn kael i fowyd o drais a dewrder, y sydd dda, a fob vn or bystlau hynny a dyrr maglau ar lygad dyn:

a ſ y

Rhag chwydd or killa, a dolur tym ddyrnaid or wermod lwyd a dyrnaid or minthic koriandr ai brivo yn fan ai berwi mewn gwart o finegyr da a gwin gwyrdd o gymmaint ar yssydd a gwydrion blura kore, ai berwi i gyd ai tymy yn llavur ai dodi yn blaster wrth y dolur, ar gadurr allan yn fynd ar hyll i galon, ai dodi yno nythnos, ar yssyd y plas i lavur ddiod bob porau o lostrith geifr yn dwymyn / gwart o finegyr sydd digon i wneythur dau blaster, ar ar ol y plaster wedi per y nythnos, yn esmwythau oli a wnaethor o menyn mai a blodau yr olystr a briallu a dunadl a dail y plantaen ar bettaen a gwsod yr oen yr ambrod ar pymnolen ar llodyn ar iarr fydd.

Rhag Gwenwyr iddaw yn rhwymo
Arlodau dyn, hyd na allo i ysgymyd.

tym

kymd gyrru koiwo a briwo growyd yn dda a ..
bowdo growyd yn dda modrw kei galwyn o dwfr
ym ol yn bottol ar yno roddi kei galwyn o gwr-
wfr kadarn ym bon y bottoliid ai fordwi ym
ol yn bottoliid dwarfeth ai dymy ir llawr
ai gidlo ai gadw modrw blwyf, ar iro y giow
rorth tan ar oli growno rorth tan ar ofl a
blaw ir gidd ystymy yn ystwl ar i bront
orab iriod pet fai folly dro: ypo: mlynedd
ypbaid oft.

Rhag clefyd yr Arch

kymd bedol wydled yn y tan ym fo ysbaryr ai
dodi modrw fongwrwfr kadarn a gad yno
ym fo oer fal dwfr ar yno yfed y gibymed
growno ar gyn gwaedo ar iare fydd.

Rhac y klwy melyn:

kymer ir o ddail fafrwm a ir gwreiddyn
llwdo ai briwo i gyd ai kymyfgu a gwin
llonliid klwy brian o gyn gwrwfr ai gidlo
ai yfed ar dy gyfelwng ar iare fydd.

Rhac yr acces ſvd yn y kylla

kymd y Rodlys ar y Clyriaid a llyſs kriſt ar
gaſwonwyn yn o gimmoint, ki briw ki gidlo
a reymſyd y ſoyſyn a reimlunt arall o dwſr
bondigaid a wnolor o dwſr ſtymon oer ki
kymyſtd i gid ki kyſtod y bordd ar nos a
gwarddio duw a mair ar Colle Glaut /

Rhag lloſgrach Tywllwg, a
Dolur or llygaid /

a kymd y klust gwyll dri dyrnaid a briw oſ
ale dwylo yn ſan a bordd oſ midyn rwarſo
wm gwyn da ki ferdi ami ol yn bint ki
dymy in kadvar ki oori aſſan ſo oſ yn odr
ddigon briw brwyd ij d. or mael a olwir kaſſor
i reymyſt ar libr a gad i ddodi ar in y
llygaid ar oſ y nos ar bordd ar arſor o
Eremy ar iaith ſydd /

Wm arall: yſtylia yr yn llyſſ a reymyſt y
dwſr gwnw a ſſowder y kaſſor, ar in y llygaid

Rhac gwres mawr a chochedd
Anfeidrol or llygaid /

Cl kymd yr yn llyſſys a llygaid y dydd ki briw

ai gidlo ai gymysto a ssygon y ddiosst ar a
ssaethy bromod mab, ar a ssowdr y kassor
ai golosi a gronno ar iarr ssydd bosy hymlyd
a ssydd ai y ssiamdy ai pobi arall a rydd
ssy moddygnhaethy in y dywaid da yw kanssen /
on arall: ir vnkhiw

kymd sôl gloyw, ar y vinegr, a ssygon gwraidd
y ssamsigl koreion yn o gymysnit bob vn ai
gilidd / ar in dy lygaid /

J Beri i soraig blanta: ne i hen
brem ddwyn ffrwyth ni ddig ddim
yrioed /

kymd ar ystrivowma y dywedyd ssyr ✠: S.
.i. aj o. s. y. t. o. r ꝛ o. n. ss. p. e. / modon
kymn no blwm, ar na ûd iddi roybod plaesur
i mwy yn i ddwyn osd yn i reyrvoithiab
ar os mynn i brofi nesswym osd worthy brom
in ddig i rioed ffrwythe ar tost a drwg fudyth /

Rhac y Tostedd

kymd y gwrmmil ar kanol koriander ar persli
ai berwi modon vinegyr a dodi yndo yssydd
sôl ai yfed gida ger gwenwst a gronno a
ddyliffra y dwst si boen / - / - / - / - / -

nota Pob neyw hyssb, a ffendwch a ffrwythesb
ar adron a reonssortion mohyb, sydd oer
o natspriotte / a pob neyw bohe nedwch a
siarpp sbir a glew o frwythesb, hyssb; ar
adron sydd worosby o egordoydd i natbriatte

Rhac dolyr or ystlyssab

kymd y ffrwythe a fydd ar yr oen lu fordai
yn dda medwn brim dyn i espn ar ar liber
eronw golte ar in yr ystlyssb worte y tan
yn fymyre ar iare fyddi

Rhag briw ac yssic o achos
kwymp

kymd gwoen llydn dadad brab, nodwydd flingo
a dd worth y dolur a gad yno oni fythey
iare prosbodig yw a gwir

Rhag brath pob pryf gwenwynic

kymd y sgropyb o dwar y danadl torsion
a blondy llydn eworc in, lu fordai lu gymysto
i gyd lu ddodi ar y dolur ar iare fydd /

Rhac dadwrdd, sawd, ymlyferydd,
o achos dolur or penn - nev glistra
tal na chlywed ddim
kymd lawer or danuoydd a llawer or —

gamo mil

gamomil a llaver or drosstrage sose yn
gwnwo yolwg krist ar yrgydir or sage, ar
yrgydir or tyno ai gidlo yn da amser gas
a redaw y dros gwnwo yn amwyl a dodi
yrgydig o gwo mewn krogen lad ai siw=
glo ar forwyn neb ar gamwyll ai dodi
yn y gwrost gwas pan dwyre i gosgo ar
arfor o gymry ar ost a fydd iare ar gynt
yn voir./

neb Ar vnrhiw ddrosr sydd da rhag tan iddw, ar
morsew, ar krec ar mamab a fydd ar
dreinebas ac ar gnawd dymon i iro ar
drosr hynny./

Rhag draen a el mewn troed.
tynd rest yr ysbaddod ai briwo mewn morter
ai bowdwi mewn grom kore ym ol y dorpare
dan i forw, ar yna tynn y grom mewn
flostr or noillfo a rhwm y rest a briw
gwynt mewn morter yn fan a rhwmyst
a blonog babdd a stria gwynt i gyd a
dod yn blastr wrthgo yn sygtta i gallos

wrthyo ar ost ai ffoyton allan ar Eynt yn
wir /

Dhac pob brath qwen wynig os
ffydd chwydd ag angeudd yndo

y kymd yr ordyrriod ar Gilidonia ai briwo yn
dda mewn morlyn, ai dempario drwy ffon dr=
chwy ffon drwnk ffor ai nonyo ffo yn blaster
ai roi wrthy y dolur ar ost a ostwng y=
ffwydd ar adyn y gwnewyn allan /

J Lwdias i gnawd clyn ostri /

y kymd bordwr mair a bordo ffynnonno a
ffynnon koirtg a clinad ai fordwi medon
dwfr ffynnon ar ymon i dynny ir llawr dod
yndo y monyn pwrodig a gwedr dabad a
bergwi iaf, ai ddodi ar gadarn brofyr todo
yr blaster brad wrthyo prdwitg nob ddwy
ar ithg fydd /

Eli gwreffog rhag pob clwyf oer /

y kymd roiffrai korfion, ar dwyro ar diwmllyd
ai morterio ai bordwi drwy y monyn mai ai
fidlo ai gadyo ar iro yr abloddv ar oli
ffronto ar ithg fydd /

Rhac haint calon a gwewyr yn y
colvddion

hynn hygaid y dydd gwnion, ar y llyriad ar
bonlas wen, ar dorllwyd, ar piliofyl, ar per-
sli, ar, polypdr bugyl ar papgoll ar oni rhair
y polypdyr, hynn y tausi ar saith gwyrllt
no dosi ai mortwyo yn ogimomt ai gwastr
drwy sliain, ar or sugyn gronyo ar o boilleiaid
gwenith gwnai dorth o fara krystlon ahy grolh
a dod y bara mewn lliain tog wrth dy
grolh, a gad yno hyd ymhor y krisfryd
ar wedi hynny brwytaw dimaid or bara gyn-
nyo ar dy gyfelwng ar iarf fredi yn wir.
groth Alpam Bartholomeus.

Rhac gwenwyn mewn korff dyn.

hynn y bonhon ar bengaled, ar eidwy ar dan-
nogen, ar dorllwyd ar hen flydan ar tausi
ar fedy gwin wem ar flodlys, ar dwfgl ar
pilffyd ai bymwyd oll ai bowdi yn hir-
mdwn brocli beirrh o rhair digon o hono ar
oni rhair a fowdi mewn dwfr ai dymny
ymaith a rhemofyo y brecki hynny ai gimaint

gimaint

arall o frodi koiret a dod ar y tân ai gymysto
a mol ai fordwi, ai ystymio di odri ai ilio di
wnopheyr fal moddyglyn arall ai gadyo
yn amwyl ai roi in rhâs oi yfed yn fymyg
ar osl a fydd iâch ar ffynt /

Rhac kalon ddiffig /

kymâ dri galwyn o gwrdros da a groeske jdfob.
o liroryb ai bordwi all oin dlo ffamor y
gwrdrus dân fordo, ai dymmy in klâver a rhai
diod bob boreu o gwrw in klâs a fob nos yn
dy watkâs, a rhymoryd blondy trwre ffân
a gwer goiss ai doddi yn saim ai roi ar
ddiod bob amser in klâs oi yfed a bwyfaod
fawa rhymion bobnydd gida-r- ddiod fyno
ar iâch fydd /

Rhac medryndod a dolur or pen.
kymâ arllar ar feinwin a mortera ffwynt yn
dda a rhymyst ffwynt a gwer goiss a gwna
klaster o hwynt a dod amgylch ogylch y pen
ai adel yno noyth mpwarnod ffob i ysgogi, ar

yna bordo gilydeith mewn dwfr yn fin a
golch y pen yn y dwfr hwnnw, hyn fynych
ar i hymyrr y plaster o ddiwrth y pen, ar
arfer or plaster, ar golch hwnnw ar iach ydd.

Rhac kig drwg:

Kymer sawndyr almant a threpprych ar dwa-
thrwm a pherdigrwd ai gwnaphaer oll yn
flawd mân ai fwrdo a rn no si ladd medon de-
ddyth no dri, ar yno dod y dreth arno
wedi i fortery yn orbo i gallorr ai gymy-
sto a mêl ai roi yn blaster oi giddiaro oll
ai gartheo yn lân drwythaith bennydd ar
iach fydd ar hynt ar oni threi y llysse hyn
hyn giddigl dro o bem y tro a lledw, a ther-
wnk stor, ai gymysto i gyd ai roi wrtharo
pal y ceall or blaen ar fi ladd y dreth
ar mol fal i doctprwyd or blaen ar iach
fydd. . yn arall ir uchin.

kof.

Kymd y kylymmod a fydd ar yr olmor hon
ai 'roi ar ddo i threio, (fal gwnaphaer pr-
dreth) oni allor i gwnaphaer yn bowdr, ar

powdr ẏrowy ẏ ſydd dda vaẏ ẏ kig drwg /
Kofyd powdr o dwaed yr aran, powdr or
ſſyſſaint ar or kig oidion Eallb ſydd dda vardd
Kofyd ẏrona oli wſwrdd or dwſtyl ar llyriaid
ar ſiliſoyl ar ſorgriſt ar oyl o ſolyn wyſo
ar ir eſt a ẏrowy ar iſaẏ ſydd /

dwfr llyſſevlyd rhaa kig drwg
oi olchi eſ: gida meddyginiaeth /
kynd yr ẏsgod ar ſaidẏ a rhoſtio ir. llygoden
ar popi, ar mordanadil gwinion, ar dwyw, ar
llyriaid, ar llwyngyddid ar gaſwenwyn
ai bowdi modyn kwrwſt neu kwin neu ddwfr
ſſynnonwyd

J Beri kyſgu tra ſymmer. /

kynd ſugno yr dippij ar taborij ar morgelyn
ar papaver, ar mandragon ar diddow y kodd
a mwyar y kodd o bob pẽ yn o gymhaiſt, ai
kymyſcu modyn rhoſtio ẏ llẽn o bridd ai gadw
yn dda. / Ond vaid [illegible] i wnoſſyd yr pẽ
o ddyddiau yr kwn, a ſtan wedi ir dyn vaid
ir dyn ſod Eſb gwſgu yn ẏwyaſſ ar i gallo

ar blaen kyn kymeryd y ddiod ar yna kroes
yr eydir ar draws nos/ ddiod gymo yn i ffroen
ar, ag ese a gwest tra pymar, a stan symyr
a ddestroi mordwa yr eydir ar prenag ondan
pindgyr a brawd yn i ffroenay ar ese a -
distry yn nir probleta ese

¶ beri kysgu .3. did no: 4:

kymd brwyd j kob. o gronw a fydd o foron
klost y ki a dyno iddyn yw yfod ar a
diod a symyr ar ese a gwest tra pymar a
stan symyr a ddestroi brawd wy ar pindgyr
yn isbom ar ese a destry

(kefyd) kymar y morgolyn nav i gud a
mordwa yn dda a bawd mdwn gwin ar
ir y ffroenay ar llygaid ar klustiay ar lika
gronw ar ese a gwest. ¶ dan pymyr a ddestro
dod iddo yr yn relyw ar ar blaen, ar ese
a ddestry.

(kefyd ir un pob) kymd gud y morgolyn ar
pom rogad a mordwa yn dda a gymyst
gwynt a defrith a gwna bolav bregus
ar ese a gwest.

Rhac ſmpostum kunkr agrevoyr
iddw ſtrcholl brath ar gorff ac
aelodev dyn ac i dreithio
yn orev or holl ekev.

kymd ytngl ar pigl, ar ſaugil ar dourſaigl
ar orbrenriate ar kimrolle ant dwyre a
ſlwyn gidid, a rolſtyd a llyſſt mollo a
frychgraun a dail y ſyſi ar ronſlida
maior ar moyor. ar y domſſovi a llyglud
y dyll a ſovan ar kod ar dwygoll ar
dvood = rydd dyrnaud o kob yr o kymy o
llyſſvodd ar or dydd walberi ymiawn milie
ſſie, kimaut ar rain orgill ar y mowyn
mij kimaut ar a brwſſt yr ſlaudr or
llyſſvodd oll, yr kwedir no rydvudy ac
kriwo oll yr ſan ai kymyſtyd ar y mowyn
ai gado ſolly i ſofyll ekd ynesſor y mhwy
ni warnod ar yna i bordi ai waſſo dadwy
ſiaui toy, ai gadyo yn andwyl a ſtan o ryglud
vor tſo dod kimaut a ſſavon or oli ar rlyſſ

oi freyfa, nod oi yfod yn gyntaf ar yr ddi-
wlodeffaf dir yw gwin gwyn, ar arfer o gymry
oni oedd yn iarll a gwnaeth yr yr oli broyfeir
profedir yfid yn diz.

Gwybod beth a dona dyn ai byw
ai marw.

Kymd bygeiad y dydd gwenon a dyno y ffoyn
a gwin in klaf oi yfod ar yno od ydroydd
a wnaer klaf marw fydd ar oind oft byw
fydd.

Rhag gwaew medyn kofn.

Gollwng waed ar gofn y troed ym wen y
fanod a thrwm yn oftair a thalaith fal
klymiad braich a thynnu ppyra y troed
yn da kyn gollwng y gwaed, ar wedi,
nar i fynod yn waedlug dwrgoll ar od
diffi oft fotty dod bara a halen oi fiwo
y troed ar yn gyntaf dod bafg or gwaed
yno lofgi a dod gwnaf porfo, a thrwm
a thalaith ar iarll fydd.

Rhag chwydd dysymwth a ddel
mewn penn dyn.

A kymer wôr eydd a mel a blâned eâidd a sygon
yr oidrol a sygon y morel ai berwi medwn
pedeir ai dodi yn blaster brad nerth y pom
ar oni rhai kymry kynd yr kyd a mel a
chalon a gwna blâster odr a dod ar yr
iâd ar iâre fydd.

Rhag pob gwaew.

kynd dâlm mawr o fleddyf a bândl a bledyf
yr elystyr a dyrnâd mawr o wreidd y
pwmpst a dail y morgelyn a gwreidd y
tyfol koreion ai mortero ai berwi drwy
y medwn gwyrch ai nepcyr yn oli ai gadw
ai gymeryd pan fo rhâid nerth.

Rhag pob llosc tan a dwfr.

A kynd wreidd yr dlâf gwrym a golch yn lan
a berwi yn ffost medwn dwfr ffynnon a
chymin iw dlâwr ffa rhynwr y gwreidd a
briwo chi yn fân a rhymyst chi ar oyl

ar yrysodir o roym roys a dod yn blastr ar
y llost ar liain yn yrflod ar llost yn golch
di dygnowyddo do roy rodith bsonwdd, a gore
pwys amwysk or plastr a rodr or pwrodith

Rhag Brydderi o natur elefyd
ne chwsen

kymd fistwol brwtr brwtr a flatth bromth
a mel gloyn a dod yn y klwstie yn goyro-
d roymyn ar rate fyddi yn ddiogel meddygmith
mi sfalla gwo yn wiz

Rhac y kig drwg

kymd wsl a melyn roys a blawd bysfaith
a dod arno dwy rodith bsonwdd a golch esk
ar liter wsod ar rate fydd prospddig
gwo a gwiz.

I adnabod clafr.

kymd y violed a brimo yn fan a dod ar dy
arllbistow y clafr ar o rgwst esk brwo fydd
ar ol rgwst marw fydd.

Rhag madl ar lygaid

kymd rodyn a llost esk a rgymd y llaeth-
gwenlo a rgymyst esk a groym roys no oyl

ar olia ese a Gronwo a Gronwo ai gwnd yn
iarf yn weir /

Rhag brath ki kenddeiriock

mortewa yr ordrol a bloner a dod wrthyo
tonnin a vnogr a Gad ffamygl a mol a
dod wrthyo ar iarf fydd /

Rhag llynair

kymor lâdf bywrf ynllino a ffyo a loo
gwrdw yn i fyno a blawd Gudd a môl
a boyw Groynt modon pddell on olont
oll yn ynd a dod ese yn dwymyn wrth dy
grotf ar difer o Gymry ar iarf fydd i

F Helpv eskor ar wraig

kynd wrâdd y gânwraidd folon a rhwymy
wrth i mordwyd ddewab, ar ei a gaiff eskor
ar Gynt ai dymy ymlâdf yn fwân gwedi
eskor wrhr ofn eskor i ffarfodd oll allan

Rhag y tostedd

kynd y gromil ar dorblon ar Eliz tudor ar
wimwyn ar ordin ai morterw yn dda ai
fidlo ar yfed pell or fkydn, a rhymwyd

ptfe dwall ai fordwi gida mõl om fo ynod
tyno di frwyta y bore ar iare fydd
yn dwall / kymer y gromil ar yorsti ar
dandl torrion a rhoriy y sorion ai mor
ford i gyd yn dda ai bordwi medon trwido
tadarn ai roi in blast si yfod y fymyrr
ar iare fydd /

Rhag briw a fo ar y qiev ac esgyrn
a llienqiq a fo wedi kochi a chwyddo
allidio yn Angerddol a thyfu marwqiq
kymer linad syre a briw osk om ol yn sclwod
mãn a reymer i gimlwit dwall o sclwod sha
ai pillio ai borywi medon kosfritk krodo
o lath groisi a gwarthog ai bordwi i gyd om
clout oll yn ynod tyno, a sfan fo yn bygod a
dyfod in sclwor dod yndo clwor o mowyn
growyrsk ai fordwi yr ail wolith ai dymwyr
sclwor ai ddodi ar liain tyno kadarn yn
blaster wrth yr estair oi giddio oll ai ddol
esk yno dridio, ar arfer o eymry ar iare
fydd, Gamb Gronw ai drog yn i klwo ar yn i
lle i Gyn ar a ladd y marwqiq ar a dyfn y

gwrod ar Rostrate ar redyd ii ii pair
yn rate yn Roir

Rhag chwyddo o gorff dyn oll o natur
awenwyn nev anyrdymur ne ddryg
ddiod, ar dyn yn myned yn vn
pistawyn a doew thwng kig achroen

a r tym y togid a briw ate ddwylo ii bordoi medwn
dwfr a fordwnk ovi ol oll yn yssgydd mâu
a golte y dyn yn y liw gwnto ovi o oero
ar yna tym y dysst oll yn fwrnod a dod ar
frotesyn mdwr yn blâster brdd wrteo os
a glâd vn gylte ii gorvi, ii ddyo ysgd yn
gyn tridio ar arfer o gymry ar rate fydd

Rhag gwenwyr oerion medwn
Aelodau dyn.

y tym goilhâgwydd gyn ar brassa ar y gassor
a fflobia ar ugor os yn law, ar yn tym
y mâlwod a fytto medwn togymnod a blondy
twrtaly od kair yw r gowdw nov gâte fawr
a regymor y blondy ar kig brassa arvi
ar mâlwod ii dodi medwn morter ii sigo

yno i gyd yn dda ar ystrosfio y koeli ugwydd
yn dymr ar ddaio rydim ai romo ai rostio ar
for prom tra p vnddo vn dafn or saim a
ddoeth y saim modvn llestr pridd ai gadw
yn amtwyl, ar yna kymd dri dyrnaid
mawr o wraidd y danadl borfion ai sigo
yn dda modvn mortar ai dodi modvn krofgu
o dri galwyn o ddwfr ffymlontwg ai berwi
yn ol y dwfr oll dan i fordw ond a fo yn
y llyfft ai dymy ir ffawr ai wasgv yn
ffwyr drwy gadarn tadarn ac rym y likr
fyntw a rhadw ofl yn amtwyl. ar yna
kymd wer mollt ar y monyn gwyfl a gwyr
no wyrdd ar ystor glan ai fordwi i gyd ai
ystymio dwy iab no daur ai gidlo ai gadw
yn dda ar ino yr aglod ar esf. ar esf a aiff
drwy. r. aglod, val diodoti, no oyf do Bdw,
a fynno fydd ole gwrthfawr rhag pob
gwaedd ddr.

Rhag llosc tân

Oyl y paintroyr a wnair o liiad a Eronw
sydd ordw oyl or goll fyd rrâr ypob llost rhodw
moddyginiaeth ar ind odi oli wedi nâr pi
gyn rrhag llost

Rhag marwder a diffrwythdra

Llyma y llysswoodd da dinadl borgion yrosmari
saige gwydd a dos fanwgl borgion y gâs=
wonwyn, ar dimogedw eiddew ar llodyn a
mwstard

Rhac y parlys mwd, a phob gwaew
oer

Llyma y llysswoodll y sydd da y bosk mai ar
ffilago borgion a flowrd y bwgail a garllon
ar yspynigl, kymd y monyn gwyrdd a bordw ysp
ym beitio a tewym in llawr a gad i odri, ar
yno dod ar y tan yr hil wnithe a gad iddo
ferwi ym beitio hi dymw in llawr hi odri hi
dodi ar y tân y dreidd wnithe hi ferwi ym
beitio, hi gadw a Eronw sydd ordw oyl or
oslodd -

Rhag y parlys mŵd ar krymedic
ar krvd mŵd ar krymedic rac klefyd y kymhiber
ac oerder or galon a gloesion or kylla, ar colica
passio, ar gwenwyr tostedd, a dolur or ddwed
a meresdr or dv, a diffrwythdra o gwythiev ac
oerder or arrenav, a llawer o glwyfav amyssgorol.

Gronk ddiod a dlwin brageddlyn a gyno a
wnair yn y modd ysym. / kymŵ dyrnaid
resyng y mhuogfyd ar farwd or kyssmdri
hi gymhuit dwall o sagy dos, a llawn ddyrnaid
ir ffirfyd o dygyrmwnt, hi gymhuit dwall
o rywerddlos yr eitem a rysmaint dwall or
ffisbr dos, ar yna kym or mdres dlun ar
porsli ar gyddygl, a gwyr llai na dyrnod
o bob pŵn or gwreiddie eyrny hi sigo yny-
dig ar wynt a brinio yn ydir ar y llaill (y
gwŷdd ar dail) rwng dy ddwylaw hi dodi
i fer wi mdwn tir galwyn o frodir dyo da
ai berwi oni el y tir galwyn yn pŵn galwyn
ai dynny ir llawr, ai gidlo yn lan hi wi
r o wi / ar yna kymer bottol o fŵl glan

ꝑtur a dod yn y broki gwnaw a bordo ost ym
ol pottol dan i ford ui ystomio ar yna tyn
ir llawr a gad i oori. ar yna kym rhwng
galwyn o gwrdos kadarn ffroꝺ rhong i
ffwrsom ui waddod or tynolliad kyntaf arno
a dod ost modun stwnt hwylꝺ, a bwrdo y
galwyn bitti yndo, ar ymdo yn ffost, a
rhud arno a gad yno i wsilgio dividio a
gwir nod. ar yna kym ost a gwndella ost
modun aost kawad, diddos, kadarn, blasso
ar yna kymer gwinllygwrth o gloso a
rhinllygwrth or galingal a ꝑ. or gwaynꝺ
de pario. ꝑ. o gingir a rhimwid a kymry oll
or kanol gorꝺo ui gwnaethwr oll yr bowder
ui dodi modun brod llion ynghwrw yn y basil
ar kwrdos a rhoi maen bychan yn y brod oi
bwyso o diar yr wynob ir gwaglod ar yfed
y diod gymo or mostr y bwrth ar i gollych
y bwrdo ar nod a stan frymych, ar nid rhaw
wlodd y rhym gwnaw i gowst dyn na

drosr hyno, dr dr larver sford i mab ysr yn
wedi. / r elan pob bn or flyssed hymry yno hynn
y rosmari, a fyrviorka, sage rar y bydd
dmbros rar y parlys mod, Issop in ddwyfron
y dryno in holydd yr eglym in rewsligen yr
hodsygl in hyssa, ar marrealan in ab, in hym-
sibon y rlosb in galan y gingir in ddroy
y galmigal in dwrondab y sgraynb, in ymenydd
y kaudl in ystyfnail dr ghoyhej dr mor ar
ghwadd, dr diod hono a wolla ar bob bn o
hynn, dr o bydd klwyf ar neb, dr forodd or
diod honn yn fynyre, dr osd a gallo pob yn
iach i gorff dr yn isiongare i wolod, dr
yn ystafnare i holodnb dr yn gwyfare
i olwg, dr yn eglbarare i glowed dr yn
losware i kaib di barabl, dr yn wedi i dost
i gordded dr yn benare i dnadl, dr yn
degare i gollgorff i gyd. / dr dr hynod a
fo, osd a fydd iobank yn wir probad ysr

Rhag y pâs.

Tynd fodfodd o wialen y gaiw a teyn y galon ar pab wyr o lom allan a nadd y wialen yn bump swâr ar ystrydwn a ymp gair Eym arm gair ar bob ystlys idi, o eyd modfedd fal Eym + Gator + Arepo + tenet + opera + rotas + a ffori in blast y fod y ddiod o dd wsr flymon o gylch y wialen a rhyo= ymo y wialen am frontyl y blast ar iate fydd

Rhag pob draen.

Tynd y llinad ar ddilost a dofrith bywyd unlliw, ai stompio a wnd pshtyr yn blaster ai roi wrthyo, ar dst ai tynnwa ar ai diddo= lwia ddi bo y draen.

Arall. ystompia y mdd yn a reymyst a blawd ffuddd a mel a dd wrthyo.

Arall. Dwnc blaster o pdl a ffwran y gog a dod wrthyo ar dst ai tynn allan yn fwir.

Arall stompia ffa a reymyst gwynt a mol
a ffalon a dod wrthyo a gwnaw di tym allan
od tym plastr or byd ost allan

Rhag gwaew draen

Gwna ymmaint o flaen a brig y banadl
a dwfr mlub hyny ai fordwi yn ffost ai gymdd
yn ymmaint ir dolur-/

Arall rat draen a wnair o flonog twrch hoff
ar ogrimwn a blaen y banadl ai iro ar
oli gwnaw ar iarf fydd-/

Rhag llosc tân-/

Tymor rhist y ddorpor a ffost modun llo glân
a rhaddu y ffbdro gwnaw a brwdo ar y
ffost yn pymyrf a gwnaw, ai gwna yn iarf
Arall da yw pan losgo dyn gyntaf tymdrod
a dr wnb i gan yn i lawn wedd fal i pisbr
ost ai gymysto a ffalon, ar iro y ffost
ar ost, ar mlb gad ir ffost gorddod mwy
nart i bo na ffosti redditf

Rhag brath neider-/

Dod ir rhuf fogan yr ollyriod ar gan=

rorraidd selon a gtalon ar osk a ladd y
gwenwyn
Arall yw yfed y rlas y mowrydd koiliog ros
ar rŷw dr kofrib krodno no ar dim gwyn
ar iarc fydd /

Rhac kerded gwenwyn ymhellach
nac i del mewn korff dyn ne ffelad
kymd garrai no frionyn ar in osk a sebon
dw a rysgwym o flaen y gwenwyn ar m
dd y sebon iddo oresgyn mwy or knarod /
probat ost /

Rhac gwaew mewn alm, nev alyn
ne fraich ne le arall ar gorff dyn /
kymd y gwrolyb fawr, ar olmior kors ar
bimlyb a gerwnk moibion ob i wr a gwd
nk gwreged ob i, rorraig i bydd, a gerwnk
rai isamrk sydd ovo yn gob moddy gimiadk
o ddwy flwydd kyd yn saithmlwydd, i mad
yn rymlwddol dwfr rysai bysgaw kymd
y rhyst brigod a berw yn dwfr gwnwo ym ol dan
i drayan, a golch y dolur ar libr gwnwo
yn fynych kyd ymgor y .9. prid no fwy /

Atall bordo sayso gwyllt yn yr amrysiwo todd
a dod y llysse yn blâstr porteo ar iate fydd
probatum est /

Rhac dolur o lygaid

tymh y malwod tvon a rysafel gwynt ar
y gwolith fyd mai a rostia gwynt ar for pron
porth tân arrasl tog a dorbyn y saiue gwnio
a rsadro yn amwyl ar ir y llygaid ar
ese, a gwnio ai tarfed ar ai gloowgasl
ar ai gwrageasl yn ddir /

Rhag pla o las ar gorff dyn /

tymor y rydo ar dmbrod a rsimsogwyrth
o dirian bydo ai morterso yn dda i gid ar
ino y torff oll ar pesson gwnio a moirio
fyddant oll gos fragso mwy byth / gbedir /

Rhac dolur o gylch kallon ac i
beri gtymok i fwyta

tymh ystol fair a bordo dirwy gwrdrosl da
enkyd fauor ar yna i dymmy ir llauor ai
gerterso modon morter, ai fordi yr ail
dwlith yn yr son libr yn rost ai gidlo

dyny, liain glan/ dr yna hyn y naill glaudr
or ssygbn ynwtw ai ddaw trmaint o fol glân
ai roi i fordai yrysbdir yngleyd/ ar arfer
o' fwyta ynwtw yn fynych ar dy gyfeilyng
ar esl a dym y gwynt ar yssoydd ar dolur
o gylch y gulon ar a blair nidwyn a yssaint
bwyd yn wir/

Rhag pob #h rhyw waew a fo
mewn giap a gwithic
hyn ben y wimwyn mawr a gwna dwll
mawr yndo a rhymer hyngyr y ddabar
a thanto y twll ynwtw a dod y topp arno
a dod esl dan lodw brwd i rostio ai dynny or
lludw ai roi yn fwdd nyth y dolur ai
adw yno dridie a thair nos ebo yssubdo ar
esl ai gwna yn iach yrysbdir yw yn wir/

Rhac llyngyr.

hyn yrysdig ysgrifth a dod in rhaf oi yfed
ar yn lleiaf wedi hynny hyn bikyn
o entwyn sur a brwd ddyrnaid o falon yndo

a dod ir rhas oi yfod a ffrwng ai allodd oll/

Rhag meddwi

yfed saffrwm meyron dwfr ac ose ai sobria
ur a ostwng y moddodd

Rhac gormod Maessa

trym ddail yr ysgill pigog a brigo erwynt
a rhyfwyst i ysgon a llaeth struthwyn a doro
ir tlas oi yfod ac iach fydd/

Rhag pob gwaew o natur gwaed
a dwfr ac yssiag/

trym foelfrys ffrwyth ffon a thywodd ose a
gadd ose i sefyll, ffid onid ol yr eilon ir
ffwadlod oll a rhefmor i ffrimcuit trall
o ffwyr ndwydd, a bordo ose i yrfd a brwdo
bowder sinb a ffowder mastic gidair ose ai
ymodi erwynt yn ffost ffyd plu font todo
fal mol a rhaidfo ose yn dda a ffan fo rhid
worfo dod ose ir gradur brotheyn nd lodes
worfe y ffwadfo ac iach fydd yn weir
probatn ost/

Rhag gwaedlin

Kymyst bowdr pordygrib ar kroesson o ddiar
din rwysin no budell no lodyo bawa koirig
roddi i losgi a dod ar y gwaed adi bo yn
rysgedig, a dod ar i presel ynto bteh or ŷod
osp rnid no wtddergyop oi attal yno ar osl
a kynn yr pair ob arrysgll fydd probedir
yno

Rhag brath neidr

Kymd garrai o Gyddyon a rsnwym o bobtu
ir brath, a reymder iar fyno a thynn y
ple o gyrhig i thŷm yn llwyr, a dal i thŷm
nerth y brath oni welyrh Ei yn rsloydo
ar yna dod yn arall nerthe yn yr yn mall
ar pellr brth Eyd plan dymder y gwenwyn
oll allan, ar yna doro iddo llygdn y morbl
ar bennyalod ar ystol bair, ar yfed gwnto
ar iarr fydd bteh hymdig a so ai dyn ai
ynifel yn wir /

Rhag y frech goch /

Kymd lodyo gwenyn a Abdyo rown Eydd
a mel ar y morwyn, ai kymysto oll i gyd

ar ar y rlwyf ar oyntment ffonno ar of
a fydd iarf ffeb ddim ol. /

Rhag y ddamoedd

Dowaid y goiriab ffym, In nomine patris
et filij et ſpiritus ſancti Amen. / verbū caro
factum eſt / ar yſtriwdna y ſgoiriab ufy
fard ddaeb ar y gwydd ar gyfair y dduut
rlaſ yn y / mall i doctynwyd or blaen a --
dywydd y goiriab ffym ar y dduut / triſt
a dornaſſa, triſt a orfydd, triſt a orffymy,
triſt a y mordra, triſt dwfwy i dioddefaint
eſ a ilwſa, dduut y dyn ffon ſe or rlwy a
olwin y ddamodd + ar a olwin fal ffym
oð, loc, ſbe roc, mi ufy tyngyfedfona rlwi
y poddin rgwioriadd ffym drwy allo duw
na bo i rgwi foddiaut i gwreſo y dyn ffon
o ddolor yr y ddamodd bitter iddūo i
wyddfaw eſ o bob rgwo ylwyf or dduodd
Amen. /

Rhag medrondod, a thrymder a
gwewyr or pen, a cholli llefer y
llygaid a diſynhwyro yn y meñydd. /

kymd / wraidd y briallu a golch gwynt yn-

kymd

lan a briw Eryri mewn morter a gwast
y ffygon dwfyr liain, a rhwm bin gloyedd
a llaeth ych or ffygon Eryrio a bwrdd
bwmlaid ym Ffob ffwrn iddo ai adv enkyd
i rodio yngkylch yr y mowldd tra allo i
oddef ar yna troed ai noyndb i noared a
rhedd y ffol dan i dd nyffron a gollyngedd
y dwfr oi enau ai ffroenau tra fo yn
rhoder ar yna dod iddo dd nofa newid a rhwng
dri bord ar iol a rhwm rwmbi a bordd —
mewn dwfr brodio ai fnyta yn fridd dri
bord oriall ar iare fydd, a digon a fydd
idda gymered y kyfod Eryrio wnwlith
bob saith mlynedd.

Rhag llosc ar gnawd dyn.

Kymd rhest y llwyf y darrist odiarno, a
rhwm y rhist bwrw, a briw ych mewn morter
ai fo kyn fwnedd a llaeth gwrmbi, ar yna
kymd losfrith mwstroynaggfob/ kai, a ylad i
ffofenau, a rhymon y llaeth yloero o ddidan
yr ffofen a dod mewn padell ar y tân, ar
briwion yrnor ai bordd ai ffrmodi ond

ol sal prod dyn bryttan yn dewo ar yn wydyn
ar yn Clyfn, a stau ſo yn ugob i dd iyon/ dod/ yr
Gofon yndo ar ymod a bardo pñ iab arno
a thym ir Clawr a rhadpo ef yndd, a
dod ef ar addim ar y Cloſt yn dewo a rhyral
arno dolly sal i ſtrgo yynta, ar ef a ſydd
iarl ar Eynt a hgg Gob ddim traith nac
ol, ar na ddod arno nob ryw oli ond y ſo
i Eyn/ tamb ba ryw oli bymlag a ddorfydder
i roi ar loſt, Eſtwng a ſym ef om ſo iarl, ar
o no/ widen/ in fydd, in fydd tog y ſoddygimiſt
ar in bydd di graith byth, ar in ſym roi
rgraith, gadarl ar loſt tan, oi dodd, nai
nothi yn fynyth, nai oluſi om bydd y gilid/ nodi
Cloſti no fardogig nodi tyſi o bydd Eym
rhuill fydd rhoi gofoddwo ar y gilid a
golohi y mardogig a rhadrhgo yr amſoredd
ar olio y big ar broon ar oli brofftworidd
drwy dyfiant a hymgor/ nol a rhowroimrwydd.

Rhaq y dropſi a ddel or killa:/

O natſor brwydro amſrod no ddiod ardymorg
no ffridd dwa, no gig llo ir, no gig oidion
ir no byſgod irion y rhai Eymy oll a r

a ffáwr ynd ẏm my ẏ fay ẏ droppfa, ar oẽ
tañ ar ẏ dorẏr ab, hyn fordor ẏ dáil ar
hallodr ai brifwo modron morfor ẏn dda ai
gwaẽfyd drfoẏ gándáb no ffrayner ẏm go=
ffyrẏ rẏwart no ẏngoẽ i bottol or fẏffon ẏnwo
ar ẏno hyn ddáb álwẏn no wdl o faidd ko=
ẏbláidd ffrwẏl ffẏf ẏno ẏnwo mẏddo rwdro
glás ẏgb fordai a dod ẏf ar ẏ tañ a bẽdo
ẏf i ẏyd ar ẏ tañ ẏ máill ar ffẏffon ẏm
ẏ tri gálwẏn rẏnẏng ẏ ffẏffon ar máidd ẏn
pẽn gálwẏn ai ẏftamio ffẏf ffẏf tra ẏ ẏn bordi
ar ẏnd pan ẏ tẏf ẏn lán fal ẏ ffidr, ẏgb
mdw or ẏftdm arno ar wdi trwio ẏ ddẽb=
parth hyn ẏf ir ffáwr a dod ẏf i odri
modron ffeftr glán dilotrẏwith a glád ẏf
ẏno ddẽbddẏdd ns dri, ar ẏno hyn ẏf a ddino
ẏn loẽro á brwẏn ẏ máith ẏ ffarcaffan o ddiar
i roẏnẽb ar gardwtwd a ddidáno, a dod ẏ glo=
ẏnian benal modron ffeftr ẏnidd baddig ar
ẏftopia ẏn ẏ lẏd ar ẏfod ẏ ddiod ẏgno fordẽ
a ffẏrnẽaron a ffẽb ẏmfer ar ir ẏfo ddiod
ẏn ẏ dydd ar nos, ar nág ẏfod dd ẏm diod

yn y byd ond Jesu, ac ar ffor o Enwy ac ar ate fydd
a gwnaethpwyr Enwy a nodwydd pan ddarffo y clab
on fo digon iarc proffedic yno yn wir /

Rhag gwenwyn a gaiff dyn ar
iâ naiad o ddiwrth bryf, nâ dwfr
na llyffeu, os bydd y knaiad yn chwydo

trwm poraidd y gantoraidd hwyd a brifo yn fan
a gwaeth y foyd, a rhwymyft a gwin gwydrwm nâ
dd'ofer oder ac yfed ef a dod y fodd yn blâfter
ar y dolur ar iâr fydd /

Meddyginiaeth y Killa /

trwm fuge dof a gwyllt, a ffenigl a fafri ac
Yfop a teim a rofmari a lafandr, a gloria
a bettani, ac wormod hwyd ac wrm, ac
Eyfrwlwnt, ac y gwenwyn ac hermodolen ac
polypdr fuge ac ffenigl kerfion, ac dwim=
lyg a boftre y ddaear ac pitiol moral, ac
mwnbaen ac y gwyddlwyn ac y fibyrnol
ac piolet ac mintis kerfion ac y gwyllt
ac dof a morlin ac kyngloymydd, ac orlyriad
a dail y ftyri ac a fymwrt o hyffopdd da
im bon Enwy gwyllt a dof a Diopod a

brivo ath dwylo ai wyn modron dat alwyn no
dri o dd/ofr ai bordvi om ol yn bn galwyn
ar dod alwyn o gwrdvos dâ kadarn am i
bom ysl ai fordvi om ol yn alwyn ar yna
dod alwyn o frobi dy dd am i bom, ai fordvi
om ol yn dri ffostol ar yna i dymy ir llavor
ai dadl ar y clyssb i lodvi nostbith ar
yna i gidlo, ai roi ar y tan a wyneark ofol
prydir yndo ai fordvi ai ystomio om ol yn
bn galwyn no lai ai dymy ir llavor ai
odri ai roi ar vaddod nowydd ai dadl
yno nostbith a dinarnod, ai dymy y dmo
ai roi modron pott ynidd kapodir, a wyn
llonkid llavy o fordom nowydd dâ gidar ysl
ai ysted y bordd ar nob, kair llonkid llwy
drian ar pntbith a gronwy y sydd dda i
ardymdwy y kylla ar ôl kysod kar dissdial
or galon ar ystrysant, a wyst yr drsbb.
a llavor o glwysor o ddisodion a wyddy ysl
i mabwyn dda kysfadd dy no nomod-

Llyma diod a elwir Teisan ar ddiodd
hŏm y ssydd dda iddyn gwan ar ol
brath ne ddyrnod ne aleffyd emial ne
dori krvg ne haint chwys - hob lyssev
yssed diod gadarn a bod ssyched yn i ladd.

kymd drii y gálwyn o ddwfr ylán o ssymon
a dod modrŏn kroesán ar y tân á dwy
farclaid nŏs wedi o ffridd y flán á dod yn y
groesán, ale lárŏn dyrnáid ou moddyrn
ái golchi yn dda modrŏn dwfr, yr ffridd ar
hassb kyn i rŏi ar y tan a. jd. o emmyŏ
jd o liboryŏ ái berwi i ysyd oni bŏl yr
ffridd yn ddwylleb ar yna i dymmi ir la-
wr ái gidlo ái roi ar wedi dod ái yssŏd
a ffrwtw a dyrŏn bob ssyssod yn ddim wed
a ir torff ar a ddŏnga y ddwyfron ar
a ar dymhora bob emyffymwyfora ar
a ddiddoleria y rhŏssyon -

Llyma diod a elwir Teisan ar ddiodd
hŏm y ssydd dda iddyn gwan ar ol
brath ne ddyrnod ne aleffyd emial ne
dori krvg ne haint chwys - hob lyssev
yssed diod gadarn a bod ssyched yn i ladd.

John David & Samuel Lloyd your
intended Bond is Burnt & Below

Rhag ffrysychv.

Rym dreiglo ar Goddyl a brifo Gwynt yn
fawr gollyng modron morfon a berdo Gwynt
modron Adfrith bywyd anllivo a rhoybed yn
ffost a dod in rhâst oi yfod yn fuan rhag iâwn
y nos pân ol oi wedy yn noythnos ar iâch
fydd yn hoiz

Rhag Gwaedu mewn dyfod
a ffalfais ac yfcwŷdd

Gwna oli o lyfsh brifst, a llyfsh a gwaedon
poeth ar ymonyn gwyrdd

Plastyr i dorri krvg

Rym wax mell a rhoyn nodyddi, ar y
menyn mâi ptrodir a ffrancenfens ar
yrfodir fol, a llâfwr o gwmin nodyddi
a thibo ranffraid ar bymp dolen od bain
ar amyb, a gwaedon paris lli berdi i gid
on i ol yn ymod todo, lli bymp in llâfwr
lli oeri, lli ddodi ar lodyr gwyn lli gwat
fio yn robst lid a roi plyg o lien nodyddi

da arno a gwino i ymyloo ar o mynyt
roi plyg o hian mddil rhwng dy groen
ar llian nothydd a dodi gwnio ar y brdg
ai rwymo ai adu yno om fo iarf a gwnio
a dyrr ar a wasgar pob brdg a fo
o ddiwrth y bylla, ar plastr gwino
hydd dda rhag lafon o ghwyfau ar a
bonn rhwobynodd.

Rhag Rhwystyr ar draig

kymd faen dattad a rhras yrgydir o gono
ath gyllell a dod idi oi yfed ar dim dwyn
ar gi a gaiff rydid ar gynt

Rhag gwres a chrvaen a dryduant
ar gnawd dyn.

kymd wym wyd grodi a rhostio yn galed
a briw gwynt mdwn morter yn fan a
gwaft drdwy gadarf llaiin yn dda ar
in y dolur ar in y dolur ar ool gwnio
ar iarf fyddi.

Rhaq gwaew dyagyrch rhwymedic
a cledel medon glim ne forddwydydd
ne fraich ne aelod o gwmpas neyssic
ne wendwyn -/

kynn y dinolitc ui briwo yn dda ui gymyssto
a blawd ehidd poilliaid, gwyr dwy ui noi
ar gadarc brotteyn wortho ar iarc fydd -/

Rhaq briw ar aelod llei bo
chwydd a chleisio -/

Dod wortho blaster o wymion a ffirdonk for
wedi i forroi fal y wod clwfa ar osl a gt-
wng y gwydd ar a ddiwodnwyna y doltr
ar a wddfa y clongig ar tynnadur ar
a ddwy y kroen yn i liw i hun

Rhaq brstledd a chwerwedd
a doltr or killa -/

kynn y briwogorn mân, a friwo wrth gwsogi
y folin, no frodan, a briwo y briwion gronno
ui gymyssto a wymion boeth a gwnodhsur
ywd o ffonto ui frwsta dr gwhelwng ar iarc
fydd -/

Rhag addaw /r/ y sbinagl mewn mwnwgl
a gyraidd tafod.

Tym drewnk in a saim, gwyrm yn ffost a
gwlyre/ frolsyn gwyrm yndo a dod am
dy/ frwnwgl a gwna Symry/ yr fynyrs/ ar
esl a ostwng y/ rgrwydd yr win -/

Rhag chwydd mewn stelod o
natur henfriw ne wenwyn

a Tym wyrm wyst ar molyn i gyd a rlist
y/ llwyst a gwna blastr o symynt a dod
wrth y/ briw, ar esl a ostwng y/ rgrwydd
ar a dym y/ dolur, ar iarg fydd

Rhag ffaentiadau

Y meddygoiniaeth dda gwrit o bydd dyn yn wlam
ar yn llosg, di galon yn dirfod o arsob
gwdwyr yr da, a herwnder yr ysgrifaint
o arsob rgrwydd or bystol, ar yna dyn a
ffaentia ar a ddorfydd ar a lowya o dise
north ar dwdl. Rhag Symry tym lafur
o Speran yr ddob, di yindint arall o dolia

ai brinno a gyd modron morter yn fan ai
gwastd drwy strayner a roi y dodyparth
or ffyon gwnno ar trayan or gongrerdo
da ai gymysc i gyd ai yfod yn fynyd
ar tst a fydd idaf modron tridiar no hai
ar yno ffan ddorfyedo y matter fyndd
or bystol ir gwithi yna y dyn a folyna
ar a aif yn rhifront molyn drwy
y dobl bi ffall gorff yn wir. Ar yna
kymd hynny y ddarbar a baro boiling wydd
a brinno modron morter yn fan a rhoi ob.
no. 1d. o ffafferdom yn i fyfc oi frinno yidar
tft ar yna dod gwynt oll ar lorf doilo ar
y tan ai greffo yn dda ai rondyffyr, oll
yn boeder molyn mun ar yfod y ydder
gwnno ar gwrdof gan tadarn y boed
ar nod, a ffob dauser om fo rate, ar oft
a ddaro yn i liw o foron. 2. dydd no. 3.
or ffym mwyaf, ar nd dther in rhaf
roybod o bysbyl i gwnadwyftwyd rar ofn
i ffididdio ai dorri modron drwfbo; ar

ꝑoḃodr ẏgronno ẏdd oeḃo or ẏmbll rac ꝑob
reẏẏtront ẏr yn onwoddir, rac y mdlyn
ꝑrofodig yno. Qnoth Joffrod/ ẏẏgẏbu.

Rhaq haint y Brenhinoedd -/
ẏ ẏnd waḃd trorr dadbar ẏr ẏr oẏ ẏr od
ti a gdiẏẏ ddigon or grodod oẏ a ẏdd iarc
od ẏgronno a ẏdd./

Rhaq y qẏaeno Bonſiaf.
ẏ Yẏ gredirion trib o uẏgrorn morẏil ar
ẏgrorno ar iarc ẏddi -/ yn wir -/

Rhaq pryfed llydain tenedon
a fadant yn y killa./
ẏ ẏnd ẏoẏdn y bragẏẏlommdd -/ a dod oẏ
ẏr loẏrite bygorc ẏallito yr y ẏgrorod
idol o ddiworẏei ẏr yẏ oẏ yn ẏrmyrc ar
iarc ẏdd./

Peth da ir ddwyfron ar pibeẏ
ac i oeri archoltor llocedig ac i
lawer o bethe erailt./ vocat Melli
Roiſier

ẏnd ddail y reẏẏgorẏion a briro ẏgrogut =

modron morton yn fan a ffanno rydyr
or briwion ffrynto Ffyd ffaudr y ffrydyr
a gorffon i lenwi o fol yffáu ffordio
dael folly i fwidio .6. rybenod nos fwy
ar yno i ddodi ar y tan dì dreymno dì
ffidlo drwy straynor dì ffadyo yn y ffrwydr
tra fymyrr dì ymdreid fal i bo yr arfer.

Fiachaf pob briw ac archoll a brath
arf o bydd na draen nac ffik na ffen
faeth yn y knawd

kymd ddáu y kyll ffilbert a ffrong y ddwy
royl fair a ffyr ffrwynt modron ffrwynt
ffob ná mwy ná ffabl na ffyáu a ffan
font yn ddigon ffrfion a ffrimion dod ffrwynt
modron morter a ffrona ffrwynt yn bowder
man, a ffogdown drwy rydo bobl ar yna kymd
ddáu y brofyrr fforfion a briw ffrwynt yn
fán a ffraff y ffogdon ullán, a ffymd yrr-
ydit or ffogdon ffronto, a ffymyff ar ffon-
dwr orn fo yonroff, ar yna kadyo ofl yn
annwyl a fan fo raid wrthy kymd o ffono

gwnaeth a rhingyllion knopyn a brwsio yn
fan a dod ar ddiod o rum no gwerth, da ar
ych yn fynych ar ost a dyst ar a yr allan
a steyrn tymhion a gobrwyon a ffribbie a ffob
rych um gyrredd modion ar gell, yr hyn sydd
yn wir /

Rhaq yr Emrods /

Mae yn dda rhoi rue dyn llysieuin ysmwyth
ar wodi berwi rue yn erthyn blaster o dan dyn
gromion rostiedig, ar y manyn nos ar dist
ai dodi yrthyn yn fresh ar yn fynych
ar ian fydd yn wir yr hyn sydd yno / Y
dolur yma sydd yn cowsal ar ddyn naill
ai o gholera ai Melancolia, ar yn ddaru
bydd ond o un or dau yr hyn /

Rhaq klefyd yn y killa ar
dd wyfron o drabel, ne y masel
a gormod maeth a melystra
ac ar diwedd klefyrhyd a chrudd gwaed
tym yr ysgyfaint kyffredin ar kamonil a
rhyddion grodinte ai bymysgu i gyd ai =

ai frio yidar ymonyn no oyl ai dodi yn
fridd yn blaster worth ornad y bylla ar
wrfor o gymry ar ibarr fydd /

Rhag pysychv sychoer, ne wlyboer a
llafvr mavr, or ddwyfron ar y scyfaint.

kymâ jd o gingir, jd o mtthmwg, jd o sinamon
ai gronglhyfvr oll yn bowdr ai kymysco ai
gimint arall o dvdiarkl, kymysger kai nâ
gwynto oll ofol yglin ypvrodir ai kymysco
i gyd ai twymno i gyd mewn fiol arian
ein font yn dero fal sbroc no gyfleithy tond
a broyta gwnto gimint a gynnevn bob nâ
plic dwyr i gysgv ar wrfor o gymy, ar of
a blir iti bodri a bysclo ll arvdr o dwrdog
ar o limyrtdd, ar a bsmwythâ ar y ddwy
fron ar a sych yr ystyfaint, ar a dyrr
y vrysyps ar ai gnoclla ar kynt yn voir
yprofedir yno /

Rhag gwenwyn ac ỽyrder a diſtrwythdra meỽn ỽlimed ne ſynygle traed.

Rhont blaſtr or ỽchmynil ỽoddi i ſordi ar faen teilo ar ỽinwyn roſtiedic ai ddodi ỽrthyn ar gadarn brethyn ar iach fydd.

Rhag yr Acſes a gwrmedic ne barlys.

Tymh dri oſgroppi or dandel kymyſc a ſuger a ſtodyrſtoc ai briwo oll yn ſam a rhoi adroc o Eſalon yn i frost ai oſod ar y poddic a gadel oli faſon or to ſoton ir ddaear ardderon ar or to ſoton ir ddwy oſtaik ai rhwymo yno ar y broden nodhi ar gwmpa a dyrr yn noic ar ſyrr o ſuger.

Hoſfed o bydd dyn yn brymh y ſbord o arſob ſtrapſtod no barlys or kyllid kymyſcid y ỽordoſ tudarn a dyrr gwmpid oſt medyn loſtr briwd a rodd brydyr ar ỽynab oſt, ai yſtod ar oſt a dyrr y gwmpa ar gynny o ſuger.

Rhac yr Acses

hynd yatty rodro (o'd y ror fydd) katty fanno
(o'd y rorlwg fydd a Lyorr i'r rodro, a derbyn
dri droppyn oi ystaedd, ne fwy a dod ost
nidon ygyn ystorio da kadarn, a dod ynullo o
borodr ppopor kynnwnt lwg or ystaedd, a rymst
ewynt yn dda, a dod in rlast oi ystod duer
ystolitty in ost a fydd iatty erbyn y dreydedd
ddiod pa rydo inn'so bynnag p, in fal
dyma y ffedy gimiadty or ar in a fo oriodd.

Rhag y gloesion llewig

hynd ystonds ki ne gorlan katty lwg ugor
ost yr fyno, ar yno dod ost drwydo folly
wrtty bilgorn y gwgil ar waen yn fydd
ai rlsoymo yno ai dan folly diedio a tyair
nod ar yno i dynn cymdeithy a roi yn arall
yn yr yn modd ar dall, ar tuydydd ystonder
ki ne gatty so bydd raid, ar os dygyn
modd y gimiadty Eoby, Ermy ai ystond, ar
ost dyn Jobunk a fydd ar dalor arno, yna

ddot y lodd dwno rhyddid allan y vrŷn yn i
frwydro yn bella i gallo a gymry a blaid
iddo ddistrywi ar ôl taith ddistrywi ni dalo
prŷs yr lodd dwno ar gymry o lwyr, kanys
yn yr y mowydd y maddau i lwyr yn mayd

Rhag y dropsi er mant vo a chwydd
kymmi kanwr or bordwr y bwg ar gwrlwidd
a golwg ost yn llaw a dŵpyl ost yn bwr a
morbwa ost i gyd yn fana i gollyngi a gwast
ost drwy gyntaf sin gyfarwyddi dri gyfarwyn
no frŷs or swydd gloyw yllan a dod ost dŵr y
fan i fordwi a dod yndo rhyddid no rodd o
fol ffredin yllan a gad i fordwi yn ffri
ai ystwmio yn fynych a ffau ŵ yn ungod i
ddigon dod yndo fwyn y biolet a ffarf o
wyrm wŷdd a gad fwyst i fordwi i gŵd
ar dlau dwaf a gwnw a gymmill i fwy
a chwmffrwdd or gwlolod cyd yn wynnob
ar a frŷdd y gwdotwŷ o thymin yr
ystŵm ar ai gwna yntw kan lowrwdd
ar fider ai gadw modrwy ffŵr bridd
ai

dy yfed tra bargas bosnydd, ysb dwod or byd
ond dyo oni fyrr iarr ar oni bydd digon
ym mwy ydwna mwy yn yr yn modd ar arbed
fwydydd adwystyr a hi a fyddi iarr./
Arall ir vnRhiw./ Rhaq y dropsi koch
ym ferdor drosr ar brok lynt ar dandel
torsion y brig yr ysp ar ydoraidd y garasp
ar sowlystik, ar ysym frwysp or dandel
ar bordor ar o linad oll y sudill ynder
di briwo di berdon oll modron krowdrosp kadarn
a rysi ynddo ysgodin fol nd bottoland o frodi
dw, da di forsoi di sidlo, di ystafw, di yfed
bob amser ar iarr fydd./ propddir yw yn
fynyrr i wr ar i worchig./

Rhaq Acses krymedig a ffrssrchv
drwg yn y ddwyfron./

ym dlizander modron drosr yn da (y dail
yr ysp ar ydoraidd y garasp) ar yna ym
arllog a briwo osr yn dda, a sgompria osr
yn dda drwy y drosr o gylch y llysb, a
broyta y llysb brwod gida y garllog ar

ar ysf ddiod or isgell gronwo ar iarf fydi yn dir

Rhag llosc gan dân o bydd y croen
heb fynd ymaith /

A kymd drwnk yn arall, (os i, yw grwrd. yso trwnk
gwr arall) ob i rowaig trwnk gwr aig arall
ai wôlygo yn fymyrf, a ffan ddyfyrfyrf yn i
wolygfo follo kymd gaddarf lliain a gwlyrf yn
y trwnk a rhoym am dano ar in rhwdfigêna
ar in ddolvria fyfy mwy yn weir os kair
yn yr awr i losgor osf a fydd iarf /

I stoffio gwaed par a achos bymaf
fo /

kymêu y dimadl borfion ar ystamyia grwynt ar
ysf y fogon ar osf a stawsia par a arfob bynag
a fo bai or ffrwnlab ai or gwnab, me arffyll
me glofyd y morrfid, ndfw / omrodyb / And
yn sitra ir morrfod a fo a blodob i mad yn
dda wei fogfon y troppyb dridio yn gyba grid
drofw gliaro nd dwfw rfyddegog

I glymnd asgwrn adorro /

kymd bwn llwdn dafad a foppyfa osf : grid yn

ſoppyd mân ar yna tym ymlaith yr eſgyrn
ar gradolodion, ar yna tym umban mawr o
wallwerid a briw oſt yn fân fal yd bai yn
ddail pottes a bord oſt yr y dyrſer ac ys
pon om ol yr dyno ar yno dano porthi yr
frwd fal i gallo i oddef.

Rhag yr Emrodys.

tym forwr ſtrimgomid ar eſtompia frwnt
a gidl ys ddim or dyrſer a gyrna o gowrt
blaſtr porth yr emrodyd.

I ſtopio gwaed o bob rhyw archoll
tym goganod wyd gradde no idiw ac bo
godion yndynt a aſt frwnt a gyrna bordr
o gowrt a dyro yn yr dripoll a rhewm oſt
yno ar oſt di ſtopia

Rhag y Kornwyd, si dorri ac oi
dymy.

Gyrna blaſtr o bridd a thaui a ddo porth gorn=
wyd a ſtymyth di nôd di drall ar oſt di
tyrr ar di tym ddo ir frwr a ſtymyth ir nôd

Rhag briw ne yssig o Aelod.

Berdo poinspyr a rysaddion gwomite moton
erwydo torwyll a dod yn blâster portsys ar iâre
fydd.

Rhag y ddamoedd.

Gwna blâster o flâwd gwomite a Alofrite
a fordei ai roi ar y gryddd or tro i bo y
dolur ar iâre fydd

Rhag yr acses.

Dywo iddyn ddiod o posson yr ysgarlotyn a gan
gwerthu da dri bordd a gâr nod ar iâre fydd

Rhag y morphew.

Gwna oli o saim tr gâster ar feynydd isgell pomâd
pomp neu fwy o ddosâid dwon a brimston ar
dlym a sebon dyb ar iâre fydd

I woneythyr vineg.

Kym bott prydd no bigyston a dod pim ynddo ar
ystopia yn dda a gwdd rhyg no bridlgest a
rhym bott arall a Alunto o dd pofr a bordo a
gâro y pott ar grom ynddo a gad yno onkyd
a dayfyd dy bâdd ar yno kym all a
gâro moton drwy drob i bdm ar ystilia

ffamiigl borfion a dod yn dy/ pmogyr

Rhag y Tostedd

O bydd dyn ar tostedd drno ai rfwofiyen yn
dlofyi, ai voalon ffofyd vorthfwnpbfyn drwfr
tym bordor yffyffarnoy (gimaint a rfeinwyllia
fnodon llaf o fono) ai gymyfyd a thriagl
ag a dwfr fwymyn ar yrfydig fol ynddo ai
gymyfyd i gyd yn dda ai yfod, nod a bord
a gwna bottod o borfli a dyfft odrion a
fymyrr ar yfod fynno ar i fwyd bo, bwfr
ar iarf fydd/

Rhag yfpinagl, o fayfnes Qmns

Gollwng wlod dan wroddion y tafod, ar
yno bym faw, ki a fo yn knoi adwer o
ofgyrn gorddyw o dd kair, ai friwo ai gym=
yfyd a mel ai dwymno ar y tan ai roi yn
blaftr dan i fwnhwyl ag ef a ftrong y
rfwydd ar dolur ar fynt/

Llyma Oyntment anrhydeddus Rhag fob
Rhyw yfgabinos, pa natvriaeth bymaen
fotho:

fymer wraidd y tyfol vorfion a fyrr

ỽrydd yn dda o ddiarwynt ar nâ oll ddim o ỽynt
a rỽpia ỽrynt mdwn karth kowarth voddi
a volyrsso ai dwrch yn dda mdwn vinegr ai
rỽrwymo a rỽadurs gwlyb ai roi dan y
llodro brỽd ony pnt yn fodd al for wddis
fal ỽnod ar yna tym ymâth y karth ar
rỽist prysb a dod y gwraudd yn frwd mdwn
morter ai frwio yn erob âg i gollyrs ai
gimâut arall nd fwy o flonds ỽrnlsh a dlyrs
a gadel ai briwo oll i gyd, ar yna kymd
drapan oll kimâut a ỽrynt o bowdr
brwmston a siddigl dv o bonn y ty ai briwo
oll i gyd ony fyddont fal ỽnod ai dodi ar
y tân a dwrymno yrsydig mdwn padell,
ai gymell drwy strayner mdwn kawg
nd ddefgil, ar yno kymd arian byw a dod
yndo voddi i kymysgd a sfoer dyn ar i
gyfelwng a byd, ai kymysgd i gyd oll
yn dda ar yn ỽer ai gadew mdwn rỽdsigen
nd flwrs ar rio y rosf rai bo y tarell ar
i lwfe fydd.

ar

dy o byd amal y dolur y dyna dyo sal
ym kym ygwart o ffyston mwy y dadur
a ygwart drall o fydn y gastwntwn a
ygwart o fydn y wormod llwyd a ygwart
o fydn y dwrage a ymmy soll fydd galwyn
a ygalwyn drall o faidd symyl ylad o gob-
laid llaeth gwarthor a ym y maidd ar
fydn a bordo gwynt om dant yn bottell
ai ysgrimo yn fynyd o ddiarno ai dodi
ar ffrwd ysgydig wedi i dymmy sur blatur
ai loywi oddidano ai dodi ar y ban ai
forwi a dodi yndo ffom tri o wym wydd
a sugr ar ysbeitd a fynyd gida ymmy
ai gadw mewn gwydyr ne biderer ai
yfed yn fynyd a ymmy a yrru ystwrst
allan or bylla drwy fy big ar ywen.

IIIIII

I wnevthyr Eli crach-
ym Eidigl, brwmstan a glâr yn o gymmint
ai brifo mewn morter ai tymwyth ar y
ban ai straenio ai badw.

Cylment rag tylle a chwarreneu
a briwie meun ſtelodey dyn
hynd iiij onnr o bôl a borw ar yſgymia yn
dda a dod yndo ij onnr o ſoyden ystaledyd
ar draând a ij onnr o bonder Campheir
a ſſomgarnetſ, Coloyſſyma, ar olibannm ar
ſordwi ar gadyw a ſpunto a garlh ar a
dyſt ar a groitſiâ bob ryſyw dorr rrodn
bobl bymlig ſo nar iddyw na ſſoſtyr na
briwo nag bordor proſodir ydo yn voir.

O bydd dyn yn wastio i gomplexion
eynd yr Cormynt, ar noſtl/aig yn brinſipal
o ſiliflowr gronnion a ſtelh o glostie y
dly godon a briwo y rhai ſyrnny yn fân
a rhoddi ar bordi medun gnart o rom
gloyn oni ol yn bint ar dynny ir clâvor
ar ſtrayrnio ar ſordwi yr hâl wâith ar
yſgymio a dodi yndo bonder ſugor a graynd
a ſaffrwm ar gadyw medun gloydyr pn
bydder ar yſed nod a bord ar oſt a vesſonia
i vor i gomplexion drwyſoſn prosodir yn
yn ol y voir.

Rhag

Rhag yr Acses arymedic

hynn oni gavon a ffosseli ai bwio modvn morter
ai bordvi modvn pwdyr ai dynny ir llavor a
rhoms llodor hyn yn dyma i gollyrf dau
vynob y gott adi brovyrf ffromvo yndo ai
ddodi ai vynob i roarod ar broll halon y
dyn rhaff pan fo yn ddyfnd hwynto a ffynny
a dyvr y gwynbd ar a dymwyfed arno yn
dda idvon /

yn dwall. hynnor gouirf a ffalon a bordo os
modvn pwdyr a dod modvn hwd allon morth
broll y halon y frwd a gwnaid iddo bosel ai
yfed bob dimser twa fo yn glaff, a gwnto ai
hymdal os yn foyst ar yn odr, ar yn llai i
loftyarf ar yn rhyddarf i gwlla ar yn wdl
idon. / ar fal ffynn i gwnaiv y posbl, hynn
ondono a ffosseli a lottvb, a ddaiut y llodo
mwyaf ar yfgyfl meir, ar boilio ar dlysia
a chdolyffgall a bwraidyo ai golyfi oll yn dau
ai bordvi yn gyfa modvn. galwyn o lofrith
frodo ami ol yn dri yfwart ar yno hynyd
i gimdaiut dwall o gwnedo badarn ai frodo, dau

a bonn

yn ffrwd ai ronobbyd yn bossel ai ddodi modron
pott pridd i gyd oll y dysse ar bossel ai dynn
ir drossel yn loovo ai yfod bob gwaith i bo
sbrigyd ar y rhasl a gronobbyr nodwydd pan
ddarffo, ond fo hirr./

Rhag y Morphew dv. ne rydd./

bynd ŷ onnr o frog-yddadvar, a Chan onnr or bon-
gallod Chan onnr or grasvontwyn Chan onnr or
solidonia yrsydig rolydd Chan onnr o ddanit y
llovo ai golygi yn llan ai morbord modron morter
ai bordai modron Chanor gwlwyn o froki dy-
kadarn onn ol dan Chanor i fordo, ar vno i dynn
ir adwr ai lidlo yn llan, ai gynnysyd a Chan
gwlwyn o gwordo nodwydd kadarn yn ffrwd ai
ddodi modron pott pridd a dodi yndo. ŷd o passfydon
a rhindant wrall o border disgwrn morfil ai dodo
i frogyssio dridio no frog ai yfod y borod a
nod bonwydd Cyd ar bonn y pysgodfnod ar osc
a ouges ynghylch y gwlon ar a yr y morsedd
allan. Yrbyn Cynny bid gomyl yn barod dewfr
o flodav yr yssyo ar boll mai a golygi dysgwadd
oll ar dwfr Cronno bonnoth. Eid yno Con y

pyth

pysgodnod a gwnato di hynn allan or hen drod
pan i rysgylor a dwylo. prophodig ysto -/

Yn drall ir morssew -/

Yst dwfr mwy y ddaear bysgodnod a golch
os a dwfr bloedd yr ysgo bysgodnod drall ar
lawr fydd -/ Yn drall . ir morssew

hynd yn ddu y ffynnigl dyon ei gallu a hynny
y gorsor gwnel ymaith ei fordi yntu modon
pindgr ar iro i gorff oll a gwnato a hyroi
Monlliam llan yn i gylch ei roi i gysgu a
ffori iddo ysdosto ar rewyss a allan yn y
Mon-lliam ond p yn allusgrysso dyon arm ar
dyn a fydd iach grysf -/

Rhag yr Acses a rymedig

hynd . 6 . rwpp or siarpnodd . 6 . rwpp or sago
. 6 . rwpp or minsio korsion ei brivo yn fau
ei ddi ar y ysgodnodi yr ardderynnd ei ysgrno
yno dwfr nod ar in ysgrym mwy ar ysf diod
o sorden y sago ar wedynnod yodn a ysgrdo
Madarn a gwell fydd -/

Rhag y flwor dyon man ar
pendd ymnod bychain ar gorff dyn .
dod ysgell maen yn i bottod yn fynych ar iach
fydd -/

Llyma Bowdr da i roi medyn llawer
Broyd

Rx Rym basilicon minthi maiorom, origanum, safri
porfki, sage, yrfydd. Hyssop rosmari piliol
montalon lafvor, toim lafvor, dwn=riaid ploplr
gdmion ploplr gdallion y bybyrlyd, ffenigl
rorfion, dmib, dromin, fibri, nepta, betonie
dolrombdin, yrfydd ramonil, bwrlys, sedwal
y rawonllyd ban, gdliflowr gowlt, a rhuda kym
dod a fymyrr o bysb siarp sawrynd li golch
yn lan li fyrfp porth yr ebol, oni dlont yn
grinfyr li rhoglo rhdwng dy ddwylo oni dlont
yn bowdr man, li gogrynd tridy segor mâu
li gadro yn bowdr molyd, ar dowrr ewin gwdl
pob dydbwyn or rhelin plan fo mdwyfp i ffrydk
yn ddail rhai kym gwyl Fom rai gwaddi a
gwnwo yno powdr perror./

Rhag y Siatica passio./

a o Rym bint o finegr a mwstard a sendrok
li gymrio i gyd a foilliaid blawd fia li
roi, wrthyo ar iarr fyddi/

Rhag yssgabitos

Kynn oyl o gnáv a kymryn esk yregdig dw y
tân a rkymyst dr y finogyr a rkwodi Kymry
kymyst osk dr dlit kgió a sarió yn o gimlaut
a bordo Kwynt i gyd om dlont kyn dowod a
môl / d rgwodi Kymry ylaw fyddont yn odr
kynn arjau kyro wodi i ladd mogió dr i doysswyd
or bláon a rkymyst Kwynt i gid yn dda, dr
drfor o Kronto dwoó dli mátor wdir kgiog var
pob rKyro ystábinó /

I ladd arian kyw /

Dyro y maut a kymyrk o arian kyro modon
ffiol brom a dyro yn i fyst quantiti ok boor
dr dy gykglwng dr dk fyó rKrobia osk
wrk y ffiol yn ffost Kyd om dl yn y modk
i gollyrk i gymysgó a ffob pokk a Kronto
yro arian kyro laddedir /

Rhag llosgfa dan Asserdyn

kynn y domffwo a dysgaud y dydd dr ystom=
pia Kwynt a dowo ir rkast oi yfod dr gwo=
rdo fon a dyro tanban o bordr o mttmogó
a Kymry hi idrgast /

Kymd brovago porssli pioldd Alexander maisron
rossion o bob yn kymaint ui gvlidd ar yna
kymd gig mall no bork a dod oi fordvi medron
possnod a drosr skymon no dim rsoddgog ar
yna kymd ddail y prouss a hyssr skoynt a
rskallol rskengol ar dlavor a rsidd kroynt
vsskdig or diamomil ar na dod or ddab kym
mdoy na skuder yn or doill or blaon ui bivio
i gyd yn faub lag i gallor ui kymysgb a
blavd kdirs no rymion ui bordoi yn dda a
gdrodyssor y spottob yoro a fallvorg i mdysg
(rand pwy yoro so i flab mdoyd a gymd dyn
o gono or pwdaidg) ui dymy ir dlavor a ffori
ir rlas skrudd oi gimio ar yfod dlavor ar
spottob a broyta y kig, lag yfod diod o gyn
gdordo da no vin gdrym, ar nag yfo na
mdd na dlaidg na gdvin rorg / yoroo yno pwy
bordoyd i kymdo i gimio, ar osd a glass ddli
farand ar kynt ar ddid idds gadl pordio kyd
yw pn kuysor dramodg // ar oin rglass vyddid
or kymry i pondygsor yr, kul doliig. a

rsoi

rhei mwy/ or ystyrwch yndo, o bydd hwsh
y dyn ar fudd i wyddfod; dr yna ar bom y
bridio no y ppd/nac o dyn a ylyw wy no thom
yng ondb y kylla kym yr ystrwch a hgorr
ar i frind, ar dywedd dr llwyngiddid yn o=
gimbiut bob/yn or tri ai gilidd ai frinwo yn
fan ai fidlo a rhymysgo y sogbn ehwnto a
hgyn gwrthod da ai hsod yn drom ddiod ordn=
wdith dr rhydio dr i hol ar of a gaiff rhodd
digon-/ bitser raid yw gwlidd dwyfor dd ar
y ddwfid i roi ppb hysod/

Rhag Dolur or pem

brwyd dair llwyfid o ddyfr/ brod rhymnion
bdwmdd no fwy o gollei ar drefor o Eymysg
a dd yw Edfyd gwndshgbr toiwen o flawd
kwrch yn ddw, ai rhwbo wrth dau rhydyn
glan di fwy a ffrim fo digon rwb dal y
deistn dau dros frondb uth/ ondb tra fo diw
gwrdd yn y blura, ai dorri i ollwng y/
gwrdd Eswnto ir pen, a Eymysg a hgysgr
y/ mdmwdd ar a dyrr y dolur ar drfordd
y bliss o fwyta knab yn fwy hch a dd
eawn fydduch-/

Rhaq tan iddw mewn pa le bynag
ar ddyn y del, a llyma y modd i daw,
yn chwesia, a mon dal llosi danadl,
a chosi a fydd fal i royd dda yr
holl fyd er tael digon o gosi arno:
ag ar ol hynny llosgi, a chochi a chrydio
a thorri a rhedeg o hono ddwfr brwd
llosgedig, ag yna i dda ef yn gia noeth
fal pefn rhydi march a drewi a wna

hynd y ddiloft ar grom, yn o gymeint a mortha
gwynt yn fana i gellyrf a thymhest ar yrrddir
o hyglud y dydd y fwydon no y brithion a
llawer o wynn wyd a llofg brithdo nofrf
ar yrrddir o boilliuid blawd gwiall ai hym-
ysgo i gyd ai gwnofhor yn blaster tewo ai
roi ar gadarn brofesyn rorf, no lleb, ndo
wyrdd ai ddodi arno ar dop ai fyrf dag ai
tyfl dag ai gwrna yn iach yn rour ar ffynt
ffl laster o liofg bysworf, ynllwro a blawd teirf
a wna lob mawr rhygedo oithr gorn gwyf
dall or blaen nag yr yn or byd

Rhaq llinfrwd a thardd ar gorff
dyn bagos tebig ir kig drwg fydd,
a chofsi a bair, a chodi a wna yn

fan

fan grbael gromon a chochion a drofr llosge=
dic a fydd yndyn ag om rhaiff i iachau
ar hynt yn aig drwg ne yn gaukyr yr aiff
Rymor ddûl yr Eglig gromon, ar ygaswnwyn
ar togid gromon a grona ommaut ir dynio
hownut fid maij a dod y ddwy ran o ddûl
y togid ar drydedd ram or gaswnwyn
ai borroi mdon drofr fal ommaut brâll
ai oddes yn gaddwn ar yn Gir, ar ymgadw
yn dda rar ammwyd ar i ol yn Gir o lwsbr
ar om rodi osk yn mynnd yn iâtf or Gymm
gronka yr dûl ommaut nd y trydedd ar
om bydd osk iâtf or Gymm gronâ drofr stilio=
dig iddo yn y modd gron/kymd bott prialls
ndwydd o ddau blwyn nd dri, a llawr, osk
yn dymâ i gollyrf o ossyth glòision o=
ynlwgad om. Jfoink ai rfèst am dimyn,
fob ddim or dûl ai gyrry ar i Eyd yn y
pott yn dymâ dim lug i gollyrf a grondelyr
troll bârf yng ndadlod y pott, lug y stopio i
wynob a rfalud nd lorf dda a rfab i=
gronw a Dodd rfyg nd bindgist ar yna
kymd bott prindd drall byrfau, o bttol nd

rfoart.

a dod ymlaen pell yn y ddaear, ti ondo
yn o gefnogi ar ddaear, ar pell mawr
ar i bwrpas ar tell ar gyfair i ondo
ynto, ag yna kymero tân mawr o bob=
parte ir pell mwyaf oni ddygyre ir
gwrydd oll grino, ar yna gad ir tan
ddisodi ar ir pell odri, ar yna tynn y
pell mawr ymlaitg ar ti a gai ddwsr
gloddo tog yn y pell bychan, yn y ddaear
a redgo y dwsr gwnto yn ewrol, ar ir
y clust ar osl nod a bored ar osl a fydd
y rarg ar gynt

Rhaa y kolic a fo ar ddyn
fal na allo ef na brawd, nă myned
ir macd agan wynt a rhvad yn
i golydd.

kymdeithas arllog a brwydrad yr drwnedd ar
pilion yn i kylch gida mewn a bara a
brwyta llawer or garllog a hi a gai gwell
rydid or gwynt ar y rhydd or golydd.

Rhaq Tarddv a chwyddo o natvr drwq ddiod megis kwyf qwaharol.

kynn sygyn ffvmitor a sygyn y sgabivd a sygyn y gwordare ki kymysgv a mâidd glân kyblâid ki yfed yn fynyth nod a bord, ar. arfer o gymry dgrondstyssor dvnâiut o ddâl y tafol korgion ar arfer or dmâiut ar ddiod gomo ar iâre fydd prysodig yvo a gwir.

Rhaq Pysychv sych kyfma wedi fletho pob peth.

kynn y monyn mâi a dod ar y tân a berw tt yn dda a fwra osk yn bvr o ddiarno ar o ddi dano, ar yna kymd dâvod yr eydd ddav dwrnaid ar violed ddav ddyrnaid a dyrnaid o gyngloinyd yr afon ki britvo yn ovob, i gollyng ki dodi ar y tân yn yfr y monyn berwedig ki berwi yn fir ki fidlo ki gadv ki frwyta ar bottod ar ar ddiod yd dwymyn bob dwfor ar bob brwyd a diod ar a ffroytefs bob nacy a yfory ky iâre fydd yn noiz o bob pysgfs ar ddol or yfgrfaint.

Rhaq pob accfes a fo yn y kylla naq yn y bvstvl.

kynn dravan dyrnaid no ldi or worwod yvon, a llaeth gymry o wostnâvi ar fsob.

ar yrspoed o sovan y koob (rai ai geilw y koilion) no sovan yr ydd. oni regir y Caill a gair doeth o sayo roial yr Gron a dliw regi glyn yr arrsob ai golygi mdwn drosr glau ai maddo mdwn mortor a gwlysyd y sygyn ai gymysyd ai ddab kinaint o gon gwrtos da kadarn ai yfod ar dy yr Gelwng a rspdio onkyd ar ol Cymry ag wodi i gelli gysyd yrsydig kyn brwyta ar arfer o Cymry ar iarg fyddi yn wir gobab ost.

Gofyd brwyta dair doeth o sayo roiol naw boresp, y mb mai ar mi ddarw arrsob arnad pyth y sfroyddyn Gymo yn wir gobab.

Rhag y Tostedd er kadarned fo

Gwnaed y rsap dd/rosr ar yfod osk yn imo yn gyntap ar yn ddiwadsdap ar iarg fydd yr wir prysddig yw.

Rhag qwelwyr mewn Brawn
Breichiab nev ysgwydde nev
aelodab crailt o rym yssiq
ne dravel:

kynd sygyn allsb yr Eidl argymyst osk a Gosen gwartegog yn llin ob kair, ar iro y gwdwyr a Gronw yn fynyd wrth dau da ar osk a fydd iarg fydd or maint a p y dolur/ ar

rgrwym dirno prophodig yno yn wir /

Fonedhwr Brwyd i glas
kynd gine[n]o Arlod iorwnk a gladd ost ur
bdim yn i bonn ai blikio ai lygoni yn lau
ai dorri yn anurod yn bodnar rgwartgor
o ddiwrth i gilidd ai ffordi medyn posnedd
yn llaron o gwrdos dd a ffau so yn lygod
iddigon, roi yndo lawer o ymenyn da a
gwedi gymy, roi yndo lawer o ssaffrdom
a rglofod a mêr a ffrwyth a ffob llyssod
da oraill, ai roi ir rlas yno yfod ur big
yno frwyta, a rgadw yn oggyn ar gwlad,
ur y monwdd, ur ab, ai y gyfaint ur brenn
ai gwdfrwd or sorn or blaen ai bordi medyn
dwfr a rgwrth, ai mortrid medyn mortar
ai straymio yn lân a brithio y gwmbil ur
g dlon yn ddisio mân ai bordi biltwllt yn
c yr dân broch a roi llawer o lyssh yndo, a
hyon, a fydd sorn dewisbdig i ddyn rlas
gofyd kynd gig pork a bordd ost yn dda a
brithio mortar ur ystraymia yn dda ai fordi
yr ail wlltt yn yr yn isgell or blaen a
roi yndo sawdyr a ssaffrdom a rglofod a
sugor a mêr a sinsor, a gwnno syll wydd
ur iâtt i bob rlas ur i wrais y tifyddog
yn ffrwd ur yn isgell

dân
crafl

Rhag yr accsses krymediq.

Kymd dair doilion o dffrabâka a briw
medyn morter ar ystrayria yn dda ar
ôs y sygyn medyn hyn y dorros kadarn
dri bores ar dy gyfelwng ar oss di a gaiss
egwydo os a dyrr y ystrimsa yn dalgrwn
yn wir prydaig yno.

Rhag magl medyn llygad.

Kymd lobon fyno a dod yn y llygad, a rhag
yr amzaud drin plau dlyss i gyssyd, ar
orbyn tramoote. Ei a dyrr y magl ac ni
dwg i gil y llygad orbyn y bore.

Rhag âwenwyn a fo ar wyneb
dyn ne ar i ânadod medyn lle
arall a chwydd mador kaled.

Kymd dail y bâgwyr gromon a briw Gwyrt
medyn morter, a rhymd linâud glâu ac yssir
yn dda medyn morter ac bordi i gyd medyn
lladdy goiser ob kair oni ys fal dwd todo
ac yna kymi ar klavar, a dod oss ar liain yn
blastr ar y dolur, ac oss a ostwng y ysgwyd
ac a ladd y gwenwyn ac ni gyna yr
iare ebâtr ost.

Rhag pob pysgyo

da yw molyd, a gwyrk a gwrossog, a drwg
yw Eallt, ffor ar sorlyd.

Rhaq y morffew

Jâr y Gwyrs a Gobon dyo, a gwisc am dwylad
gwyn o liain kri ac uds am dwylad yn gyr
ar iaith fydd /

Rhaq y kolic ar gwynt ar matter kaled yn y colvedion

kymd fôl ar ymonyn gwyrs, ac bordoi ac
ymodi yn fost fal bordwad bysglaeth ac
dymbo ir gwaror ac roi ar gâbad Cyfn
gwastad ac ronpbygyr osl yn bolo ac roi yn
wolych moimon yn gyn y dyn rhas ac bdol
yno om dodo a gwnto a fodfalga y rolodd
ar a dymn y matter dwroy Cosgodir allan /
A ar ol gymry dod yrth ynlad y kyllá
ar bogel dli or mâlwo, ar trayan or
gwordolych ar y monyn gwyrs ar yrgodir
o gwyr ndwydd ac roi ar liain no lodyr
ac rdwyno yn gylch ar arfer o gymry
ar iaith fydd /

Rhaq brath ki klaf /

kymd Sygyn tafod y ki, a mtroydion bara rotb
a garllog a gwna blastr a dod yrthyo ar
iaith fydd /

Rhaq Davadenad /

gwna blastr o rwarwydd ar y gwnwraidd
bolen ac blegi ar Sygyn yn sgwyrn ar iaith
fydd /

Rhag yr vrhiw /

Ym bâbwyr ym Gwydo birdyn a ffilia
i gyd ar y morvyn bon y pâbwyrvyn yr
y tân nob yn y gwmtwyl a gâd iddo
losgi yn fod Eob ffldu ar a gronno troitsia
y dabadommad a dosg Gwynt yn ord ar
i gollyg i odd a gwna Gymry yr fynyd
ar iard fyddi yn voir /

I dorri magl ar lygad /

Ym fydyn crulnb Christi, ar wyro, ar
Solidonia ar ffuvigl vorfion a gwin
gwynn no gwrdos Eon ai ffordo yn i lygad
a ffori ir dŷn ordodd ai dalkon yn issyl
fal i dol y fydyn ir llygad ym Eob ddo
i gartref y dyngaid ar idorri y magl /

Rhag ~~bse~~ y tostedd /

Brekfyr y fydd dda rhag y tostedd i
vnedydd diod /

Rhag kryg

Bordo worth ijd o sugyr gwyn a ffron
liwryd wedi i sigo ai fordi medyn pottol
o ddwfr ffynnon oni ol i gymer dau fordo
ai Gidlo ai yfed ar iard fydd yn voir /

Rhaq yr iddw oer medyn troed
ne adlodev craill.

Rym oliniog kore ar dynadl yfoision bdinio
ar gobyd ar a fymyrr o bysse ovraill a
brivo yn dda ar y monyn a rygpi clavdr
o galon yndo ai roi yorthyo, a grouw sydd
blastr gwrthsog. rag pob rewyss odr ai roi
ar y gadarr clisin yorthyo ar iarr fydd.

Rhaq gormod blodev.

Gwna blastr or margarota ar pinoyr no
woym woyo a dod yorth wddnov i gwaed
ar osf a bleid.

I Beri i gnawd oeri le bo anodd
gantho oeri,

Gwna blastr o wraidd y prmwstl ar y monyr
a molyn woyo a galon a golrgi y gwraidd ai
rostio dau y cludw ai stompio ai wnopsgor
yn blastr ai roi yorthyo ar iarr fydd.

Rhaq y kolica passio

Gwna voliò o boiliaid blavd gwoiute a mel
gwodi i borsoitejo ar yrgdir y monyr
gwyrsk ai gwnopsgor yn y galon ai roi yn
i frondamont ai roi iddo ddiod o faidd bwrtos
a cladde ai ysod yn sfost a gwnw a wnd
gwrob yn y bylla, ag a yr y mattor i warod
ar pob rgolio ai tym attyn ar osf a gaiff

ddeliffrant ar gynt, o mynni roi ystastr torth
i ŷd fal idoytpwyd or blaon

Rhag Anadl drewedig

kynn pôl da a dod ar y tân a bordo ost yn
fest ar ystomia ost yn da odidano ar o
ddiarno ai dymy ir llafar ai dodi i odri
ar yna kymor y gramanil, ar toim ar
moillion mana, nos bilior montoyn ai rrafso
ydorf bonn y tân mdon gworyfid promoso
ai rdoglo rfwng dwylo ai fals mdon brotan
kopter ar yna kynn y mol a dod ar y tân ar
powdr ar ystespdig o boilliad blafod ystadd
gwomtf ar yrespdir o bowdr o ystor gwyn
ai fordi ddwy rab no dair ai dymy ir
llafar ai gadso mdon blwyf no gwppau ai
frwytd yn gyntaf ar yn ddiwadhaf, ar
arfer o kymy kymor blwyddyn ar iach
fydd tri arfob y ffdd ir anadl ddrodi, disio
prorgurion a gormod kyfoddaf a rflwyf
or dumodd ar ystyfaint

Rhag diffig anadl o achos braster
a bloneg

kynn alwyn a kymor o frobi dso da a dod ar
y tan a dod yndo llafar o wraidd yr gibdigl

a gwneuid yr otor a dail yr ych a rosmari
ar dryll a ffowder sinsyr a ffrwth siriol
ai bowdi modrwy y brodi ai dymy ar llawr
ai gidlo yn lân ai gymysco ar ligod i rwart
o fol bowdidig a ddoytbwyd ar blaen ai gadei
yn fost, ar yna kymd ddar allwyn o gwedys
da nodwydd ynglanol i waddod ai gadarnio
ai gymysgu ar brodi grom ai ddodi modrwy
pell pridd oi gadw ai y fod nod a bowdi
a brwyta bara koisyg a gorgol bara gwenith
a rhawn a brwyta sawd o sygin afale siriol
a sygin sizion y kodi gida fo brwyd ar a
frwytwyr ar arfer o Gymry oll pan fwyddyn
a fyi a fyddi fain a rhol a digon rhydd dy
anadl yn rwy ddigol gwbodig yw.

Rhag y Tostedd.

Krom brokoc ddon ar ogrodd rosyn a
gwaron yr eiddew a chil yr Elizander
a gwna bowder o gymysc oll ar ysc osc ar
dom nu gwerthu da
yn arall.
kymd drasd dobaid pelu i chander a rostia
krwynt ar y tân a rhwsc y pobydd o.
Diar y barnby ar ysc y powder gwnaw ar
dom nu gwerthu.

yn arall.

Kynd ffa argraad gwrynt ar lorg no bladdl
y bridd oni font yn ddigon kalod, ai ysilio ai
gwnelyssyr yn borodr ai yssod ar rom
no gwrtrosc ar iarl fydd./

Rhaq yffelyn ar law ne
droed

Bordo fflwd koiarc ondyn y mowyn gwrysc
y oni ol yn wrod todo, a dod gronw wrthyo osc
yn frwd ar osc ai gostrong ar ai gyvr
ymlitc ar gynt ar iarl fydd./

Rhaq dolur or llygaid o
natur drosr or pem ar neid=
rwyth ar llygaid yn kossi, aq
yn llosgi, aq yn moli./

a kynd ddoy ddeilion o sagc a dod yn ymgob stroen
y ai bugi yn y stroenab ymgolla i gollyrc
a godesc ai gadel yno drawsau dwfr ar osc
a ddaro drosr or stroenab ar or llysgaid lawer
tra p y ddail yno, a gwna pp folly bob
oildydd gyd ar bonn ys mis, neu yn ddaro fyth
ar nat mwy

saith achos: sydd i wraig i fod
a dolur oi llygaid, a thri i wr

Rhag gwenwyn.

Ysc ssyon y ditaon gida llaoth no gwenwsc

Rhag y fronwst

Ysc ssyon ystall maiz gida llaoth no gwenwo

Rhag mâwgiq mewn briw

kymysc oyl o ssolyn wyo a ssowdr maen alun ac ir ysc a gwnno, no gymâ babwyr kynesswllo brdwyn a wgsstia sswrtz dâu oni ssut yn fwdd ac yn fwystta ac i golchyz i gaddz dod gwynt swrtz y dolor, ac ysc a zyz ac a ssyon ac a lysc y mârwgiq yn wiz ddiov.

Rhag esgyrn y kilie

kymd y llyssv mân a ssydd ar dromplyg, a môd nawo wrop, a rsâu Pater noster a dod modron kiâri kri ww dy fronwgl a kymm y llyssv drdwy ssdrwy no gad ac iach ssyd

Rhag llaid

Mêd gorn y karo y gwraiell, ac dyfwarsson ar pridd, a rsyscoll. a rsawn worn, a rsâu s. pader, a dod y dyfwarsson yn e clo a dod y llyssv wrtz drwod yr eidion, no yn clo i bo yn dysod ii i modron ii allwc, ac iach fydd. sda yw blonogyn a mol wrtzo pâu dorro gyntaf

Rhaq haint Calfon. ac acſſes,
aylla a droppſi allawer o
alwyfav. or kylla

Kynn dirin y kood ydau ſont yn addfed a briw
ſrovynt mdron morter yr dirin ar main yn
orob ag i gollyre, ki gaddl i ſofyll folly
ddiwarnod a noſwaith, ar yno kynn ddar allwyn
no dri o ſwatroſ ndwydd kadarn ki ſtordo
yn i fyſt, ki ſymyſgo, ki gockei yn ſfoſt
ki addl i woithio ddyddgwaith a noſwaith, ar
yno i gidlo, drwy ogyr ki ddodi mdron aloſtr
da yno gaddyo, oiter trwymno yrexdig ar y
aloſtr kynn ilio yndo ki ſtopio yn dda fal
nkid ol dim or unddl allan, a rhoi yndo
nutmigg a golion ſirod a ſinſar, a ſwanno
ſyrd dda rhag pob pote.

Rhaq y ffelwn.

Kynn ſmaltdgo a briw ſrovynt yn fan a
ſwaſk y ſogyn o gonynt, ar yna kynn ſolon
ſwyn a rhwaſ yn ſtoſt yn y ſogyn oni ſo
tewo fal yrod a dod yortho ar iarl fydd.

Rhaq avorid a dvores a llofarach
a chochedd a ſo mewn koyneb
dyn: aq hefyd yn dangos pa ſoch
i adwnythyr ymenyn Mai.

Kynn

Kymer sol a berw ar ystymid a dod ynddo
rosmarin a rysop y gymryd ar ymdryn
medi a wnelor o dryssu y gyllill ar wi »
modron brod cleiau ar wic porth yr Gabl »
ai doddi ai gadw yn llestyl a Gwnio »
yw y morwyn medi ppr a gwer a bisb »
yr Gydd ai berwi i gid ai gwnewch gyr
yr oli ai giro a Gwnio ar lâs Gydd

I wnevthyr oyl violed.

Kymer flodeu y violet a rhaglyl Gwynt
yn llâw a gadd Gwynt i wydr yr Gwdig ar
i Gysgu ar yno dod Gwynt modron oyl olif
modron gwydyr yn yr Gabl a gad yno os
dair wythnos ar yna dod osl ar y lâw
modron ppadell i drwymo ar doddo oll yn
dda ar yno Gidl osl drwy liain no straynor
a brwdo y melus y sbyg a dod yr oyl ar y
tâw drwy Gosn, a berw osl ar dymo osl ai
sio ar ai gyrio ar yna tym osl ir llawr
a rhadeo osl modron gwydyr yn dda a Gwnio
yw oyl violet.

Rhag y pestilens

Kymâ ddyrnaid o sage a dyrnaid o rosmari
a dyrnaid or wormod a dyrnaid or sfedwrtwy

Glaudr dyrnfedd o wydr, glaudr dyrnfedd
or dause ai golchi yn llaw, ai dodi modion
gwydyr yn llaw o dim malmsi ai yfed
yno bob amser, ar yfod lonaid llwy arian
o gwnto bopwyd ar i gyfelwng ar ddiod
gorau a fydd hyn rhagorwod ar bystyl, ar
in rhoferyd fyfe or postilens tra arfero
or ddiod gorau -/

Rhag fyched

yf ddiod o ddwfr ffynnon oer ffynhonnwyd
ar dy gyfelwng nafo boreu ar ofl a dyrr
y fyrfedd or mewn a phyo -/

Rhag y pestilens

Llofi dwfr o frwyn rhion bob boreu a
rhymor yn dor ar mwy gwnto yn
dy ouab ale ffroonab hyn dy fynydd allan
ar arfer o fymy tra fo marfiaeth a
rhadnodig fyddi gida nferth Duw -/

I Brofi a fydd gwraig yn feichiog
or fydd

Dod ddwy lwyad o ddwfr ar y tân mi fo
berwod ronab, ar yna bymyft ar ofl fôn
llwyad o fol glaw a dod ofl ar y tân or

so yn gwrysiab ar ynd i dymyr ar klavor di
roi iddi yno yscod pan ol yno gwoly, ar ob
si a fydd beirsiog, or byrsaudd so i ods
si a glyno ymddaith, a goglaib, a mordwiodd
yng Kyhyt i bogel y nos gorno, ar on bydd
beirsiog in sglyno si ddim tyffio or bys
(gwor yno) ar in rona gymry ddim drwg
nag ir worsig nag ir sgith yr noiz.

Tyssiq: y kornwyd yn yr yssgyfaint
aq in dychon neb i iachabi.

Assomticus yno ysgyrfa trwall tmulwy
mavor poowy a gronno yn tmysbr a ollia
i iarsab drwy blastro, a ffordoro, a diod=
ydd ar ontiutid, a dysfloitsio, a gore
oll yno doca pointion, a fordwi moron mol
a brwyta ysgliffaid o gorno yn fymyr a
gronno a blaiz iddyn fwrdd klavor a
gllusgab yr ysgyfaint ar pibo a tgymry
tardd or tndrod a gloyroab y parabl
a groddab sarwyr yr tmudd.

Rhaq cochedd llosgrach meron
koes ne esgair.

Dod wrtho blastr or koyno ar smalody a
ffolliod gwenith a molyn wyn sar iarf fydd

Rhag methyl a gwall ar ddyn
hyd na allo na thymy i aelodev
ătto na chwimio gan weythyr
a rhwymy diqaeth a govid.

t y Kynn flodev y watlili a bordo Gwynt yn
da motvn dqua modiata. viz. modwaltyr a
golve aelodev y dyn yn yr ondwnt Gwnto
a a yn fynnyre ompyn iâte ar yr wiz da yno
qblatin est.

Rhag llysyktod ag accses yna-
enab y kylla a diflasse bwyd
ag yfed llawer o dtod.

a a Kynn y gamomyl ar kalamynt a briw Gwyt
y yn fau a bordo Gwynt motvn biudyr a
mtoydion bara trwydde ai dodi yn blaster torte
onab y kylla ar iâte fydd.

J Stopio qwaed.

t y Gwna fal hyn, dydd da yt hoffe fe yn trist
ar y dabar, ar fynydd olibod ite yad
iarfa yr drugoll ar ystopia y gwaedh yn
onw Jesse gwist a fo fardo ar y gwaed
In nomine patrio et filij et spiritus Sancti
Amen.

Rhag Corndoydap

f Da yw molyn wyd da yw saugnio pondrio

da yw pregwnta trabirn, a sala populi a naribon.

Rhag ffelwn.

Dod arno prima y rossa yn frwd ar osl ai lladd, yn roir oi dyfro ar oi rafeal dod arno blastr o wraidd yr draen a dail no wraidd y briallu a molyn woy, ar yr eydig gwlan ar arfer o gymry. yn arall.

Gwna blastr o sofon yr smaldego a mel amyrrod a stoilisaid blawd gwenith a calon brad, cans gwna sydd amyrrod ar arfer or plastr gwr ar ai ollid kael yn y byd yn plastr wedi rhwg pob ffelwn a gwnewch na gwna, oi ladd, oi dyfu, ar oi rafeal pbat.

Rhag ol y frech ar wyneb dyn

ffir yr wyneb a lladd gwrthig wedi i — gy mysgu a sasfrwm ar ai bydd yn twll yn y kroen prydig yw wedi tarddo oll allan mae n rhaid i giro yn fynych.

Rhag y mormol pa le by mag a bytho.

Kymd gwmysgwch o blwm gwyn a rhgwm = gogwch o blwm rorg a jd o oyl olifi a malw y plwm gwyn yn pẽu ar fain — mormor ai doddi ar y tan molyn pedoll yr oyl ar powdr tilyn digon yw gwerthu

ꝑd a ob or ddw̃ bordr y mwst gwrthssid
or ovsl ai bordai yn ẽn oin dlont yn ddw̃
ai drymy in llawr ai roi porteo ar rarẽ fydd

Rhag oerder medyn gwarr

Kynd ddwsr byro a dwsr sago no y sbydon
ai bymystyb i gyd a rẽymorid blwydd o frotẽn
dore ystarlad ob kair, ai wbysgb yn y
dwsr a rsbyglo dy warr ar dsl yr drwm
ar yn sbost gyd ydu so gwrbb mawr, yna
i ddysl y knand y dwsr a gwrysgon womtssa
ar rarẽ fydd yn roir gwrbdd dst, ar yn on-
wddir bynd y sbddygmadd gwm ydu dlyrẽ
i gysgb.

Rhag gwaedd a chwydd a dolur yn
y ddwyfron y ddweg ar ap o natur
accsses a rhifwnt melyn

x ol s K ynd ddail y sbolyn a dail yr diddaw ai
briwo modyn morter, ai bordai modyn gwlwyn
o gwrwst sfrosslodd kadarn o dlwyd gyd
rgwdrt ai drymy in llawr, ai gidlo drwy
liain mẽui a rẽpi yndda bordr sapfrdom a
sbwppar girion ai fordai yn rad ai ysgdmio
ai gadw modyn dlostr da ai ysfod nob a
bord ar rarẽ fydd.

Rhag y colica passio

Kymd y fforbyd peritonia a brifo gwynt a
rescell a dod gwynt modon krod clefyd babad
ai bowdi modon gwin gwyn ynbyd mawr a
roi y krod yrth y lâb golygdd yn fwyd a
phan oerro i dymny dwatgofn yn y likr gwnto
ai ddodi bob nod yrthy, a golygi i pl bob nod
ai arffod ai dondonud ar iarr fydd yn wie
prophedig yw: Gau ddoctor yn Rhyssain favor i
kadd gyn

Rhag y krvd krymy ar gwaedv
yn yr ystlys, a chroydd yn y
dwyfron.

Kymd kappsia maynk a dauit y llaw mwydd
ar ramomil yn o gymoeit a bob pûr ai brifo
modon morbow yn fau ai gidlo drwy-
straynor a reymoeryd y sbydn gwnsto ai
gymysgy a cosrife krogo ai fordi pr iad
ai fwrdo ar gwrdos ai rondsbygy yn bossd
ar yfod y mluch gwnsto borow ar nob a
reymoeryd sbog y llyss ai ffrio drwy pmdyr
ai ddodi yn blastr brwd yrth y dolur ar
arfer or diod ar plastr oni p yn y dobl
iarr gwodig yw.

Rhaq chwydd mewn troed
o natur y Gowt

Dod wrth yni yscryfaut mollt in yn amrwd
ar yr oer a chwyn a sogyn allan y
chwydd ar y droed, ar gwenwyn yn voir

Rhaq dolur a chwydd mewn
y stlys neu dwyfron

Kymd smaldgo a briw chwynt yn fau a
dod gwmmyn gida chwynt a bowlo oll mewn
gwaddod, nowydd badarn ini ol hen dowod
ar ysod ar yna i roi mewn brwd alum, ar
ciro y brwd alum ar finegr y tes nessa
att y chwedn ai ddodi yn frwd wrth y
dolur ar draws yn fynych ar iach fydd.

Rhaq y Bonsiaf.

Kymd lawer or malwod dwn ar ychydig
fawr ai briwo yn fau mewn morter ai
bowlo mewn ychydig o dd[illegible] ini olynt yn dow ar
na roer or dwfr ond ai gattwo y clostyr
rac i losgi ai ddodi yn blaster brwd wrth
y dolur ar osg ai tynn yn voir ar hynt
prophwydig yw a gwir.

Rhag gwaedlinge ffroenau

Kymh y bottwon a mortwa ost yn fâu ur-
yrgydig Callon gidac ost a dod ost rydyng dy
fawd ate Girfyd ur ystopia y ffroenau ur
ost yn dymhi i gollyrc yn Gir ur yna dâl
y ffroen yn dymh rydyng y byd ur fawd
ur ost a stoppia ur Gynt yn weir /

Rhag chwydd a dolur meron pwll Callon /

Kymh sygen y wormod wedi a redwrosc da
cadarn a roi arno Bowdr sinsyr ai ysgeb
y nod ar boreb ur iarc fydd /

F Beri gwaed o drwyn

Llanw dy drwyn or kamomil a rwbia yrgydig
ur ost a ddaw yn weir /

Rhag llosg tân ne ddwfr

Kymh y dom a sofyo ur yr egol dau draed
y bobl a dod ost ur gadarc rhiain no frodyn
a ffaun syrfyo roi yn arall wrthyo ur iarc
fydd

Rhag y Tosstedd

+ Kymd yr ehud a dyss ar y bandel a syrr
& Esswynt yn dda a gwyna bowdr o Eswynt
y ar ysp osp ar gwrdrosp da kadarn ar iarr
sydd yn weir / yn arall ir yn.

+ Kymd ogrogg addpod, a ehud Elizaudor a syrr
y Esswynt a gwyna bowdr o Eswynt ar ysp osp
ar gwrdrosp da ar iarr sydd /
yn arall ir yn. /

Kymd y pilion a sydd modron rwombiliab, hy=
mmod Jfaiust a syrr Eswynt Eob i golyi
y om sont digon syrr a gwyna bowdr o Eswynt
ar or grayng ar ysp ar gwrdrosp da sal
or blion / ar socky rwombil pob odyn y
sydd da gida sspybr Girion /

Rhag yr y ddannoedd

aa Kymd bolydr spain a Ealon brâs yn yn
y gnaubiti a dod yn ys troll yn ys daiust rlas
ar om bydd troll dod osp ar yn y daiust a
rsaw. s. pader 5 Ave maria. 7. grogg ar
iarr sydd prydedig yw /

Rhaq chwydd a llanw yngenav
y kylla hyd na allo y dyn gynal
gidac ef na bwyd na diod ond
i fwrw i fynd kyn i dwymno, a
hyny fyth a fydd o natur gwynt /
arctol, haint gwres ne accesy a daw /

Kynd ddâl y wormod ~~toem~~ brwyd ar wormod
toem ar drllyriaid / yssy gwrthdd ar dâl a
briwsoll yn fân a reidar. Ewynt wrthdir o
gwmin, ar pâys di briwo oll i gid, di frio
modon pinsyr di ddodi yn blâstr wrth ouar
y kylla ar ôl fydd /

J beri i archoll dyfy

Kynd yn rhân o ffreantamsonb a ij rau o saud=
ddrâgon ar trydydd rann o galch byw gos
flâkio a mâl Ewynt i gyd a dod ar warth
kadarn modon gwyn wy, ond i mâd yn
well iti y gymryd plyst Jlubousb /

J Beri llaeth mewn bronev gwraig

Kynd lâwer or wilffrai di briwo yn fân
modon morter di bwrw modon addfrith
da ond p y dysso yn ddigon tender di
gidlo di yfed yn gynt âst ar yn ddi wahoffad
ar ôl a dâw digon o lâth ofewn tri dinat=
nod no bedwar ebad ôl /

Rhag y Bronwst,

Kymer y ſmintiō borſion a dyſ modon gardd
ai prtorſo yn fāu ai ſordai modon y dom
gwyn, ai ddodi yn blaſtr ar y fron yn
frytta ucſ i gollid i oddef ucſ o fodon
fair grouite oſ a fydd iāte./ gwir yſte./

J Beri iddyn ayſax./

Dod iddo bystyl ysgyfarnoy ar ddiod yſo yſed
ar oi ddoſtroi, dywed iddo krol/ gwir yſte./

Rhag prſychy ſych taqedia
a fydd yn dryllio y ddwyfron

Arfer beymydd a ſlopnocthe o ulei dy ddwyfro
ithe ddrofe dy Eſn yn voroſſog nowydd nopleſor
a rgoglo yn foſt or ufal brodiaut Eyd io
lawo y killed ar arfer o Eymoy ar oſ ithe
wna yn iāte ucſ yn bur Eob ddim olwyſt na
dolur

O bydd dyn heb allel Bwyta heb na
blas nā chwant Bwyd./

Kymā dy laſon ddyrnaid or wormod lwyd
ar arall or mintiō borſion ai briwo ŷſ yn
fan ai berwi modon ſindyr, a bwyta yn i

mwsk yrgydig o fwydion hâva ~~gwyn~~ rorf
ai bortoi sm ffut dendor a bydo fal bwch
ar yna i dynny ir flavor ai ddodi moton
bwd flidin ai ddodi ar dy ddwyfron yn fwdd
yrgydig ywrf lâno yowlb y halla y nos yfu
dlyrf igyssyd ai ddol yno gyd yfu dsyo yn
oor ar yno i dynny ymlaith ar ful nos i
fon roi drarsofn moton bindyr nodoydd y
bwd ar dyssb i gid om ffyo yn fwdd oll
tr troyddo a ddodi ar yn bn flo ai ddol yno
om odro fal or bladon ar arfor folly dair=
y draith or bn plâstr ar om rodddi or gyn
y dona yr ful ar trydydd, ar arfor o bob
bn o gomyn doing draith fal i dorfthwyd yn
y bladon a hi a y ai doigon o rfwaut broyd
ffblatn dst Qnoth Dortor Gilbert /

O bydd archoll wedi kav o diarno
ac yn afiach o ddidano /

Gwna blâstr o yagl goifr a therdonk ffor
a dod arno yn fynyre ar dfl ai goytter ar
ai glaulga ar ai tyfl or gwrddu gyd ar
wynob y rwdn / ffblatn dst /

I wneythyr wyneb gwyn /

Berw forraidd y lopaego moton dwfr ar ar

y dwfr ynnw golyc dy wynab ayc dywlo /

J Beri i flew fyned ymaith

x Kynn wnaidd y daniadl ar dfol a reymyft a
y rhybia yn llo bo y blew ar dfl a fyrtc
i fordd

Rhag y pyfychv

x Kymon Ehad ffaunigl a thompria yida mol
d l ar yfl dfl a bwyta yr Ehad ar dy ytthlwng
y ar yn wir ti a fydd drwbl iarc /
Ne gymyr wnnidd ffaunigl a dowo mewn
y win gwyn wij diwarnod ar ynn yfl y
ydwin ar iarc fyddi /

J wnevthvr gwallt dyn i drigo ar
i ben

+ Kynn yr Eobkyn y gwnaidd ar dail a bonn
y Ewynt mewn dwfr a golyc dy bonn ar dfl
a fydd yrc gwallt yn ffaft ddigon /

J Stopio gwaed pa le by mag i hyttio

Kynn ffrauthomfonn y mant a fymyrch a rhym
ar Alob Hau kimmant ar ar ffrauthomfonn /
a reymyft Ewynt i gyd a thompra Ewynt
a gwyn wy oni pfgont ton dowed a mol /

ar

ar yn kymer bloro y gyfarnog a brith os
a gistiwn yn fân a rhêm mest Ewynt i gyd.
ar powder Eiwno a Ethoffia y gwaêd.

Rhinwedd Mandragora, a elwir yn saesneg Mandrage.

Or llyssh yma mae dwy rysoyadh. yz. gwrdo.
a bantw, y gwrdo sydd a dail tebig ir betom,
ar bantw sydd a dail tebig ir lettyc, a dail
y llyssh Eym a fydd ar lêd ar y ddaear,
ar ir llyssh Eym i mae dail morob no dri
i gyd, ar morob Eymny yn ddpon o ddilallau
a gwrion oi mewn, ar ir gwrdo i bydd
dail girion tenêbon ai gwreiddyn dobig i
chwn gwr no rordir. Rhinwed y llyssh Eym
yw fal i dowaud Isodor. mewn llyfr a
wnaeth os o hyssopdd.

Dofyd y llyssh Eym a ddwy afalau, ryw
ewsor ar i dail, mygib i tyst y gallob ar
ddail y dardo, a melyn a fydd yr afalau
a dyst arwynt, a melyb i sawyr wrth
ffrodnau dyn a rysgwrdo wrth i brofi.
Rhinwedd y llyssh Eym o berwin os mewn
gwin os a wna i dyn gysgu hen dwy mod
nad deffro poi thoryd os yn ffost in ylyw

dd im or dolor, hefyd ſydyn y llyſſ Eſym ui
dompriio gida llaſte bromáu ydorair ui yſſod
abair iddyn gyſtyd yn dr ſom
hefyd ponigl yw roi nemor or llyſſ Eſym
medyn moddyg miſtl kanb oſ a ddyrſon lad
y dyn, kanb mad yn y llyſſ Eſym nerth
mawr, ar oſ a ddyſtrowia nat or y dyn
ar llyſſ Eſyn ſydd oder iawn. di ſydyn oſ
a ddiſſid ar a iarſa y tau bondigaid ar
Eſyd oſ a oſtwn y bobſſa ar ydorob or
dolora d da yno rſtr y ſſlip
hoſyd y llyſr a dlroir platiarnib a bowy
rimrodd y llyſſ Eſym, ar in rſair yn y
llyſr ſod rſrouſt ſſtryſ ydor na ydorair
yn y llyſſ, ond mad yn yſſtroddiu ſôn am
Eſymry gida llygion. hoſyd oſ a ddoroaid
y llyſr prod ob bodiz y llyſſbwyn Eſyn
mown cwſpr, i goſtwng oſ norob ydorair
ar i pair iddi gráſſol pluf. ond or Eſym
o bydd ei bymſoſpr o norob mogolod y
llyſſ kanb oſ a ddyſtrowia i gáll medyn
cwſpr ob arfeiriw ar oſ.
y llyſſ Eſym ſydd da i oſtwng pob rſrwydd

yng gyrch dyn / hoffyd da yw rhag brath pob
pryf gwenwynig, a da yw rhoi i ddail ar
y noidrwyth rac dolur or ymm, no gymryd
yr oyl or llyfn hwn, ar ino y noidrwyth
fydd dda ar pol ymm i gronnin oll tymor
yr afalau or mandragon, a dyro gwynt
mewn oyl hyffrodin ai bordoi yng ngyd ynkyd
forgau a gidl dwfr, gadwr a gwnio yw
oyl mandragon
hoffyd ob kaiff dyn anrhe o natur gwrob
da yw i gwnio ino i brolio ar oyl gwnio /
hoffyd da yw ino adoi bo hwfn gwrthwyr yn
y ddangofiad
hoffyd pobodr y llyfn yma fydd dda i bob mo=
dygimiadh o ymm oll ob tymhygir a pheyr
llyfn odrion. / a llyfn gwn a olwir yn
hyn ar a dyloir i godi gwda mynwes gwal
dau i gadarn, ar a dyloir i hyrio wrth
yr gabl / ar afalau o gwn a dyloir i
hyrio mewn gwinwyd. /

Rhinwedd Plantago, hy. Plateyn.
ne yr Erllyried.

Ob bydd ar dyn dolur oi bern hwm gadwr
or llyfn ymm a dod mewn trydded yn dy

ffrontwgl ar iarl fydd

2 Os bydd ar dyn wdwyn yn i grotl kymd sygdn
y llyssb eyn a thewymyn a dod in rlaes oi ysgod

3. Os bydd ysgydd ar gorff dyn kymd y llyssb a
briw ar ystompia a dyro yrthy ar osk ai gwadd

4. Os ysk dyn sygdn y llyssb eym osk a mendia
pob ysgyw gwoyl oddiforn i gorff dyn ar a
bair iddo ddwyfron iarl

5. Gwna bowdr o glad y llyssb eyn a briw osk
mewn awrgall ar osk ai iarlaes eds poen na
dolur

6. Os bydd awrgall yn dolurio yn cwrgosymol
kymd y llyssb eym a gwasg y sygdn ar a
ffrwtw ir yr awrgol ar osk ai iarll ar ai
esmwythe. ond dompria y sygdn drwy dom
gwyn a dá ydo.

7 Os bydd anesmwythdra mewn gilat kymd y
llyssb eym a briw yn dda a dod yrthy ar
gadarl gida ysgydir galon ar osk ai emendia
yn wir.

8 Os bydd dolur o lygaid no oi ffroenat kymd
sygdn y llyssb eyn a gwlyb wlan gwyn
gwlan ynddo, ar a ffrwtw golch dy lygaid no
dy ffroenat, ie, dinarnod ar iarl fydd.

9 Os bydd ar ddyn ddolur oi ondr, kymdod sygyn
y llysse kynn y golygyd i ondr no gnoi y dail
ar osl a fydd iare

10 Os kaiff dyn frate ki honddiriog stompior
y llysse kynn y rodi yn rydgo ar iare fydd

11 Os bydd ar ddyn y tostodd stompior y llysse
kynn ~~y kymprid dyn yn ol y dodyn tyd~~
no i roraidd y rodi ir klaf ddiod o kyno
ar iare fydd /

12 Os yfroydd a tradol dyn yn te drabol nid
gorddod kymd y llysse kynn y kompria dydoy
drol. y dod rontynt ar osl a ostrong y
yfroydd / ar oer, y fyre ynt /

Rhimwedd pastinata, hiz pasnep.
ne lysse gwyddelig /

1 Dy ynt oi brwyta nodi i fyrio, no yfed diod
or llysse kyn y dyrr y llysyttod yn y
ddodf ar kylla ar ystlysse kofyd

2 Os bydd ar ddyn y diwl ralon kymd rorcidd
y llysse kyn y borro modron dwfr yfe
y likour ar iare fydd /

3 Esl y ddorcidd neyro ystolepigion o drog dyn
y llysse kyn gwdar osl no i brwyta nad raid
ido ofn noidr ar, nad dawfi yn i gyfyl

4 Da yw i dyn rrobio i dduut rlaſſ a gwraudd
y clyſſo hyn rrag yr ddamoedd. / ſyre a
gowſſer yw /

Rhim wedd puleqiu regale: viz.
pulial, ne lyſſe yr eglwys

Y clyſſo yma ſydd dobig i dail ond i bod yn
hyoy a ſarayr tobig ir / mintio /

1 Od bydd gwlybror drwg yngclyſe y galon,
ar yſtyſſaul, dir tymſibo, tym bedno or
bowdr or clyſſo hyn a rrymyſt a gwin nd
ſtroſr ar yſ oſ ar iare fydd /

2 Od bydd dyn ſob ddal i ſarayd gidda oſ tym
y clyſſo a rrymyſt ar arol, ar oſ ai eglpia

3 Od yſtir a ſoglyn oſ a ddiſtrowia y golera dy /

4 Da yw rrag brath omſoiliod gwantwyrig

5 Da yw i ſarayr moron ſwonda rhir yr arſob /

6 Od bydd ar ddyn byſtrep tempria oſ gidda
gwin a dod ir rlaſ ar iare fydd /

7 tymor i ſoglyn oſ a modilia gwydar ovl
dlowrow a dod wrth dolodab dolowyd ar
oſ a dymn y gwlodd drwg dllau /

8 Od bydd dolor or tlyſtia tymd i ſoglyn oſ

a llosfitte a droppia yn y klystio ar iare fydd.

9 Os bydd ar ddyn yr y ddamoedd knoed y llysse yn ffost ar ost a dyrr y gwyn, y llysse yma fydd ffyte a gwroesser.

Rhinwedd y Rosmarie ne feeld Marie

2 Os bydd ar ddyn y ddamodd bynd porridd y llysewyn gwyn no i sygyn, a dalliod yn i dusg y myst y ddamodd ar iare fydd.

Dwfr o Arqoel a wnair fal hyn

Kymd drastyn o gwaddod o pum da, a drodd ost yn da a ffost y gwaddod gwnw, nos y y wreatgar o diarno ar lore gwre bon y tan, a dyro y possodr gwnw modon krod ii linos y pom issa yn dobig i bokod ar gregi, modon llo myst llaite yn dmyl y ddaear ar ost a styllia yn ddy ar yn dda.

Rhag y Gowt

Dwfr o faen ballostr a wnair yn y mall gwn bynd faen ballostr a hporr ost yn fau a ffrwymyn ost yn da y myst y marwor yn y tau a dyro gwynt modon stylytari a dod y ndo cmkau o finegr, ar stylia ost i fym yn ddwfr da.

Dwfr Aramatica

Kynd nnttmir a rhoſoḃ goloſlor rauol
ar yrſpodig or bleuſtroy a mardḃ a gwna
yn bowdr i gyd a dyrro oſt modon dwfr i
drod ddiwarnod a noſtaitt, ar yna wodi
gymy brwdo ymaith y dwfr a Gidl y dwr
gronno a dyro oſt modon biol o wydyr a
dyro y powdr modon blwyf.

Dwfr i loywhaw llygaid a
golwg dyn. ſag i garthu y
Klustie.

Kynd y bydd torſion, a gwaſſt y ſorwyn,
ſtanuigl, rhyn, porpadon, duſtrago ondſt
bottaon ſtrymontaon yn ogmoint i gyd
rhwo dyrntiad a gadd ido orſtroyd modon
gwin no dwfr diwarnod no noſtaitt ar
yr ail dydd ſtyllia oſt modon ſtylytavi a
gwnaw ſydd mawr noirthiog yr llo baom.

Dwfr Agna lacte virgins: o
laeth y forwyn.

Kynd litargo a gwna yn bowdr a dod oſt
modon dyſſbe da diwarnod a noſtaitt a
reymoſt ar oſt adwon yn liter gwyn
a gwin ſydd da rhag y ſgubiwd a ſorrſflom
modon roynod a ffur mhwng bymod.

Dwfr o salt gem sydd wa
rhaq y morphew a rhaq
sawfflem

Kymd brwyd o sallt gom a dyro ost moton doild
brossre bawl a dyro ost dan y ffrwydoo, a
gadd yno i fordwi yn i nabbr i gyn on
dyro ost yn poyn ar ynu dyro ar fadn
mowmor ddiwarnod a nosolaith a gym a
ddol o gronto a fydd tobig i liw i ariau
a redro gronto moton piol a stan po rhuid
porthi gollwng dwyfr yn dy lygaid ar iarf fydd.

Dwfr o gappys

Kymd gappryd a mal ost yn bowdr a dod yresydir ddwfr ar y bowdr a gadd i sefyll ddiwarnod a nosolaith a gadl ost dwy liau y dwfr gron sydd dda yn clygaid ar yn tauber moton gonad a rhai noli me taugere a clawor o glwyfau ordill.

(pwdred o ddwfr, at bwys vid. or pwdder, ai sthra yrio, a sefyll deg diwrnod sylltia ir go- Lwg.

Dwfr marwerthiog - i olchi
y frech goch ac i ledwer o bothe

Kymd ddwst y clisio or ariau, ar or gwddwn, ar or plwm, ar o ddwr, ar o lwr, ar o gonyd ar o storiarum a dyro gronyt moton dwfr dyn byrlau, y dydd byntwst, ar ail

dydd modron ydoin, ac treydydd dydd modron
doydyn ffanuigl ac podrodrydd modron
ydoym roydd, ac pymed dydd modron ellaith
bromdo, ac. 6. dydd modron ydoin rosk, ac
7. dydd modron molyno roydd ac ynd i stilio
a gdolyged modron klosk arian, ac dwfr
eronw sydd dda i olchi y frorch gorc ac i
daroer o bolgo,

Dwfr rac dolur o lygaid.

Kymd Egrimiont y dail, y porpayr y
ffanuigl, rdw, rosyd, a dyro gdobl or elin
modron stylytari, a soringia yn i mysk
doin gdoym ac ystylia Eroynt ac dwfr
Eron sydd dda i lygaid a rsroydd o naddr
doldra a rslag pob dolur o lygaid ac i
loywedd y golwg, ac ob mynn ch yn gryfach
dod ynds dail yallitrinum a dail morsnd
gallyng

Rhag y kankyr mewn genau

Grona ddwfr or rosbopl Eron yro Eoin
stokl yn sasnog a Eronw a ladd y kankyr
modron emyd porchin.

I wnebthur oyl henban.

Kymd y rroppyd or Eonbaen eliw Egsl a
llanro bott nodroydd o gomynt ac ystopia

yn dda yworeben a gwna dyoll yn y ddaear
mogis i gallo ssyll yndo, a dod bott arall
da ar ewmry a ssy yn nolig, a gwna dyoll
yn y pott nessa, a rewynen ewynt i gyd
y pott ar llyssa ywore y dall, a y lad pelly
flwyddyn, ar ar diwedd y flwyddyn od=
wyre ewynt ar ti a gai eyl ptr.
ptr Insquodamm.

Item modo ffelwn ne gornwyd adwythic
o le perthlys i le arall a so hawdd i oddef.

Kymd dail y ffiol frwythe a dod or naill do
ido ar ost a sso oi lo sodfall a ewudr o
diwrteb yn noi ssyddu yno.

I adnabod beth a fydd dyn o
haint gores ai byw ai marw.

Kymd gorn gwsr a dod dau i bonn pan so yn
gorwedd ewb nerbod ido, ar ob y dyn a
gwsst byno fydd ob ynto ni wsgwsst marw
fydd yn noiz.

Rhag y llyngyr pan font yn
golwm yn i gilidil yn y kysta.

Kymd labyrudder y botwm a bordo ewynt
mewn ewn gwrdosl ar ysl y libr ewnno
nod a boroo ar iarz fyddi.

J wneythur cowdel o layth Almons
iddyn claf or acces.

Kymer dyrnlid o dowyd Ehidd a Elinor
dyrnlid o wraidd porsli a Elinor dyrnlid
o lycoryd ij onnd o wayns mawr dyrnlid
o ffigys a berwr Eynn i yrid oll pwr Ehidd
yn dorro torri, ar yno kymd or pirlotyd
dd ar dyrnlid, ar dorntilion, ar sowtestyl
a dysse yr ar, a grodall y fordwyn, bwrage
dyrnlid o bob pn o Eynn oll, pwm doilion
o dwod yr Eydd, a dod grobl o Eynn at yr
Ehidd ar ynta berwr Ewynt yn ffost dwa-
rsofn, a Eidyl Ewynt ar ar dwfr Ewnto
y dona laeth Almond, ond idwn yno grodsyd
ffrwythe y dysse yn y dwfr yn gynt Eyl
ar dyn i dystin grwnsolyn ar laeth Almond
yn dda pbat ost.

Rhag y Meneson gwaed wiz
Klwy y gwaed.

Kymd Ehid plaston a brwyta ost ar bottod
ar ysd ost ar diod ar ost a stansia ond
ar for o Eono yn fynyte.

Rhag y Colik

Kymd patw torro y ddwy rann, ar pn
rehin o dmyd sod a repr i gyd mdwn morter
yn bowder ar ysd ar dy diod priwhaith ad

ddwyrwhitk ur iarc fyddi o foror diwarnad.

J yrry yr iddw olle i by i le arall.

Kymd y ylantaon ur dwmro ur ystompia a dod wrthe

Rhag y famog

Kymd y wormod ur mintio ur bindgr a bara hor a rhor Erogint yn dda i gyd yr fam mowon morthor mogio sawo ui ffrio mowon pladdu, ur kyn dromndd ur i gollyrc i oddef gwna blâstr a dod wrth dy gyllá a thei a fyddi iarc mowon glandr diwarnod

J beri iddyn bisso

Kymor yr Eokyó a dod mowon ydwin ur bissel a dod iddo yno yfod a gwna iddo rhornollod o gorig shrion ur osl a gluis bisb digon

vn arall ir vn

kymd y yrid o myth gwormol a thridor Erouto yolth i arffod, a broyta y gwrmmol a gad kywarth ur osl a gluis biso digon

Rhag dolur or morddwydydd.

Kymd wor mollt ur trodyll ur ir y lâmbill dy dwrd ur iarc fyddi

J wybod beth a wna dyn ai byro ai ch

Kymd gig llard ur ir wadno i draed ur ob kyss ti i draed wodi Ekmy byro fydd ur omid osl marw

Rhaq y Gowt oi yrry ymaith dros flwyddyn

Kynd y ramoko a bordo ysh ondwn dwfr yn ẽir o amser oim bo yn digon da i fordwad ar ynte bytm osh in klanor a dod osh nerthoo ar osh ai iarad

Rhaq dolvr o ddwyfron gwraic

Kynd flodav oppyn a gwaast y fogyn ar in a bromvav ar osh a dod y fyr ar i pregus ar osh a fydd iare.

Rhaq pob rhyw ddolvr or llygaid

Kynd y malwod rorsion a bordo Growt mewn dwfr, a reppwn y faim or wyneb ar olia dy llygaid no lost Growt yn bowdr ar ddail a dod y powdr yn dy llygaid pan oltyre ith wely

Rhaq Tywyllwch mewn llygaid

Kynd bysgod o ddwfr rroepo a dyro Growt rorth yr ystol oin ddol faim allan o Growt a reppwyst osh a mol ar a Growno in dy llygaid.

Rhaq Tardv

Kynd y dokyo rorsion gida e gwerthid a gompria osh ar y menyn mai, a blonor

yon, a bordo ynyni, a ynysoedd eraill
yddaw a dod mewn blwyddyn ŵr y dolur.

Rhag ffylth or genau ac anadl
annaturiol.

Kymmer bob dydd-lysiau a elwir yn saesneg
gilwort, neu gartwort or dysgyll pan oleuer
ith wobr, a golch dy enau ar dysgyll ar
ysgyn yr gilwort gida gwin medi
brwyd yn fynych ar osg a yrr ymaith bob
trisgli or genau ar dumdda ar a bair
anadl annaturiol- neu dompria hyper
gida gwin ar ysg osg neu olch dy enau
ar osg a rona y genau yn lan.

Rhag rhedec or ffroenau.

Kymmer wallt dwisg, ar dropyn or flamigl
a resawl rosyon a mudyr ar yna tompria
eyn y gryd yn boeth, a rhymm sol a hompria
ar wynt a grona o gymynt y taken a
dod arni ddail brosyre, a dod y gaken wrth
y tan a rhwyd yn dda, a ffan fo ei yn ddi-
gon poeth, a syre, tynn allan a grona
o gyn boeth a rhymyst osg a sugno y
rawl rosyon a rhwbia a golch dy
ffroenau

Rhaq yffliz

Kymˆ ormwrt yn seyssnor a bordd osˆ medwn
y gwin rotz a dod osˆ wrth dy gwrolz pan dlyez
itz wodly ar osˆ a ddwy wrdd ar iarz fydd

Rhaq iddo knoediq

Kymˆ flonog twrtz a gorob yno blondy
y gen ar arian bywo a flowdr eiddew, a
thompwa i gyd a dod wrthy

Rhaq Bydderi ne ddrwq aglowed.

Kymˆ llysowod o ddwfr rwdyn, a gwastl y
x y sam o gowynt a dywo ar y tro iarz ar nid
ar y dolur ar iarz fydd

Rhaq dolur or bogel ag or galon

Kymˆ bott pridd nowydd a gwna wodly o
8 llysse yn i wlaolod, (mil dwyen) na morol,
ar onn, a malwod y ddarvar, a llysse a
olwin yn seshnor brokkomp, ar Jsop a
thavod y ki, a hoyssen, ar wodi eymys
gwna wodly drall o gig pork ˆr ori fo
flavon ar yna bad osˆ o ddiarno, ar yno
dod osˆ mewn rowdrdom yn flavon o ddwfr
val na ddol dim or dwfr in pot a bordd

osˆ

ych pollio omisso y ysperk wredi berdoi digon
ar ein bod yn ffraeth ar yna gwnaeth osb diwyg
gadarn a rhymp liwyddo o ffrowio a dyfro
mewn ystim no ystwyro da a dyfro ir rhaid
yw yfed nob a boreo ar iarr fydd /

Rhag y Marmol, a rhag pob rhyw
ymaraf /

Kymd gnotton ffrwythey fawr a ffrona yn llau
oi rhift, ar yrhydig bryd do, a dyfro allyn
yrhydig ariant byw, ar yrhydig oyl bysfrodin
a ffrona o ffowynt oli (a gelir y dolur,) a
rhwodi Ffrmy olia a ffron, yfymo ar iarr fydd /

Rhag pob rhyw chwydd /

Kymd ffwi mountayn yn ffaethor a borio mewn
ffrom osb oer yw y dolur ar ob ystoresfor mewn
piwdyr a ffrona o ffrowio blastr a dod wrthyo /

Rhag sarpfflem ar morffew

Kymd ystalch byw a dyfro allo dwfr ein bodfodd
no dd wy yswrfben lyfrabr a gad follir i pofell
diwarnod a nofwaith ar yna tynn y dwfr
y lodro fydd ywrth berm y talch a dyfro osb mewn
bawy ylau, a dyfro yn faen o Sal Armoniac
a lilia y bawy, a ffrwy ylafa fydd goro y
dwfr / ar osb a fydd ben lafod a glad (o ginid)

ar a gronw golyr y sarsflom ar morsfor
ar iarl fydd /

Rhag y tosfedd Maen agre medd=
yginiaeth or byd yw hi /

Kynn noãd Brut y dono no fyrr a dod ef mdon
llestr gwydyr pan ef y llofad y nãw nosson
a rygtm gwoon bardo yn noãdlyd, a syrr bele
o gono wrth tan om dllyrr wnofyddyr powdr
o gono ar yna kynn londain llwy o Ead ysli
a llwydaid o safri a llwydaid o noãd y brys
gyno a dwy lwydaid o borodr y broon a
gompria gwynt i gyd a dyro in rlasl si
ysfod gida gwin. (ar o mynni brofi eyn brudo
faen, mgron barvy a dod bely or ronffortion
gidur ef, ar ef si tyrr) qbat ef

Rhag y kankyr ac i ddystrywio
Marwaig, mgron Archdl /

Kynn essyrr far, a rydyrr malwod a
sliest noyd o bob sn yn dyrimaint, a llest
gwynt mgron pell pridd om fnt yn nmon a
gwna o gwynt borodr a gwaw a ddystrywia
y dngbyr a marwaig /

Nyma ddysc i gymdeithion da i wnevthyr
meddyginiaeth yfrinachol, os daw dotvr attoch
a chwithe heb voybod i Ryfoqaeth, na ffa beth
fydd dda rhaqddo / qvnevoch yr oyntment
yma ac ins sommir chvi ac in chevoch
rebyvok / fe elvir venichom /

Kymd y Solidonia, a mwy y ddarder, a bvrdgo-
ur yssydbivod, ar longo doko (sasnog) yn o
gymment sos vswarter ychvyd o bob br/gofyd
o lotvrdyo gand ovnd ar o sbrvyd gand
ovnd a bowdi y trobl modon gor flondy
tvvrr dd ivnaysyd drdov y dddarr, ar yno
dyvo ar y tan, a dod vndo y powder vrsod
ar vmod yn sfost ar yssylid a hynn osc ir
ddavor, a dod vndo voddod vndyr, ij ormod a
vsymvst yn sfost ovi p oev, a gvon sydd
oyntment hyffrodin i bob dolvr, nid ddowinie
pbdd ost /

Rhaq brath ki kenddeiriog

Kymd ghid y box a hompria, ar ystompia osc
drvov ddrosr bondiyddid ar ysc osc ar iate fydd
yn wall
hymd y gvoddtgliss a dyfo ar y dom, ar pbiol
a bowdo ghoynt modon drosr a dyvo ir rlass
yno yfod ar osc a sfordo ddddu y gvondyn
a dyvo bolg o flovo y ki vorhgo od hair ar ihyr fydd

Rhag y Gorot /

Kymd rybwarth, a rhoddyn y dorro, ar dyry=
mnd gold mair a harlot, a ffyrpyr a
dyro gwynt ir rhaff ai yfod :40: diwarnod
ar ar diwod .40. diwarnod ymprydied ar fara
a dwfr ar oft a fydd iarll /

Rhag fyched

Kymd ffogyn yr ystol fair ar yft oft gida
thadle yn nordder ne gida dwfr ar oft
a ladd y ffrydd /

Rhag pob iddo /

Kymd flawd rhyg a gwna o fono doob gida
ffogyn rhyfwarth a gwna ar toob gwnro ij
doifon, a ffob oft yn dda, a dod bn o fonyn
worth y dolur yn frwod gwab, a ffan ooro
fonno dyro y thall yn frwod ar arfer o
fynny ain p iarll / pbalm oft /

hoffydd kymd rwydd frab dwfr / gwbl ai fain
a fain batb fawn a thrwyn gwyrrf (mud
a rwyzt oft too ffoby) a dyfunaid o rawfyn
a dub bom pwntwyn a bloudy trwyth yn=
ogimdiat ai tompio i gwyd ai roi yn yr
wydd ai roi worth y tân i roftio, ai —

rhostio yn dda oni ol yr goll saint allan
o gorn ar yna hynor y saint addol or
roydd gorno a reidio osp ar ir y godot, ar
osp nortt y tan ar iarl fydd yn noit /

J dymy havarn o gorff dyn

hynd Eggyrnvont, ar ptmpyrnol, a sytlundor
ii stompio ii rhoi ar y dolor ar osp ii
hynn allan /

J dymy draen allan.

Kynd frossgl a dysp ar goodd modon llosp
ysbol ar polipodium, a sbbon ii stompio
ii roi northo ar iarl fydd. /

Rhag roybren ar lygaid /

Kynd or Euphrasyg imbau dda ar ystompia
yn dda ar ystwnia y soydon allan drwy
y gadarn allan ar yna hynd flondy drwy
a rhimhint ar all o saint grwydd no saint iar
a rhymost yn dda modon paddell brôs, ar
yno dyno y soydon ut y saint, a bordo yn
dda a dyno modon blwyd a dod o Gronso bost
yn dy hystaint dolurys pan dlyd i gysg
ar iarl fyddi yn noit /

Rhag pryfed melyn amramad
llygaid /

Kymd dda yw dri o bwyd a rhagorant
a gerym ymlaen y melyn a gwlyb y gwrm
drwy gadarn chwim, a rhynd yr oyl a
ddol o gowyn a dod yn i fyst yrffordd o
alm a gwydyr au drwmno wrth y tau
ar amoyntia amrand dy bygdail a gronn
ar osp a ladd y pryfed yn weir /

I beri kaub yn eglyr

Kymer y bottom a gwrym dy a meddlia
i gyd a drosp goygodrom ar ysp osp a brysta
y gwr dwll y clysp germ a hoi a gori yn da /

Rhag Davadenau dan draed o
rym travael ne gerdded /

Kymd y drwmmin ar ystompia a dod yndo
oyl a rhymyst ar amoyntia dy draed
a gronn a dod ddail efrol yn i nosp
a gon gadarn ar porfesp germ ar rann fydd /

Rhag dolur or penn, ar llygaid,
ar clystie ar ffroenau /

Kymd y clysp sychu yn saysnor a berw
gwynt yn gir mewn drosp ar ysp yr
isgell gronn a dal osp yn gir yn dy dnau
ar osp ucheg /

Rhag y fflix sef yw hy my haint
Calon.

O myni i stopio golre yn lán y bogel a dm
hoyrodroym, a syre a rsadure sliam y lán, ar
y na bym yrexdir dwsu odr y lán a mál
sasfrdom a dd yn y dwr odr, ar ar sasf-
rdom sonno llámdo dyll bogél y dyn rlas
ar yno dyro árno y sadure sliam y lán
ai rsroymo imgylre i gorst ai ddo folly
ar yná bym y stól a tsyll drdoyddi ar
tistodded y dyn rlás arm, a reym ddilo
yn frdod nomiáo, a dod dáno, a dd arm
ffrancronesonb dáno yn pmon, a rsoi
dillud yn y lod yn i gylre sal ná rsásso
dym or uger fynod ymlute, and yn
pmon yn y ffrondumont, a dod pn ár ull
yn y lan drbyn odri y ddil somo ar
folly tsrosnuotysk os ar ná ud iddo ysed
ond gdim rorf a llosrite yn goyrodroym a
redd to os folly dyn did, ar os a stoppia
yn sikr, ar oo bydd os yn bwrdo y wudd
dod yn i dliod, medron tridie ynyo inid o Gud
rodrnosso a ffnyo inid o Gud somrdo
asnor yno Eymm / gida gdim rorf gor
yw bwrcayo, ar ll all yno ynwse y bogail /

I Stopio gwaed

Dod dy sawd nos dy fyssdd ar y dwyssoc
no yr arrssll a dowaid y wers hynn
dair gwaith

Sanquis et linor ista in te fixus sicut christ
stetit crucifixus sanquis et linor ista in vena
tua sicut christus stetit in fide sua. In noie
patrie et filij et spiritus sancti Amen.

Rhag y Dropsi

Kymd y kroidion o gerwyn dobaid a
bordo gwynt modron dwfr yn ffost ymi
pnt kyn dowod ar y sygdowrnig ar yna
kymd gadarn gliain koch glan, a llodd os
arno a dod ar adwymyn ar y dolur
yn arall kymd y wallword a bordo yn ffost
medyn gwin gwyrm main ylan ar ysy
ddiod gymo, rann prydydir yw

Os bydd dyn ac amwynt arno a elwir
ffrefosw heb gael kyssgr na dydd na nos
Kymd hyssp gorgowo yn sasnec a bordo os
medyn dwfr ar yna kymn y dail allan
ar ystompia a dod allyn dyssel a dwfr a god
a gdolyrf yn gwnto gadarn gliain a rwgwm

ynghylch y noidbryche ai bom ar ol a
gwest y bolydd, ar yn y kyssyp eynnos dyl
a âdd y ffrowsbw y dyn ar aeff ymaith
yr wyr yroboddir yno/

Rhag dolur or groth os kaled
fydd a dolurys

Kymd bloner ffisiono o seysnor a bordo ysl
mewn gwin gwyrm no mewn krwrdos da
kadarn a rysym ddwy lwyaid or liriour
gronno ar ysl ol yn yrnthas ar yn ddiwlosssf
ar iarl fydd/

Rhag yr ertyr, tebig idan dwyllt:
ar os amaythyna ef y korff ddid
Allel i helpv/

Kymd rokrwod ffom seysnor a blawd gwiall
ar ystompia a dod wrthyo ym pi iarl/

Rhag yr Jddw ffestor

Kymer yr orllyriod, ar tawsi, ar y gwrdo
yn seysnor, yr ysbyd gwyrm, smalodyo ar
dwano yn o grimont ar ystompia bob yr or
noillty a gwast allan i poyyn a rysym o
sogyn y walwort grimwit ar o poyyn y
dwill i gid ar yna krym gwyr gwyrch a
gwer mollt ir a mol ar y menyn mai
a bloneg bwdd wodi i doddi krimont bob

yn ai gilid, a rf immin ar o foyan y
walwort o win gwyrm a dyro Eyrm oll
mewn padell a bordo gwynt yn dda i gyd
a gidl dwfw gadare a rewdo mewn blwyf
ar yna kymd boilliaid gwenith a dod bet
or ointment yndo a bordo am p kyn de=
wedd a gresbel a golyf y dolur y bored a
gwin gwyrm ar yna dyro y plastr wrth
a gwna folly bo pwyll am p iare / Ar
Eff, Meum, ar woermod ar dliod, a da yw/

powdr Anrhydeddys i ladd y ffester

Kymd ffaa, resog, darpol, fesnor yw/ dremet
fesnor yw/ a Eulon kymaint o bob un ai
flosgi mewn pott pridd newydd am liller i
powdrio, ar ystompia gwynt yn bowdr, ar
yna kymd oreff o wydd gobyn, a gwlyf
ei mewn mel, ar yno tro ei yn y powdr,
am lyno y powdr wrthi, a sauc ei yn y
tboll Eyd y gwaelod a dyro y plastr gyma
rno a gwna Eyrmy. 6. dewarnod, ar es
a ladd y flester, ar yno iareb es i fyrmy
yn oreb i gollyf/

Rhag y kankyr/

Kymd blat o goppr a gwlyf es ondon
oyssel a rcymd Eulon ar ystompia yn

bowdr mân a brwdo ar hyd a llod y plât
a ffoewa arno ar dy ystelwng ar yno dd
ar farfor brydion am fydd yn bodle, a
gdolyre y plât yn fymyre modon dosfol
ar modron ghâlon, ar yn fymyre gdolâfai
bowdr yr ghâlon arno, a dod yn fymyre
ar y mherfor, a gdond hymy am gofftre
limban da or powdr wddi dosfi ar yna
tymm yr ghâlon o ddiar y plât a gdond
of yn bowdr mâu, a ffyre worth yr ghâl
ar yna kymâ dwy ware or powdr ghon
ar treydydd wared or wortigrod, a ghowo
fydd bowdr in tydoddyd.

Rhaq y Gowt neffelwn a fo
wedi torri. Oyntment yw.
Kymd pwyll fafnor yrof arbâno brolod
fmalody, or Lyriod, lili, ghon bâu, morel
a ftbon o ddiar yr dirimbron, rhôyr, a
ffwg a rosyn a blondy in o dwrre no fydd
a gwdor barfo in no hwdn. dârbâu yn o
gymdint a dod hymy i gyd modon pydoll
a bowo yn dâ a dod fenb allyn plu fo
yr hunfor, dri y modi yn dâ a tymm in
ffavor a fidl drwy gadurf glân a tydyo
modon blwyf, ar llyna oyntmt agwrtfawr.

90

Yesgair nev fraich a dorro /

Kymd ſôl a ffrom yn o gimoint á dad Eſwynt
mo wn barvg glán, á modliá Eſwynt yn dda
á rſlái rorſ oddi rſ Eſwng berrig á gwná
Eſwnto yn bowdr, á rſſemyſt Eſwynt yn
dda ár yſgliô á dyrro ár y tan i ſordoi
á ſſan ſ oſ yn ſrdod dyrro yndô ſlonog
dl wdn Eſwrſ, á gwná oſ yn y towdyr á
ſymyrſ á ſſoilliuid gwomth, á ſſan ddár-
ſſo roi yn uſgwrn yn i llo dad Eſwnto
worſho oſ ár gyſair y trom, á rſáv oſ
i ſymv ár ſplentôb no ſtyllod byſſgim á
gwlâd oſ ſôb dymv, ár ynâ rymd y ſkyſſo
á dl wn (moore ronſent) yn ſaſnor, (ár oſo-
ſpô ſáſſ) ár oſmtvnd yn o gimiuut á bowdr
Eſwynt, modvn gwin gwyrm, á ſidl dudor
gaddarſ di yſod noſaſ oi gálon /

Yddyn a ſo allan oi qof /

Kymd ſpgyn ſôdrymtvnd á dyrro iddo yno
yſod gidá rſſowroſ Eon, ár oſ ût gruſſ
á ſoll goſ qvddit yno /

Rhaq bydderi, ac i beri clowed
byth rhaq llaw

Kymd bom y wimvim á gwná dſoll yndô

a thyrm ymlúte y kanol, ar ynd llánw osl
o oyl oliff a redó y totty a ffo dirmo a dod
osl dán lodro brwd a gadd ido rostio, a dod
o gronto bdtg yn y gloft fyddar a gorfodd-
ed y dyn ar y tyo arall ar tfl a gliff
glorwod digon.

Yn arall kynd bysb a dlwir yn saesneg
nosblond ar ystompia modron mortor a
dod bdtg or clysb ar fog dn yn y gloft
ar tfl a glyro yn roit.

Rhag y gloesion llewig.

Kymer y gwaed or bro bárc ir rlas
ar ystrifoma ar gwaed gronto y tri gronto
gyrm modron pawremont modron Jaspar +
Melchior + Baldazar + a redy osl yn gloð
a regrymyn north, wdyfos y rlas, a dywaid
.3. pater noster .3. Ave Maria trwð ynlud
y tri brennin gyrmy o gwlon, a gwrð onidid
i mimmð a tadðo, ar onidid goll bobl
y bydd a dyno yn y clytyr old main a
sond a dygol gidur osl.

Rhag y dropsi brwd ne oyr ar
a llec i hatyo.

Kymd y wermod, pettimorel, flodyrsfoy
gwrmaidd rollsword spwrgo Jsop sage -

stmlalody, wvonr, mutrb, berdv ffymon, gorsgoch
endyf, Kyff yr ár, ár reist ranol ir gwern
o bob yn gwartor ydwyd a golyf wynt yn
lân y gworaidd ar Kyff ir ystomgia yn
dda, medyn morter a dyrro gwynt medyn
pott prid potwydd a dod ynddo alwyn o
win gwynn dâ, ne frobi dy gob gidlo
a berdv gwynt i yyd, ond ol dân fordv
yn bottol, ar yno gidl ef dredwy ogyr
ffeawn medyn Kloftr glân ar áll a
golyf y pott yn lân a dyrro ynddo y libr
gwnw dragefn a rfad ef yn dda a dod
ir rlaf bmit bedwydd oi, yfed y nos yn
dwynwyn, ar boreu yn oer Ar nâ lûch
iddo frwyta dim dridie ond bâra a ffobtod
a mwlder, o win, a berdvr ffymon a blawd
keirtf ar yna tymh bwyd o faith a golyf
ef yn lân a ffob ef medyn bâra o dodv
gwdmtf gwyn, a ffobi y faith yn gono fal
gappbol, ár yn yyd i rewaffiad a rfyfbol
medyn popty, ar yna tymh fi allan a
dyrro fi medyn morter pred a dreyllia
fi a dyrro fi medyn kadarf flidin glan
a rfwyf y kadarf medyn pott o dri -
galwyn o gwirtof gwaftad ne win gwyn

a rydd y pott fal nad ol dim or ugyr allan
ar nol ad in rhaid yfod dim diod ond
gormo sm fo dobl i lâr a gad iddo r-
frwyta pob brwyd ar a garo i gâlon
ond brwydrdd gwrthwynob i glâf, ar nad
yfod diod arall, ar dof a fydd iâr ofown
dyj o ddyddio or gyn mwyaf a gollwng
wadd ar i roytej ar dof a fydd iâr yr
gynt /

J wrachhyr crothi laxio

Kynd y dd[illegible]

Rhaq tardy pryfed melon
dwylo, ne berfigedd melon
traed.

Kynd. bydoll a madfor tog yndi a brwdo
yn y madfor lmkdu dda o ffud gonbân
a dâl dy ddwyldro no dy dr[illegible]dd dmyd
dda yfory bem y mwg yr ffud hyn nofsed
ar i gollyrg i oddef ar yna bid gomry de
garwg glân yn llâwn o ddwfr a dyro
dy ddwylo no dy draed yn y dwfr
a fej a gâi wedd y pryfed yn rwpiau
ofg ddwyldro ir garwg ar ddwfr pbad.
oft /

vn arall ir vn: pa le bynnag y bo y ffigedd
kymm ryngdu y llyssoe prydd ar ysy ai klaud
ar a dyrr y kosi yn dair.

Rhaq y morffew.

Kymd llyssoe a olwir gwrogaeth a bardd
gwynt meibion drwsyr teg rybuddyog o bettol
i rysgwarr a dad yndo rein gwynn no
gwerdd gwastad a barrd ysy ar ysy y
dliod gorno yn dwymyn nob a bardd lonaid
sawsor ar bob gwledd ar ysy a a y morffew
y maint o fesur viij diwarnod
hoffyd kymer glud mystard a gwlan ar
stompia roynt a hgompria ar vinegr a
barddas kyn no dyrnaid, a modlia
gwynt i gyd ar oliad y morffew a gwna
ar iard fydd

Rhaq llosgrach a thardd

Kymd ysy oliff nosweyd cimkan i boent a
dyro yndo ysy dair llwyaid o ddwfr rydd-
dogoy teg a rsoytgus ysy yn ffost a-
llwy sal rodhi ehowdel, a rysbyga ysy
yn gyd oni bo yn rwym ar yn galed
wrth i ymodi ar llwy ar yna ir y

dolor a gwenwyn a dod arno ddail briwsyre
a rwystrym y ddail a gwaddare aileni a gwna
yn fawr or foddygiaethe rann da yw
i losgyrare a rwygare a tearddo, a ffrosodi
yw yn fynnyre /

Rhaa diffrwythdra mewn llaw
ne droed. o natw fflem. ne
velancoli. /

Kymer sygyn porslle ar onwynia dysiolodd
yn fynnyre ar siwre fyddi.

F. Stopio gwaed os tyrr gwythen

Kymer y ddanadl poeth a dail rafol ar
y stompia gwyr ynghyd a dyro atyn fawr
more a rwymyst yn fast i gyd, a dyro gwynt
ar yr arwydd a gwnaw yn wir ai stopia
prysbodig yw /

Yn arall

Kymer ffloken y pawdy a'i yn godor amgylch
a mortera ysi mewn morter pryd a rwy-
merwch y powdr gwnaw gida gwyn wy a
ffeilliaid gwreinth ai stompio i gyd ai tompio
gida gwlan nid dwfr a dyro gwynt ar
gaddare aliain yorth yr arwydd ar osi ai
stopia yn wir. /

Yn arall os tyrr y Rhydweli fawr

vēte /

kymd gyda dirion gallt kimluit ar lwybran a
ol yn yr arrgoll a dyro yn y tau a dod
y marchor drosto ymi o roddi rhostio ar yr
frwd ddigon a gronaf ost yn llan ddigon.
or aydro a saug ost yn yr arrgoll ar rhorm
ost yno yn dda ar ost a stoppia y gwaedd-
hofyd i stopio gwaedd ob bydd rhaid i wrmo
llema sal i rhormi, ob bydd y briw yn y
troed, rhorm ar foindd yr ogaie ar
ob bydd y briw yn yr ogaie, rhowmm
yn rhost ywrth law y glin, ar felly
mewn pob modd rhowmo ywrth y briw
ar osl y braire yn yr yn modd, ar iriom
no limm arall a hyd a ordinhawd pryd
nad baid golyp arall
Ofyd i stopio gwaedd kymd goppryd a saw-
ndewyr yn o gimluit wrth brwd a rhor
gwynt yn ore i gollyre a gwna bowder
o gonynt a dod ar yr arrgorgoll ar yna
kymd goppryd a dimluit rorgion ar stompia
wynt yn dda ar yr fan, a dod ynddyn fol
bwy a meddia gwy yn dda a dod wrth
yr arrgoll a rhormm ar iwrth fyddi yn wir

Rhaq gormod qwaedlin

Kymd bole or ffraed gronno a clost ysk a
gronà yn bowdr, a gymmod y powdr gronno
gida i anadl oi ffroenàu ac ysk a stopia
yn pen. /

Rhaq qwaedu or ffroenau ne or
genau ne or ffundament /

Ysk lonaid ffiol o sygyn komin ac ysk a stopia /
avall kymd ddail Alexander a danadl — y
rorgion ac stompia gronnt a dod wrthyn ac
ysk sygyn yn ordiwiad a dad y soor wrthyn
ysk bopmydd. /

Rhaq qwaedu o wythen a
dorro

Kymd galle cloygodir a gronà ysk yn bowdr
ac yna kymd ffol a gwyrm wyn a moddia
gwrnt yn dda i gyd om pont gymysgodir
ac yna dyno ysk ac y dolur, ac lin gleu
ac y clin dyno y plastr a gadu folly nos=
waith ac bored dyno fal kynt, a gronà
folly iij did a golle ysk wodi gymry a
drosu y rhàs i gyn yn fymyll. /

Rhaq gewyr iddyn a rhac pob qwedyr

Kymd bystyl tayro a gad iddo sygyd oi
natur i gyn, a yna kymd ddwfr y rhàs
a gyn nosnydd biso, a gymysc i gyd a rhà=

ẏ clavisia ẏroynt ar ẏno hynd ẏrosẏraid o
fol a dod ẏnddynt a ffowdr bayó, a ffondr
romin ar amyó, a bordo ẏroynt ẏn dda i ẏrd
om ſont teẏo ar ẏno tym ir lladron a dyno
rotho /

I wnevthur oyl de bay /

Kymd ddail y prom lavrol, ar oyl oliff hir
pwyó o bob hñ a mintió y meint, a ſago
ẏnd pwyó a ſottol o ẏwrdoſ da kadarn
a bordo y llyſſo ẏmm oll ẏnddo, ar voddi ẏmm
brondo dy oyl ẏnddo, a bordo ẏroynt i gid
dranſofn om ol y gwin oll dau fordo, a
gidl oſ dydoy ſtraynor dda a dyno ynddo
iij onns o gloyv gwyraſ ar ymod yn ſoſt
on i p oſ yn oyr a rẏadio oſ ẏn dda a
ẏrondo a fydd oyl de bay. dda yn weir /

Rhaq gwelyyr melyn kamedde
garre ne eſgeirie /

Kymd ointment a ẏlwin meaſurhir, ar
olẏariom, a dowti ẏnd i gimdint a rẏmaſ
i gyd ar amoyntia y dolor ar ẏroynt ar
vare fydd /

Rhaq y marmol melyn eſgair

Kymd bẏſtyl tardo ar agob i gimdint arall

o fol ꝑrodit a bortho yn ſir igyd ar ymod
yn ſſoſt, a tyrm ymaith yr yſgom a dyro
ẏſ moron Koſtir, a rſym bob, o ſono yn
oyr ar in y ſmarmol dwy waith botwydd
a rſtrom yn dyn moron badurſ ſtidii yſlin
yr i gylſ yn dd wb dro, no dri ar odryſ
ydiw uſgorn yr oſgair yn gyſa ẏſ bydd
ond ob ydiw yr uſgorn yſr Brodr, ẏſ mid
y dyn yn dugſorabl (mid ods ẏſlyn iddo)
Gan dano dano iſſyno or korſt in ogair, a
ſſorbyglod yno i ſtopio, o arẏſ ꝑorigl dugob.

Rhag y Tosted

Kymd ẏdd ſmalody, ẏdd porſli, ẏdd lobaſg,
ẏdd ſſamiagl, ẏdd ſtroſſwgta ẏdd ſaſnes rafonod
ẏdd rromol, ẏ dorradd filipentula, a main
no gorir y Gorion a brino ẏwynt moron
morter i gyd yn o gymint a gwna o
gwynt bowder a dod in rlaſ di yſod llonod
ſſroy arian or buſtault gida gwin nodwydd
da ti dwymno yn gynta ti yſod nob a boro.

Rhag pob rhyw newyr, a bridie,
a dyrnodie ſy chion a ſont yn
dotorio.

Kymd linad a rſor oſ moron morter a
rſymer gymaint arall o pob mod porth y

proyd a bordo y wermod modon drosr glau
ar yna bwrdo y meith y drosr, a dyro
y llinad yn y drosr gyntaf ar dyro y
wermod yn y morter ar ystompia yn fau
ar yna bordo y llinad yn dda, oni font yn
rowdyn fal glod ar yno dyro y wermod
atto a gad yddyn forwi yn ger yngyrd /
ar yna tynd rydion gwaith a blonor bayd
a dod ynddo a bordo gyntaf yn dda ar gyna
blastr o gowyn, a dod porth y dolur tyn
frytted ar i gallo i oddef, ar od bydd arthell
dyro ddilion raval rgwng yr arthell
ar plastr fal nad ol y plastr yn yr o.
arthell a gyntaf a ostwng y dolur, ar a
dyrr y gwaoro, ar a ostwng y rgroyd
ar ai gyna os yn iach / kanb gbadig'
yw yn fymwrf /

Rhag y Bonsiaf

Kymd flodeusoy, a baom, ij ram or baom
a ij ram or flodeusoy ar stompia gwynt
a gompria gyda ger gwrdos gwastad a
dod ir clais oi yfed nos a bord, a gyna
blastr or flodeusoy a dail y popler
ar y mowyn mal y dwy ram or popler

ar dreydedd wan or ꝓphor ffoderffor ar
ffompio yn dda i gyd, a dod ambar da o
morwyn mai, ar ymod ffrowet yn dda, a
gad ir rhaff iro y dolor ar liber ffronto
wrth dan da. / hefyd trwm flodeo y
bánadl ar oyl oliff a ffrom a ffrio o.
yffyddir yngffyd a dod wrth o bon fwythod
ar i gollyrf i oddef ar arfer o ffrwyf
ar iarf fyddi yn wir od ffwnd dime lôb
prophddig yno a ffwir.

Olinum vulpinu.

Llyma ddyfl anrhyddedd i ronoffpor oyl
ar i mab yn pawr wdirffior a gar ffawor
o ddolvric bddi fotwn, boz Rhaaz y podwyr
a rhag ffwdwyr or bofn, a var dolor or
troynb, ne yr dwomlab a thar pob dolor
or ffrab ar adlodab ar yffir, Ar oyl
yma fydd dda i ffynan ar modron ffanor
moddygimatff gida rhouffertion a llyma
fal i ffwnair.

Rwm lwynog drwy ffrobl oi flonor ai fwaftor ai gig ai gorff i gyd oll. a bardo
of modron ffwm ffwyn da yn fir, fir, om
ol pob bafgwrn o ddiwrth i gilidd, ar yna

nota.

kastyl grwbl or brastor o ddiar wynob
yr isgell, a frwy brassa a fo y dwynoy
gorch yw, a rhadw yr oyl gronno, rang
mawr wobrthios yw yn oyl ar yn eli
ar yn oyntment ir wlodiab.
Ar gefyd ti a elly wnoythur ffolly o
gwin a rhatgod gwallt ion a dofion ar o
bob prysf gwyllt brad, ar brastor sydd
dda arnyth i lawer o ddolurieb.

Rhag grolybwr or kylla

Kymd sygfyn y bettaen, a sfymigyl, ar
ystol fair, ar sybbornol, ar tormentyl
yn o gimant ar gnâ bymd fol a bordo ef
ar ysgymiâ yn dda a sfwra cimfo todo, ar
gno dywo yndo goimgidg worth o bordr
simfor a jd o bwdr ybybyr a jd o bordr
gwaywo, ai malw yn dda, a bordo gwynt
yn dda ar ymod yn arafl dyg a tfymm ef
ir llawer a rhadw ef yn dda mewn blwch
a brwyta o gronno gimant a ffaen nod a
bord a tyi a fyddi wellwell bobwydd a
fymm sydd dda rhag llawer o ddolurio
or kylla ar or bolpdion, ar or dwysfron
a llawer o bobyo oraill.

Rhag Tardd ar wddw

Kymd yw rhaid y danadl rhyfion a rhos
ewynt a gwnaist y sugno ar a ewnio ir
wddfw y rhyfl ar iare fyddi yr wiz

Rhag y colik

Kymd bolyn yw yr cymrad ar yr bar o
ddiwrth y gwreym ar yna kymer bedwar
dafnyn ne bump o sugno y llaeredl a
dod ynddo ar ymad i gyd ar ami rhai sugno
y llaeredl kymd kymer borddr o lono o
faint ffigysson ar yfod y rhyfl ar a
gwiff ryddid

Dnarall kymd yuon kallostr do a rhos
mosyn mortar yn borddr a rhym y
marion ar poddr a rhymwst bfl a ffordd
fingir ne sugar da a dyro ganuor
llwyad o gwrthod da lon ar yfod y klaf
ef bwyr a bara ami pe rholl iare or dwfr
yn y blaen

Rhag gwaew mewn kefn

Kymd yr Egrimont ar llyfe llwyd i
dail ai gwyd ar ystompia ewynt yn dda
a dod ynddyn lon faim ewyr ar adfel a
dod wrth y kefn, ar yfe sugno y llyfe
a dwfr ftotrwort yn fafnor ar iare fyddi

Diod dda ir ddwyfron -/

Kymd wintwn rorf, a fo rorfa yorw ywo
a fyor yn fan a dyrro motwn possnodh
gidar yrfydir o gwrdof gwastraud a gad
iddyn fortwi yn dda i gyd ar ystomia yn
dda ar yn lan, ar yna tymm ir llawr a
gad i odri ar yf of yn diwadoth[as] wrth
fynod ith wolly ar iarf fyddi /

Rhaq yr hycharwa metwn mwndag/
Kymd y llyfo a olwir yn fafnor rodrwff
ar ystompia yn dda ar yf y fydyn ar iarf
fyddi /

Jon arall ir prygiw a rfag dolur or gono
kymd ddaul llyfo a olwir o fafnor ffyndyfo
a borro of motwn dwfr a ftan f of yn
ddigon dal dy onab ywrf bom y possnodh
a rfay yn dda yn dy gylch a llymeitia
y dwfr a dal yn dy onab ini f. of yn oyr
ar yna borro allan a rfynd yn ir all ar
folly gwna dorf gwaith bofymdd ar iarf
fyddi -/

Rhaq y kankyr metwn dwyfron

a[r] Kymd oblan dofaud yn dwymyn a dod wrth
ar arfor o fymy ar iarf fyddi yn wiz -/

Rhag dolur or ddwyfron ar
mynyal

Kymer horsblon, a gwrmdwyl, a gihob, pasnor
ar Jsop, ar ystol fair, a sage a stanhigl
a wermod, a goldmair, a Eglwordd pasnor, ar
nopt yn o gymeint bob yn ai gilidd, a dod
i bopty a mel attyn, a brwytaw o gwnto, nod
a bord, ar iare fredi dwall tymor sage dyl
ysc y sygyn ar ddwfr trwymyn iij bored
ar iare fredi

J Beri iddyn aliwed yn dda

Kymer winwin rorc a thor osc yn boddwar tew-
arter, a resym bonit o oyl oliff, a gad i
fordwi, ar dan drafs a dod dy winionyn yndo
ar tu torrodir yn issaf a gad iddo fordwi i
gyd orkyd i doythyd iij stador noster, ar yna
tyn allan y winwyn a dyro y meuth yr oyl
ar pott, a ystwasc allan y sygyn or winwyn a
y meddyn gwydyr, a resym yr oyl gwnto a
dyro osc yn y gwast, a gad iddo orfodd ar y
tu dwall yn inion, a gwnaethya osc folly on
i fo iare
dwall yno kymer oyl oliff a mel a bystyl tarw
ond syre y bystyl yn gyntaf a bered gwynt
yn da i gyd ar ben fryttes ar i gollyre

i oddef dyno ef yn y glyft, ar ystopia ei a
rfottyn dd, a gwna folly am p digon iarl /

Rhag awaydyr.

Kynn ddanadl fodlimb yn=norfyo blwyddyn
a berro growynt medyn drwfr, a golch dy gorff
yn gwmro oll a hyi a fyddi iarl. prodir yfo
a gwir /

Rhag llofc ar bidin

Kynn ddyrnaid o orro Robert faffnor ar
o orfod watyr faffnor / ddyrnaid o bywgyl
ddyrnaid o Rofmf, o egrimon o ffamigl
o pottymorel, o fongyron, o pwmpernel o
gonbân or danadl rofcion, or ellyriod
or madyr or hywarre, or orpin or hyb=
vord o fiolet, a blodeu mîori ddyrnaid o
bob yn a golch growynt yn lân ar ystompia
gyr fân a dyro yneddynt yfwart o monyn
mei, yoddi i glarifedio yn dda ar ystompia
yneddynt yr y mênyn a ffan pot, yoddi medlio
yn dda ar hymyfg, hyny bott pridd nd dwydd
da a dyro growynt ynddo a rfad ef yn ddi efgyt=
lyd wrthg ddnor a growynt a gad folly /
oni dâwarnod a ir nos ar yna berro

ost mewn ydoedd yn dda a gidl ost drwy
gadarn ffidlan y llan, a gwnaw a fydd oli
da i ratreat yndi a dolurio craill no
arnfoll od bydd ost durable. Cobatn ost

Rhag chwydd mewn keillie.

Kymer blawd ffaa, ar y finegr a thympria
gwnant ynghyd a gwna blaster a dyro yrth
y keillie ar na lid iddo dyfod yn agod ir
tan, ar ol gelli graffol pyb gwreiddion ftompia
ffroyntr a thympria gwynt a mel, a gwna
blaster o gwyn a dod yrth y keillie yfgyr
hafyd kymer ysyw a wermod a thympria
gwynt grida blawd ffa a ffenigr rowmin yn
o gymeinit a thympria gwynt a gwin gwyn
a gwna blaster a dod yrthyo yn gorwedwyn
a gwnaw fydd dda i bob gwlybyr, a ffan
dy mynyt y keillie ar finegr gwrafftr
bob amfer. ar rate fydd.

Rhag pob ryw chwydd mewn
esgeirie ne draed.

Kymer fenygr ffygmgomio a ryfor ost y fan
i dad mofyn pott pridd newydd a dod. ato
ost widdad gwin coch a refeddion gwenith
a gwnaw llwdn dabad yn o gymeinit yrth

brwyd a borro gwynt ynddo oni bont yn ddo
ar yno kynd gadarn kriam, a gwnaw a ostwng
y gwrydd ond i roi kyn fwyttad ar i gallor
roddes ai wnaeth yn dda a gad folly dinarnad
a nosludiw Eds ystudo a stan dymyr ynwth
dod yn nogwydd yr yr yn modd, a gwnaw
a ostwng y gwrydd, arta dyrr y gwaedd
pan ballo pop pth

Diod i distrowio .15. o ddolurie
ynghorff dyn.

Kymd y mis mai y kyssb a olwin o sesnor
ffoddes fox, strabiwd, kyssb dwyd smalorg,
morsnd diaboli, kyssb Eva, mwg y ddafar
spitornol, ai stompio ai bordi yn gir mdon
mdill a stan ddresso i bordi gwynt, roi
gannedr dosen o wyd ynddo, ai yfed ir dio
o fetron mis mai nod a bore ar iarr fydd.

Fynedthur balys i wr brathedic
ne i archoll.

Kymd ronsewnd gronffroy, osmwnd topio
y kywarre, topio rawl, dtoppyd o ddandl
rorgion rwopp o fiwi rorgion sudder mond
taus i pwmpornol bottaen, bugul, samrks

avonte, mabyr, o bob yn yn o gimlunt yrth
brwyd ond dr mabyr, ar o gronwo bimlunt
ar dr lloill i ŷrid a golyg gwynt yn lân
a mâl yn fân modion morter, ar yna
tynd a moddia gwynt ate, ddwylo ynghyd
a gwnâ bolo yn gimlunt a rgnâd matur
a thro gwynt ar fordd glân, a dod y bwrdd
modion allo in bo nâ gwynt nac ador, ar
nâ âd yddyn gwrês yn ŷ gyfrân, a thro
gwynt bodwdd a rgolâ a rgwng dy ddwy
lo, ar yna mi fag ŷrysfod yndds ar ond
tŝ, os a fag ŷrysfod yndds. ar pallo
gym a dysc arrgallo, a giâd no rwthŝ
a dowr a rgloddŝ no a rgyllell ar
a gwlwm osgyrn a dowr ar ui gwnâ
yn iârg yn vir gwrthddir yno.

Meddygimaeth i lygaid rhonka-
Kynd gyfon nowdd o lâs defaid y mis
Mai a dropia os modion haroy glân strw=
iodir, a rgynd losgyr a sothŝ a thwnk yndds
yn sofftl yn wastad bŷ no bŷm dirwarnod
a bwrdd allân y twnk a dyro ar wyneb
y baroy ar gyfon nosolutŝ ar ôm rglei
gyfon tynd y monyn mai a wnolor o
lâs defaid, ar yna tynn osc o ddiwrth

y kawg a dyro ost modon blwyz oi gadw
rano gronwo yro synt mor ~~o mdon woirthior~~
i lygaid rgonba ~~pbal ost~~ /

Rhag y parlys

Brwytà fara ~~g~~lidd ar nar arfer o fara
arall ar arfer o bottob à rondlor drwy
sonby a brwytà sago ar dy gyfglwng bob
dydd ar arfer o sago yn dy ddiod, ar
gmolygdd modon mystard roddi i falu /
ar arfer or pottob gymo ar iarz fydd /

Rhag yr wrthiw ne rhag iddw
mewn traed ne mewn penn o
waith y gwythie ne y gjab ac
any ~~s~~mwythdra /

Kymd assafotita ar oyl oliff a saim gwyn
a dod yr assafotita modon mortor prob
a hewynyn y postol wrth y tân, a gwna
follyr iddo doddi a moddia yn dda i gyd ar
amoyntia y dolor a gronwo ar iarz fydd

I dymy y maith gankyr o ddiar
ddyn o ba le bynnag i bo

Kymd salgar rorz a gwna o gono bowdr
mein a rymd saim nofwydd doddi ar oerni
os a rymyst y powdr ar saim yngwyd

a ffan ffont rodi kymysgy yn dda rhodáf
tsl ar lodyr gwrym limban a giddis y
dolur rho may y kanhr, a gwrásgar arno
boilliaid gwenith ar ar kymry llúth hynod
ar yno dyno y pláster arno a dyno ar
kymry y rydost nosa ir kara gwrym a
rgrowmyn os yn fast a gad yno nos váith
ar dydyn y bord di a yái y kanhr yn
farw ar y pláster ar arfor o kymry ar
iáre fydd / a blátn ost //

Rhag llose tân.

a Kymor wraidd y rgodyn a rhost ost a
a gwna bowdr o hyno a thempria a gwyn
wy addd nerthe ar iáre fyddi /

Arall kymd oyl oliff a gwrym wy a rhor i
gyd ymi fnt toro ar a gronio elia y rhost
ar ni bydd ol arno byth a bodiy yno /

Rhag y Cortife /// ssnor /

kymd málued a morrni a bowr gwynt
grdu sdiy o gig pork a gwna o gronio
foss o bottod da a dod in rlas oi fwyta
bob dydd ar ar forod o yfod gwin gwrym
no faidd gloew ar iáre fydd /

J wybod beth a wna dy gar ne
dy gydymaith ai byw ai marw /

Kymer 5. trop or porpaon yn dy law
ddeau, ar o ddyno dyro Gwynt yn dy law
asw a throsa a bendiga Gwynt ate law
ddeau a dywaid armyn y modd Gwn, yn
enw ac er anrhydedd 16. archol Jesv grist
5. pater noster a. 6. ave, a dowaid yn
y modd Gwn, mi ate tonsoria tegvi. 5.
tkroppyd o porpaon, yn enw ar dorth
rimedd y ym arreoll Jesv grist a dio-
ddefodd ar brenn troyd er prynny enaid
dyn allan o gaethiwed, mogio y dorto y
dyn rhag Gwn i mi y gwin drwy nerth
a rhimedd duw bob a fydd ost ai byw ai
marw or rhwyf a throsa y troppyd.
5. waith a rhym Gwynt yn dy law ddeau
a dos at y rhag a rhyw ost orbyn i law
ddeau yn dy law ddeau ditho, a gofyn iddo
para bwynt fydd arno pan fo y klyssb yn
dy law ar na aid iddo, wybod fod argoc
yn y byd i ofyn. Eryny iddo, a thrwy wad
a gwrteg yr diglwydd Jesv a rimedd
y klyssb ost a dowaid iti bob a ron ost
ai byw ai marw yn voir Gbedir yso /

Rhag y pysychv

da Kynn boilliaud blavvd Eliidd, a jd o bowdr
diroryd a drosv ffrymmor oer a grona prvd
o fonvn oll a dod yndo vrysdig y monvn.
ai fvvyta gida allolf gdisv, ar arfer yn
fymyrr o gymmy ar iarr fyddi /

Rhag y marchvraint

Kynn frog y ddabar a allsf y vormol a
allolf gafv vnlliv, a tyrvv y allolf
grvnvv mortera v allsf yn flost a thavvv
ai forvvi sin fydd yn agob i syrr ai dymm
ir llavvr a thymysgv ar of vrysdir osbidyr
da kaddarn ai vasgv drvvy liain ar a
grvnvv ir v dolvr ar iarr fydd ar gynt yn
voir gbatn ost /

Rhag gvaedlinn

Kynn dsvm o dvinodd garllav a bovv grvyt
movn glastvr o laoly gofv a dyvv of ir
vlasf oi vfod, ar yn voir ddiamav osf ai tyrr
vanv profodir vvv /

Rhag am vordob

vsf sbygyn yr [illegible] fod pan ddolarnat
vtvacut kydgnavod ar osf ai tyrr yn voir
ob yr vlasf y dvil, ob y gavasf y gvvaidl

Rhimweddau gaellec /

Stopdion ynghoedy y gaellor, a gwrossor a sye ynt yn y bedwaredd wadd /

Rhaq brath nesdr.

1 Da yw yfod i sygyn ar iro y dolur ar esl
a ladd pryfed ynkhorff dyn buch /

2 Da yw yfod y sygyn ym amrwd

Rhaq brath ki bendeirioc a ffob emfail
a wenwyn mag /

Berw cf mewn oyl olyff ar ir y brath wrth
no i gymysgb a mel ki roi ar y brath
yn blastr

4 Da yw gaellor rac lawer o ylosydd oi forwi
mewn dosrith di yfod y nod wrth y bollrest
i forwi mewn gwin no dwfr ar ystol gwist
gidar tsh di roi ir rhasl oi yfod ar iare fydd /

Rhaq hamt diawydd.

yfe waed oen gob gael dim o laeth i fam
5 driood kyn fwytted ar idol oddiwrthi esl
oi gorff / nob losgi adaw y brain mewn
priddell ar yfod y powdr gwnw mewn
dwfr ar iare fydd /

Rhaq y tostedd

Kymi rewoesigen blodd ar frwnt gaddi a
gorllewi o waed brwr toirblwydd ar

omb trodi di gymry, brwdw saon tostodd yn
y trwosigon ar ol a dyrr orbyn tramodle
ar od i wraig trwosigon gwrc - ar iarl
fydd
arall bowlo y bottaon modon dwfr lli yfed
yn fynyre ar mi ddaw fyte tostoddwrnadd
Da yw potwdr y bottaon a mol wodi i
fordwi rhag y ffestyr

nota. Ef addowad gwr doeth or gelfyddyd honn a
elwid primas. peiroid garland or Bettaen
ynghylch neidr, may kynt i byddai hi farw
nac ir ae hi dros yr Arland or bettaen.

Rhag haint diqwydd.

Llad gi a gob wybod ir rhaf dod bystyl y
ki yn i dnâd ar mi ddaw arno byth mwy

I Beri plant i wraic o bydd
hi mewn oedran

Kynd lioneiq ystyfarnor, di Elarronor
a flote oi gwaod a tharor wyndbion big
mollt bowlo iâb arno, a dodor yndo glaer
onnto o bopper a gwrayno ar yreydir o
win gwyn a wlodor iddi pan ol yw gwoly
ar Ei a fydd boireiog o dmi lu nlat priol
ar Ei a gwiff bledul

Llyma natvr y pedair element.

Sanguis · ydd wrth or, a gwlyb a molyb.
Colera · ydd ffyrf a gwrthor, a rhwydlyd.
Melancoli · ydd ffyrf ar oer a sych.
ffleuma · ydd oer a gwlyb a diflâs.

Sanguis a ydd y gwanwyn o ehaner y rhosynnor eydd ehaner mis mai.
Colera o ehefin eydd bythefnos wedi awst
Melancoli o ehefin eydd bythefnos or gaeaf
ffleuma o ehefin eydd ehaner y rhosynnor.

Sanguis a ydd pemaf or nawfed awr or nos eydd y drydedd awr or dydd
Colera or drydedd awr or dydd eydd y .9. awr or dydd
Melancoli or .9. awr or dydd eydd y 3. awr or nos
ffleuma or drydedd awr or nos eydd y nawfed awr or nos.

Sanguis a dawdd in ffrowntaf.
Colera in eluftio

Melancoli yn kygaid /
ffleuma yn gonáv /

ffleuma a fydd pomáf yn y morbion oni
pnt. 15. mlwydd ár o ddino alan. Gaugimb
oni pnt. 40. mlwydd, ár yno Colera oni
pnt dwygein mlwydd, ár° Eymy áll áu
Melancoli hyd 70: ár o Eymy áll áu
yn ffleuma dwarfofn y tront fal y
kyntáf /

Corff dyn a gyfansoddir or pedwar gwlybyr
yrain Gaugimb, Colera, ffleuma Melancoli
Gaugimb ydd wlyb a gwresfor ár bñ nátur
yno ar awyr, ár anadl y wánwyn, ár -
ifiontid dynol, a gwyd dofgb, rann
gwlyb a gwresfor yno, y wrai Eym a
ffrwy bymtag a p pomáf or Gaugimb ofc a
fydd Gadl a rhyrodir a Exfwyd, a rhwrthmog
a rhnodig a gwresfor a gloyw, a rhwánnog
i gann a mávr i ddifg, a mavr i ddb
motion kydynávod /

Colera ffrwy bymtag a p pomáf wedi i

Wnoythyr or element hono ysh fydd gwresor
a bleiwor, a gloyw, a lidiog a ffleume, a
mam, a rhall a gwindbygorh i liw a
rhol a rhoduraint a llym a rhodoiz a
mawr i ddisgl, a byrhan i allo modon
kydgnawd

ffleuma ysnod a p ynddo y rhan frowhysl
o hon kroghadur a thrwm, a brith a
molain a ffol a host ar angheuolydd.
a hwsr a rhwydro, a thrist ar noyloshb
a thrwmsworth a byrhau i ddisgl a mawr
i allo

Melancoli llei bo y mann frowhysh modon
dyn ysh a fydd kybydd a hwsr a rhwth
a rhwdunog a llaw gadarn ar osnor a byr
a bolgi a blysgi a mwyn i barabl a
thomlyd i liw a byrhau i ddisgl a byrhau i
allo ar anwydog a drwg i symwyre

Nerth hym o rhagora yn or pedwar element
y mae ar i gilidd, dsl a dysh haiut yr y dyn
yn seddogimiethgi yn elegyr, ar o bydd
kymen y meddir ysh a ddyrhau i nerthu, dsl

yr ẏstwdd, rann o tẽpẏs yr ẏnnit or ẏaugim
yr ẏron ẏdd ẏolyb a gwlyb a gwresor --
moddyginiadẏor ẏs o bobẏs ẏre rẏwerw
ar oyr,, ob or Colera i bydd yr ẏnnit yr
ẏron ẏdd rẏwerw a ẏre a ẏaullyd, moddẏ=
giniadẏor ẏs o bobẏs molyb gwlyb ar oyr,
ob or melancholi i bydd yr ẏnnit yr ẏron
ẏdd ẏre or a ẏall moddyginiadẏor ẏs o bobẏs
gwlybyraroẏ gwresor molyb. / Ar ob or
flegma i bydd yr ẏnnit yr ẏron ẏdd or
a gwlyb a diflab moddyginiadẏor ẏs o bobẏs
ẏre gwresẏr, blasẏb, ar ob gwallbo ẏdd
y moddig ẏir i pory yr ẏnnit, ar ẏẏatẏdd
ẏs a bory rloẏyd ym ddol yr anuser a gwẽ=
thyrmo ar anian y gwlybror y Cloẏẏrẏdd
y dyn o gono. Wrth ẏrmyẏm a ẏẏriẏor=
wn, ane ẏwydẏ a borthynnit ar worob,
ar oerẏel, a gwlybror a ẏredror o gorwyd
y gwaddout orẏb i gadw Complexion dyn=

Natvrieth y pethav ẏydd yn magh
rhagor nai ailidd or pedwar
devnydd i beri dolur i gorff dyn. /

Gwenith ẏdd ardymeryẏar nac yn yd
arall, gwresor yẏo yr y radd gyntaẏ

ar ardymgeryb yn y borfedd y gwaeu o
bordeu gwynt gida allote, gwy a fuguut
wlad dan gwrogaeth ar mil ta i arfer yn
ney fenyge.

gr̂bel: Grêbel a wnolew o flawd gwinte da
yw ir dd'wyfron ar ir ysgyfaint

Tisen: Tisen a wnolew o flawd gwinte da yw rhag
ffreged, rhyddion gwinte gwrthfurf yw
nar blawd, rhoddogog yw goleh, a glanhay
a wna. ar bara a wnolew or rhyddion
gwrthfurf yw nar poillicuid

yr haidd

Oyr a ffyrf yw yn y wadd gyntaf nerth
fydd iddo i lanhau, bara or ghuill oyr
a ffyrf yw, ralodd krotg a wna oh.
gida, menyn no gig brad i dyfoir i
fwyta Tisen a wnolew or ghuill oor a
gwlyb yw a da yw i ddynion a pr. trafyrgedig
no bo ghuut gwrth dwynt. ar i mad yn
y clyfr yma ddyfyd gwnd bhyr toisau kyn
kynn.

y Keirch:

keirch ardymgeryb yw o wrth ar o oerfel
a rhyffrodin yw i bob anian a rhymplygion

ffa.

ffa oder pyddant a gwlyb yn nodwydd, a meithrin ffloram a tonaut, o pyddant syre goyr a syre ffeddant, a rhwyddaw a tonaut, a rhalod ffeddant porth i toddi, a'r nob ai brwytao pondrom a blin ffed, & ámb gwedi y gwasgaror, y ffygoddwth yn yr aelodau ymdyrchafel a tonn yr pom, ar arpyddder yr y mornyd, a gwolod llawer o frodd-wydion drwthur a bair, gwell ffed y ffa ob bordwin ffrynt, yn gyntaf modrwn drwst a bwrdd ffronw ymaith ai bordwi yn yr lil drwst a gorop ffeddant oi diriffaru a llai a rhwyddant, a ffamb ffed i toddi, gorddyddant oll yw brwytaf gida ffwppor a rhomin no nyno frafter, ob i pobi a tonaut, a bwrdd drwst arnynt wedi i pobi. ai brwyta gwedi ffymy gida rhomin a minrib ffrynt a ffeddant feddal a thynner yn y tylla, ob bordwin ffrynt drwy yr rhisg modrwn gwin-ogyr da ynt rhat darymwedd a rhodd, ai rhydion ffrynt gwedi i bymyscor ar almond a ffygyr a wedd

Llys

Llys y sydd oder yr yr ail radd a syrr yn y drydedd radd gwaed drwg a felly aut, o mynni dithe i ardymerth gwynt, kym rai mawr no rwydd fordwi, a gwaedi golchfer, a berwder iach a gwynt modrwn dwfr, ac bwyta y maith y dwfr ai berwi yn yr ail dwfr ai bwyta gida gwinogr ar origanum a mintis a rhosmin, ar oyl no gig brath /

Y maib:

Y maib gwresser a glybyror ynt a hydrwm a rhwyddedir ynt, a rhaudyth sperma a wnaut os berwir gwynt yn dda modrwn dwfr ai frwyo y maith ai berwi — yr ail waith drwy gig brath ar ynn i mygant wadd ta ar i gronaut y tnawd yn clyfn ar yr foddal /

Llysse gwyddelig

Y sydd wresser yn y drydedd radd a syrr yn yr ail radd, golchi yr arennau ar

rhwosigon a wndut a ffowi pissi a thorri
mâen tostodd a wndut, o bwrdeir da fydd
rhâg ysserthio y lysyeuor, da fydd arfer
o gowynt kyn bwyd i bori rhodio, a rhedi
bwyd i ardymdeithio y kylla/ ac Abbias y
mdyddarth i fynu. ai ostwng i warod
ir ponttoftin.

Winwyn.

Y ffydd woroftr yn y wadd gyntaf, a rhowdd
a dolur yn y porm a wndut yn tumrod
afiach ynt, ar yn fwrod ardymfyryd ynt

Carlleg.

Groroftrath a ffreiat ynt nor winwyn a
gwrbo a wndut yn y dorth, a thrilgl
ynt rhâg pop gwenwyn, a ffanfarwor,
gwynt a gollaut i gwrod a gwedd fydd-
aut mdon bwyd a diod yn forwodrin nar
yn tumrod, eithr a fo dolurus oi bom
nar arforod o dwlloy

Kemin.

Y ffydd woroftr ynghyn eyrfedd y dwydedd
wadd a ffre yn y diwedd, da ynt war
y waddling a Charwor o bolyo draill fal

i dangosswyd or blaen drygyroeddyd ynt ir
kylla yn frwd ar yn amrwd, mwg a ddaw
o gonynt ar ymdeyrrhaist ir ysgin ar a dy=
wolla y golwg yn wir

Karol

Oer a syre yw yn yr ail radd gwlaidd kyn=
gyrfyd a sug. 2. nyw gawl sydd yn gwyllt
ar yn dost, y naill a dyst y gabast. ar llall
yr hast, pob un o gonynt a leitha y grotk
ar a bair gallu pisc yn gyntaf i mad
yn da i berdoi mesur dwfr yn iaw drwst
a bwrdo y dwfr gwnaw ymaith ar yna i seddoi
gida rhig braw ar folly i mad ost iarth yo.

yr hokys

Oyr yw yn y radd gyntaf a gwlybyrod yn
yr ail radd, da yw rhag tornwydaw a
stomrhyg o berdoir drwy fwaster

lettys

Oyr a gwlyb yw yn yr ail radd maga gwaed
ha torri syrgod, gwi kysgu gostegu anwydinedd
a wna bost bymag a so nag amrwd na berfadig

Porsions

Cyn yno yn y wadd gwnta a gwlyb yn yr
ail wadd, kymodi gwrdd a wna ose yn y kylla
a llestr ~~plant~~ plaen ar ryd osigon a da
yno rhag dolur ar arennau, Diffodi y
kryd gworosor a rhaddu rhag y dylla ar
porfedd ar iarcau dormwydau a saur
yn y kylla nos rhyd osigon torri gwaedlyg.

rac
dolur or
arennau

Persli:

Gwreiac a hire yno yn mwydd y daryddio rhag
ar wrth ffurfio parhau fydd ynni brin a
bloddau a wna gostwng mygdraeth a rhwydd
a wna goddyrfo dolur yr arennau ar
rhwydigon a wna puro kylla y korff
rhag digoni gonau y kylla ai glanhau
a wna y gwrit a rhaddau y gwreiddiau ar
iarhau kormwydau.

ffigis

Gwreiddyn ynt yn y wadd gwnta ar anhwyfo
yno rhwng gwlybwr a sychder gwaedu
ta a fagfaint, da yn rhag pesychu, ar ir
dwy fron ar y ffygfaint ar arennau a
a llosog a fydd y nos a dwfr oi bwyta

Eirin a Obrion

Obrion ynt yn y vadd gyntaf a gwleiby-
ror yn yr ail, y rhai brion odrarf ynt
a rhoddgarw a gostwng gwrdd a wnaut
y rhai por ehi i dyliffraut a gorf ynt
tyn brwyd ar yfod clymod ar iol gore
fyddaut

Gelliaf addved.

Oyr a ffyrf ar ardymhorys ynt yn y
vadd gyntaf, kalodf a wnaut ar gyhfrwng
gwell ynt ar ol brwyd nag or blaen
o roir ffwynt medwn gwin no gwrdof
kadarn kadarnhaf y kyllaf a wnaut yn
wir

Afalau.

Orrion ynt a ffyrf a rhymyddf gwrdd yn
y kylla ar rhwofigon a wnaut, odrarf
yw y rhai brion nar porion y rhai melyf
arogleuarw kymhedrawl ynt rhwng gwrdd
ar odrfol, od yn loifion i byddaut anod fydd
i diliffraw, kalod ynt wrth i foddi yn wir

Knak ffrengig

Gwrofof a gwlybyrwr ynt da ynt rhag
gwenwyn a gwaed da a flugant yn y

pomm./

Knab bychain.

Gwrosser a sure galod ynt wrth i toddi yn addfed gwrosser fyddant, ob tiwgon odr a glysyrraor fyddant

Syl oliff

Gwrosser a glybyrog yno, moddulesb y kyllell, a boiteiaro y gwrote a wna./

Mel gwrob

Gwrosser a sure yw yn yr hil radd da yw i ddynion gooer glybyrraor ar i gon dymon rann mayb gwaedd ba a wnelir a rgubarnegus gwrob a wna/ ni wedda i ddynion gwrosog, syrgion na rgy sefaint, dimb moitsrin y golora a wna a darwor o goimiab gwrosser orraid dimb syrgoddir, bagoddig, ag ulserob yw./

Halen.

Gwrosser yw yn yr hil radd a sylle yn y dryded./2. rgw gulon sydd./ gulon mottadl a gulon y mor./ gloywure a gadarnure yr gulon y mottadl, na gulon y mor, a gore yw, pob un o gymynt sydd

r godogoz a gallt

Mwstart,

Gworsor a syre yw ymgorfod y drydedd
radd a swrs gdolybwr yn y pom dr kylla
a wna di langas or gdolybyrs llynadedd
awr a wna

Crowmor.

Gworsor yn y radd gyntaf ynt, a gdolyb
yn yr ail, dá ynt i dymion gdolybyrwr
gworsor a gove ynt i dymion oor i chwian
i bori ddeisyfiant

Hoper.

gworsor a syre ydynt yn y drydedd radd
dá ynt ir neb a p kylla oyr gdolyb i ddo
g langas y ddwysvon dr ysgyfaint a
wna, dr ffloxm Mosnanddawr a gorri
mogadarte, a seri prin a wna.

Kwmmin.

Gworsor yw yn y drydedd radd a syre
yn yr ail raill gostwng mogodarte a
wna a gwaredd dolur a gwedwyr yn y
pom a wna

Erimeax.

Oyr yw yn yr ail radd a ffyrf yn y bedwaredd radd, a rar gwlanog i oyrfol oft lief drwy y dorff yn dyfyrr, ar a ymollwng ir ffoodd ditlaf.

Kiaz hwch.

Ardymdewyd yr ffrwng gwrdd a gwlybwr a gwell i mag na neb wrth yw gig arall ar gwlad gord a fag.

Kiaz Porchell.

Oerach a gwlybarf yw.

Kiaz Mymod.

Ardymdewyd yw a meithrin gwlad da a wna ym fob dolod.

Kiaz aafr.

a fag drygwlad a mdlawroli.

Kiaz eidion

a fag ffleidiau, a brwyd tridiau yw ar anod i doddi

Kiaz Kloyd ar wyn

ardymdewyd yw a gwlad ta a fag

Ygwol gyffroddi yw gom gob llwdwn
a unnor o fam wlybyror in bydd da
yn i gisionttid o arfod gwlyb wr i mam
a gwlyb wr i gisionttid ni oddwn i gon-
a gwrthgwynob i gymry a fydd llwdn a
unor o fam sych, natpriol, rauh yn i
fobyd i bydd da i gig o drfod i sychdwr
, gyn a sychdwr i fam / Epil mam wlyb=
yror a fydd drwg yn i fobyd mdgio oen.
Epil mam sych, natbriol a fydd yn i odd=
rau, mdgio myn. / Yr oen a fydd da yr
ail flwyddyn. / ar mynn a fydd drwg. / mdgyn
iebaidh adai fydd y gwlyb wr, a gwedd
fydd y gwaed a fuguhl, nar dd fuidh /
ar ni lly gymyth kig oud a dymon a ph
sych i complexion, bandd flegm a ych flabm
a fuguhl

Kiag mollt.

obr wydd i tawdd a gwedd yw nar a uill

Kiag bras

mdd ulegar krwlg a wna, baldd yw wrth
i doddi /

Kiaç kvl

ſyrſyo a vona ar eſgogyr i toddir

Brithgiaç

ardymſonyò yſyo a da i dyſymydd i dy-
mon a Rhyſferio ar a ſo hyſob tondo yndynt

Kiaç mân yſgrvbl: addfed i hoed-
ran a gwarthog Joſamirk a Clyd
a myrra ſyd dda i dymion ſogyr

Kiaç ysob g wyddlodyn.

un ſoſſ yſyo a moithrin gwlad hyrdom a mo-
Lauroli a vona a gorò o ſonynt oll yſyo
kiaç yrrſod ar yſgyfarnogodd

not. Don ysob Rwdnm ſydd dyrdom a mâwr i
mlaç ſflodym, ar yngoſaudyb ſyorma
ar y mamyddi gwlybyryor ynt a galârs
a vonlud, ar mor yn yr ar ſymyd a
ſyrmiç Tabbdd ardymſonyò ynt, y
brodd ar klofiad, ar gwoſyſad Gawdd
ſydd i toddi yr arrondd ar koelliad ſflodym
a fagaut ar alars a vonlud, Clyſſaid giab-
lyd ynt ar yrſydir drymder armynt. / yr
gwlydd ba a fag a ſwyr i toddir, yr

yr ysgrefenwr a fag ysgrifenedd oyr gwlybyror
ar ddegyr i roddir / yr ysglon gwaedd da
a sflowm a fug / ysgalon anodd yw i
roddi ar wedi i roddor mawr i mag /
ac hylla anodd fydd i roddi a gwaedd odr
a fug / yr ysgyrn sflowm a fagfant /

trag adar

Eanodd fydd i roddi a gwell ynt na rhig
omisoliaid pedwar troddior or byd

far gwell yw nag oden.

trysflogod a rysgridir

Anodd fydd i roddi

y drydwy

hym gwidrol ynt /

yr ysgythanod

ysgafn fydd i gwrdd a moltgrin gwaedd
molawrdi a wnfant

yr hwyaid ar gwyddau

gwreffer a gwlybyror ynt a moltgrin
i gwlybror drwg a wnfant

y pefnod ar garanod

anodd yw i roddi ac ddlisfo

Kapyldied

Y wedd ynt na wyd adar draill, ar oth ffodd
adar ffydd wedd nar wedadar draill yn bomast
y mynyglad a ffgill, big a fordwr gida
rhig draill mawr i ffi mag a northfawg
yno i lawor o ddymon

O bordwr, big gida gwmbyr dwbog i dyggymydd
i ddymon gwroffor ffyr, o bordwr gida
fluch gwedd i mag, ar in ddyggymydd a
dymon oerfolog, o bordwr dwbog gafwl
molumtoli a wna a rhodogawr ynt O
bordwr gida mab gwroffor a gwlybyror
yno a moithrin ffforma a wnaut

Pob rhoft aiag

gwroffor a ffyr ynt ar offeirfir ofi dwbog
ymdgr northog ffydd ofi i gylla oer --
gwlybyrawg

Kiag a bober

Gwroffor ffydd ar ardymfdwg a mawr i
mag wlad da ar lwdd i ddodi

pyffgod ir

Oyr ynt a gwlybyrawr a moithrin ffloiom
a wnaut a gwroffgrafl yno y wely a fabo

yn y mor no yn y dwfr ffaell ndr ddoeth
ryssyod a fabo modwn uppn fawr ddoeth
ffydd dda i ddelyn gwadod ta. Ryssyod
a fabo modwn kerbynnod no bydd bonlydd
no gwaronddyfodol drowoddir gob lafur
arnynt gwaddyfus yw y rhai hynny or gall
byssyod or byd.

Pyssyod hallt sychion

Gwroesor a syrsion fyddant ar rhai hynny
a wnn dda i ddynion odrefolor gwlybrwydwg

Pyssyod irion

a ddygymydd yn dda i dynion syrsion gwroesor
y bo ddynt gwella gwroesor.

Wye iair

Gore ynt, a rhoddi hynny wyd y dorriair
a rhrafe hwyriaid, hon wyd a wnaelor medwn
dof gwroesor afiafe ynt.

Wyd agwydde a hwyaid dof.

Kalotrfure ynt ar nnodd i ddodi, wyd a ffnidr
nnod yw i ddodi a hwymdy ynt nar ffaill
wyd sorwyre hawdd fydd i ddodi od ydoedd
nnodd fydd i ddodi.

Os bordoir wyf drefnv dd/wsr ai gollynt
gida ffrwyth a gwinn, no i brwytã gida
obiwdgr/ar folly i bordoir gwynt gida
isgol big brab, os yn seruyr y tr̃r̃r̃
troyn, klabarsãb gardodd y mwnwgl ar
ddrwsron ar ysgyfaint a ronaut

Kawd kaled

kaled a syrr yno a gwledd rrotr a moist=
rim gdolychor clysnaddor a rona.

Kawd newydd

Grosse fydd nar gon y dawd rand obrwyddaw
i toddi a ffoddasdyst a fydd dawd gon
wr gyr gallt, rand syrydd a blair a dolur yn
y pom a gwledd yr ar, a mudn tostdd
yn yr arrenad/

Emonyn

Trdymgorwd yno o rosd ar sorfol da
yno i borgad y ddrwsron ar ysgyfaint
rand o bydd dornwyd yn y dorodd gyr my
emonyn a mol ai gadgeta

Ilaeth

Tri substand sydd yndo/yn dabarol i
rondybyr dawd, ar ail drwyrawl i
rond/bygar y monyn o gonar/ar trydedd

dyfrawl i gwnoir maidd

Uaeth.

ffydd oer a gwlyb

Kevlaid.

ffyre yw y mwdd a dywrosso a wna a ffori doliffraw a wna

Uaeth qwartheq.

du i mûg ar obrwydd y tywydd a da i llymion a ffo a bolwst arnynt.

Uaeth geifr.

da yw i lawer o ffoddygmiaethydd

Uaeth defaid

tymherfedd rewnog llaeth ffwarthfer a llaeth geifr.

Uaeth gwraig

tarfu berffaw gore ffydd gwlaethfa a ffydd llaeth o bortfiant gwan

Uefrith

Gwrosser a da yw rhedeg gwenwyn yn amser gwanwyn, dyfrllyd a ffydd llaeth yn amser haf ardymherwyd ffydd yn amser tymhorydd ar gwasg tewarg a rhaddarbar ffydd ar mogiad y bo y portfiant yn

ymbuil pobly y byd natur y klotf rang
o byd, y trosor ymborth yr ymbuil gwrosb
fydd y klotf. o byd kalod yr ymborth
kalod fydd y klotf &c.

Trwm ndrwydd

Trwsor yw yn y radd gyntá

Trwm hên

Eyd ym pen y saith mlynedd gwrosor yw
yn y bedwaredd radd.

Trwm tymhoidraul

o dd wythwydd eyd ym pedwarwydd gwrosor
yw yn yr ail radd, bo gwrosora por gwin
sherry fydd, a pho kloiaf pi wnedd, mwyaf
fydd i nerthoc, a hai or gwin a fydd da
rai a fydd openaidd, rai a fydd rong, rai
a fydd medyg, rai a fydd kadarn i sawyr
ai stomoc, rai a fydd tenn a dyfnhaid
rai a fydd tew a thoraráol, rai a fydd
tyfyrtaul Trwm tywarthaul od yfir os
mwy fesur nar yw, kyn id medd
odwyr plin wedd win nd tymm arall a
ddynion rheiffion synwyro complexion dyn
ai ormod gwlybyr

Grym tymhestol

a gadarnha gwrdd dinawyl. ar a wnelo
dadd y dolora, ar ystyrr ar rolora ar
a loesha y ffleym ar a ardymgora
yr adlodau ar ei gadarnha, ar ei lleihau
gwaedi syrthiaut gan wrdd y llawyr a
gormod blinder, rwysau y dymon rleision
a wna ei brasau a ffori ystwnwrn brwyd
a gostwng ystrywdd a mygadrodd yn y
bylla, ob gwallo fydd y meddig ddo
odwrth nabyr y dyn nar grym ar od
yfir y grym ini foddwn os a fag tyn-
gwrs yn y meddwl a dissir yn y northpoll
ar ynysydrwydd a dolur yn y pen a
farlys a ystrym ar idw a llawer o glwy-
fau oraill, dinb y gwythi ar gilio ar
y mamydd a lonnoir ar gwrdd ini inawl
a ddisgir

Grym gwyn.

tond ddu digon i mhega a ystalodd a wna
a dolur a wna yn yr ub i ddymon
gwrdd ar ystym o volybwr a ynghillon
yn y bylla a north a wna yn yr adlodau

gispbyd /

Grvm dv tew.

kaled yw nyth i dodi a gwaed tayo a
flag o roddin ost i dynion idaunk hyn
bwyd, da a wna paddynt / kanb nyth a
brastat in dygymydd y kigon a son
dynion na ffynn bwyd na gwoddi /

Grvm melys

nid ta i nob /

Grvm koch

molidus ydy nar aoid oll i ardymfyrd
ur i foithrin gwaed ta ur i gadarnhat
gwrpb similiter

Grvm gogoch

fydwn urogl fawr mawr i may wladd ta

Grvm melyn tenev

Byrgan i may disgiodd gwroster yw /

Grvm melyn tew

gwrofbrka yw a dyma yw ur obrwydd
i drimy ir yfom ur i moddwa ur yn fwyd
o bydd fon

Grvm kadarn

od yfit o fegyn ffwrfyfyr no bod ur
kymyfgoc tanwr o dwrfr ur ost no farn
glan

Gwin a wneler or gradwm
cochion

Ysgafn yw ar ysgafnare yw nar lloill
oll ar iarfare yw y ssavyr

Gwin gwym dyfrllyd
yn wna nemor o lòs /

Gwin aglaswyn
a dgyr tylla y dorff ar a dgyr ffrydd
y gwithiab ar obrwydd i ddlisirio

Gwin agloyw aroglfawr
moithrin ydwadd ta a wna a rhudberneth
balon a gwnoythor alywdnydd yn yr
ondud a gwrthgladh tristwr a dygymyd
a wna a ffob ryw oddrau a rhymplygion
Gwin iachaòl ffrdd wodi berwor
Gwin a wnelor drwy ffol rhwydo a wna
a brathab a gwnoythor dyn yr woddfadh
a northy yr ab dr ffolon a wna

Gwin or a gwnwdm gwyllt
a gadarneth y tylla /

Gwin or ffrigòd
a blur dyrymrodd ar ir iffaniab gwlybwr
a ffloyrm /

Grom palmwydd.

a blag molwrtoli a gwadd llodynfyd a wna a rhynerch moddfol a wna a rhaloddo yr ŵy, ar fplon a wna./

Grom or qwerith ar haidd gwlybyrodo drwy mygyrd a wna blodo yr ŵy ar fplon a rhodo mŵn tofodd yn yr arronab ar dnodd yno a dyliro yn wiz

Dwfr

oer a gwlyb o fordwydd i dnian rhyw dd wofr a fydd blaffbo arall a fydd difluo or rai blaffbo rhai a fydd gloyw, a rhai a fydd towyll./ dwfr gloyw fydd dda oi yfed o ftymonid y dwygraim, ar fydd gludr ar yftyfen fob ardwnt gaulfo, odri yn efgyr a wna fob orthrymb y bylla namyn i odri ai loithio ar dbrwydd i ddiliriv./

Yr ail dwfr gordo yno yr fron a p rhwng dwygriw yr glas a gorllodrom yr glas, a ftymon yn y goglodd dwfr a llathro o ftymon ar garrdy, ar a p yn fyrthio ar y gwaelav gloduaf yn gadarn

a gymáil y radd bennaf o ddefyd wedi y
rhái a doethpwyd prynu, hanu gwrolder
fydd y dyfrodd hynny y gwasgar ar oyr
yr Eglwys
Dwfr amber yw yn i bo yrspidr ardwynt
gaethgaro ar a fo blasfo ne drewbyllyno, yn
a wnoler o gynhyfgar ar dira, a rhyw
ddyfredd or fath hynny a galodd yr ar
ar a wna mabn tostedd yn yr arrenad
ar ánodd yw i ddoctro or kylla
Dwfr drewddig mogio dwfr ystlad ne
dd nfr gwerin, ne fulvroyo y clothyr bydd
rodd yndo dinosfdd a llywyf a hyny
gwrolder yndo a hyow y fydd a rhwydo
yr splen ar lad a llygrv y kylla a
gwnobbyba rroen gardo, a moithrin yntha
fadl gryd a wna

Dwfr or glaw gwell yw nar llaill oll
ar ysgafnaf a glanaf y glaw, mwy
y dyfrodd a dymo yr Eglwl i fynny a fo
mina fo y glaio gore fydd y dwfr.

Dwfr y tarannau da yw, rann dofed y
daran y gloywgaf.

Etra ar Ja.

O byddant o dwfr da, da fydd y dwfr a ddel o sommynt yno. Hagefn yw dwfr a sorthio ar, torriog no ar ddubar lum, yr hyn a sycheio ar ddubar Adi bo mwnai yndi no dir y mae sor ost a dysoir i ossod od ydolyb.

Dwfr hallt

moddalhar kroth a rona od ysir yn fynych kalodd a sych y borff a moithrim Cosyrare a rhosi a thrysgli / Esa rona Drafferth lob i dymon oddolanor, dwfr a p a ffwg no fydd tim yndo /// Dwfr ar tuicum ulym yndo da yw i osbyd .. ydoddling

// Dwfr y wydraul pori dwrymrod a rona
// Dwfr o bottol sydd da fydd dysg ydolyb or kyttá

Dwfr o bottol arian, goberi a rona a sych

Dwfr o bottol garan no o bottol garan kalodd kroth a rona a rhudarn glab yr dolodur

T) roy bymdeg a ol i dornassdd ni bo
dyfrodd da yndynt, dyfyod y gaulfo brid
or roliad i gaudl / yfod y dwfr a ffr=
myfyod ar ofn, ar nodi hymmy gidlod
ar yfod / am nonn hymmy borwod a
hymyfyod a gwin da, o bydd todyll y
gwin dotter tawdl o farch arogl farw
yndo ///.

O bydd natfor Alm yndo bymyfyod a
gwin /

O bydd llygrodir bymyfyod a ffoth da
arogloff

O bydd y dwfr gallt bymyfyod a blaud
hailh a gidlod yn dda kyn i yfod /

T) roy bymdeg a fymyfyf yfod dwfr odr
ni dduant yffug gwaythyr yn i groth
(bn dd yn ffank dd yn fgn) dr na dio=
ddefod dyn fyfgod, dwd yfod gwodi
kyfgf no dr i gyhflwng /

nat. T) roy bymdeg a yfo dwfr fnwyn dr
i gyhflwng hymmy a yfyf y kylla
dr dd ych a waddawd y bwyd.

ar diodd or blaen /

Y mae yn emyl Rhysam Wyrf a dlroir
allan a foddygiadeth y wlad oedd, sy mon
oiteo yn yr oidraal a rona iorsid ir
llygaid /

Pedwar peth a dyleir i hedrych
ynghylch gallwng gwaed /

Amser, defawd, oedran, nerth, /

2 reswm amser sydd i ollwng
gwaed

Amser anghenrheidiol ir
Amser otheloddiogaeth /
Ar ddau reswm amser hynny a ddlyg i ddyn
ram moddygiadeth / Un o honyn a
iharsai gloesyd, Arall a gymal iorsid /
Amser anghenrheidiol a gyd ddlyg a mod=
dygiadeth gloesyd / Canys pan ddel angen
i ollwng gwaed reidiog gloesyd, gwnelor
gwnelor yn ddiaddnod
Amser otheloddiogaeth iorsid, eddyrch
hynny ar oi anaddas rheidiol sydd eddyrch
y gohirio, ar o dina, eddyrch dau reswm
sy rwyddyn mid anghen blaenoriaeth yr

ghabl a blwyddyn y clotbach / ac mdcxiv i
bydd ydd oedd amser ym blwyddyn yr ghâbl
nid amgen / Gwanwyn, haf, kynhaeaf, a
gaeaf, a dab or rhai hynny sydd amry-
ddedyb mdcxiv gwanwyn a rhynghaeaf, ac
rhai ardymherydd a ddodwch i ddwy
gwadd ac i gwdwrnghab dyn mdcxv
iorfid, ac ddab drwdd sydd ardymherydd
ac a ddoldid i mdcxvi wat rhyw bobyd
hynny yndyny mdcxiv yr ghaf rhac gorned
gwrdd, ac yr bemaf y ddab kimin y
gaeaf rhac oerfel ac wrth hynny
yr amser gwrdbebaf ac yn bemaf
yn nyddiau y kôn in doldin gollwng
gwadd dwnb yr amser hwnw yr ym-
ddwng rorff dyn ar plwnddar, ac
o hynny i dissrwythe dyn yr fawr
ac o gyllyngir gwadd yn yr amser
hwnw mwy i dissrwythir dyn / ac
o dina ofn oedd rhac gwanghab y rhaf
yn gimeint ac i digwyddai hanit amdstor
o dissrwythdra o gollyngid gwadd arno

moton dolor a bore saith mlynedd nodi
eymmy, ar i mad yn bore glyb dorro
y dwbith norwydd yn y byd. Rid amgenach
dyd ir ynt (dytollon bratbas oz rhodwoz,
dytollyn diwadeth o fai, a dytollyn
diwadeth o fib modi.

Y mae dau rysgubedd ar iddw ffosfor
yr oen, ar brwd, ond y mad yn bore=
flare y brwd nar oen, am eymmy rhaid
idnabod ymrafael foddogiadeth ir oen
rand rhaid yno iddo bolyb brydion, ar
nerth y brwd bolygai odrion.

Rhag yr iddw ffester oyr.

Kymd fogbn y llyfe a dwr yn fasnedd
farmfel a gwyrm royd a blawd rhyg
a gwna blefter, a dod nerth y ffosfor
a gad nerthe yn wastad am fythoe i
gynan, ar yno dod yn awal, ar felly
am byth yn iach.

Rhag y ffester brwd

kymd bolichaid blawd rhyg a mel pwdir
a gwna o gronso dodd faloh a gwna o

Gwnaw bol a dod yn y dwll yn yr ddaear
a phan fo gwlyb dod yn erbyn ar iard
fyddi /

Rhag pob dolur o lygaid a fo weithie
yn gochion, weithie yn chwydd, weithie
yn rhedec drwy, weithie yn waedlyd

Kymd falwod berfion, a bordo gwynt a
rhaffel y braster ar olia y llygaid
a gwnaw /
Hefyd cost y malwod ar yfgluthron a
rhwm y powder o gwynt a dod yrth y
llygaid pan fo dolur

Rhag Kochder or llygaid

Kymd falwod mawr berfion a dod gwynt
mewn bacog, a phiga i fibwnd yn llawn
hylle bure, a dod gulon yn y hylle a dod
loftr ddiw y bacog i ddorbyn y drwfr gwnaw
ar ar drwfr gwnaw golch y llygaid ar
oft di gwnd yr iard yr wiz /

Rhag pryfed a fo yn Brwyta
amramad llygaid

Kymd hylon a cost oft yr boyodr a dod

ymi fyst fõl ar a gronw oliã lyg luid
y dyn blâs pan ol yn nobl ar iâre fydh

I wybod beth y gorot ai brwd ai
oer

Kymd gadarn brotegyr a flegm wrth y tân
oni. fo yn frwd a dod ymgeglyd y dolur
ny od gorot brwd a fydd, ef a augordda
ar a llyst yn amsmwyth. / Ar od oyr.
y dolur, ef a wna y fadare lõb ar
a osmwythâ arno yn fawr ar wrth
flemmy / adnabyddir y dolur

Rhaa chwydd mewn esgeiriau
neb freichiau /

Kymd lỹs yn sasnec trayfoyl ai stompio
yn fân a dod mewn pâdell, a dod vtto
vyddion gwaeth a gwer mallt ir a bwrw
grwynt i gid a dod yn blaster wrth y
gwydd ar iâre fydd /

I Eglwro y parabl ac i lanhau
y dwyfron

Kymd horesowrnd gwyn a bwrw y flegmon
a mwcy y dwfwr yn o gymaint a bwrw
grawn mewn mel pwdwr a gwna o grawn

lleu ar arfor o gono yn gwyr ar yr pro
ar idaw gwdd

Rhaq y famog a c[illegible]
chnofa ynghylch y galon a
gwynt o fewn y korff

Kymd pan ddwno o bowdr ffamorrfa ffynnon
ar ddwno o dorriadl tormentil ar ddwno
o bowdr bâyb ar ddwno o bowdr dimyb
ar ddwno o bowdr Efaid ffamiegl a rhymyg
gwynt igyd a bwyta or powdwr gwnwo
bwyd a bara a ffob amser y fotto dolur
or famog Efaid llonfaid llwy/arian
ar bnwhaith ar idaw gwdd

Rhaq y tofiedd · meddegiaeth
Brofedig ac i dorri y maen
ac i iachau os gwna dim ddyn
yn iach

Kymd waed myn a fyrg ofl a gwna ofl
yn bowdr ar yna kymd bwyd a dlwir
ram, yn paſnor y dail ar gwrandd y
mib mhi ar ystompia ofl a gwaſt y
ſhogbr o gwnwo a fyrg ofl draſofn a
gwna o gono bowdr a rhymyg yr

goiwn yn oy mont a doro ir rlâst oi
yfod ar bob diod a yf ar yn i bottos
ar ôl a ~~dyfliwa~~ dyliwa y mlaen yn
dryllio ar ôl hyd drwy rân dwfr

Drofr llygaid rhin weddol /
Rhag chwydd a llosgrach /

Kymd ffamigl rorgion rob rorgion, bordon
plantaon rolidonia, llygaid y dydd cyfun
a ffolg rydd yn o ymdnit a ftylio gronto
regrong dâr garog a gdolyrg yn gronto
gadarg esmwyth yn. 2. blyg no. 3. a dod
yn blastr wrth y llygaid pan ol
y blâs i gysgu, a ffan fryfo y dolyrg ûn
arall yn yr ôr regyr fdd /

Rhag y siatica passio /

kymd frostard wedi i falu ar aqualitor
bz. dwfr bywyn a bordo gronyt yn
dda a dod yn blastr wrth y dolor

Rhag dolor medon ystlys.

Kymd hyltwrd yn saffnor ar ôl y brym
o gymrador porfli, lobâls, ffamigl rorgion

smaletts burnotts, gromil, yn oÿmont a
bordo modon ydom ydoyn om ddorsso
yr ẏsaw a gidl a dod ir klesk oi esod
brygor a bozo ar arsor o ẏsymy y nos
yn fretod ar borro yr oyr ar iar ẏsyddi
gbat ost. /

Jf rone vthyr pottes laxatif
Kymd brocurro, Lungled bisk, abluit tabod
yr ẏsydd, tawrgo bordo y dyrsk, ssamugl
porsli dr ẏnt. /

Swyn rhag y parssivn

Jn nomine + patris + et + filÿ, + st + Spiritus +
Sancti + amen + zolebantur + dllolmya +
dllolmya + trosbn + trosba, + dt. agt. l. t.
a + amon + / a dywodyd ar y mare
yr obrygil ssom / Jn principio erat verbm /

Rhag y kramp

Dowuul y gaziab ẏsym. Sgodal got lud
gott gott ranlay Jtm drlap owarz o boxi /

Jf qlymd hoyl habarn a
dorro /
Kymd y potti briolod ar ystompia a

ffria gwdd rgwyr gwrysk a ffluchtrom sond
a gwn a blastr a dod wrthi yn fwrw
ar si a ffria i gyd.

Eli gwlad

Kymd hesb a dlwyr cwmbrod, tamo mil,
bottarn, ffilth, mintis. Chwerthin, fwdwrdd
wormod, dysgu dwyn, walwyrdd mclwd
gobyn boudicaid gordgwrnd, dwcdd rois
dwil lordd yn o ymdint ai golygi ai
frompio yn dda. ai bowdi drwy monyn
mai ar ynd dod ddito gwlutiti o ofn
ofn a moddia gwynt yn dda, ar ynd dod
y trobl modron pott, a gwlia ofn a dod
ofn modron clo clwth, a gad ynd ir dro
ar ynd tym ofn allan or pott a dod ofn
modron padell a dod ofn dr y tan a ffria
ar ymod ofn yn dda, ar ysgliw fal nd
lyno wrth y bwdell, a ffamp ofn yn
ddigon tym ofn i lavar a gwl ofn modron
loestr a ffan ddarfydd i gidlo dod ofn dr
y tan dwarfofn a dyro ynddo gwnar
prwyd o gwyr gwrysk ai frimo yn fan

a rywarton prwyb o wêr mollt wodi
i doddi ai bwrstio a bwrw ewynt ar yna
dyro allan ffrandomsonb wolk, a rymyst
yn dda i gyd om pwt yr ymwygodir
ar yna bwnd osi i lâwr ai sidlo ai oeri
ar yno gollwng ymaith y dwfr o gwno
ai glanhâ ar yno doro os ar y tân
dwargofn om dodo ai rwmio ar adain
a dod os modron blwrc ar sal dyna y
modd gore ar norwygl.

I wneuthur papilion

Kymd iiij prwyb o popilorc y dail iij prwyb
o orbwater ll. o gonban. ll. or potti morol
ll. o orpin ll or sengron ll or ordlygridd
gaid prwyb o oudisl gaid prwyb o violed
gaid prwyb o fenw y mêr, ai golchi yn lan
ai stompio a dod allan ddalo brwyb a gaid
o flondy gwerc cosb, ai roddi ai pwrsio
a phan fyddon wedi meddlio yn dda dod
ewynt ond yn pott a rhosyn os a gaid
iddo sefyll ir diwarnod a gwaithiasb

ef fal y dall or blaen yn yr oli arall
a dyma rondeb yr iaith papilion /

12. arwydd /

☉ Hym y dyna dyro ddyn ynghylch i fam
Aries: y pen
Taurus: y gwarr ar gwddw
Gemmim: y breichie ar dwylo
Cancer y dwyfron
Leo: y galon ar kylla.
virgo: y groth hyd y bogel
libra: y groth or bogel i wared
Scorpio· y dim ar aelodeu kyddiedig
Sagitarius· y morddwydydd
Aquarius· yr esgeirie
Pisses· y traed.

Ar-ol briw dyn medyn yn or ddoddi Hyn
pan fo yr arwydd yn tornasso yn yr
yn or ddoedd yngod, odid fyth i ddyn i
orfod, onds trwy rad dyw-/ y mafyron
sydd ymfail yr dangos. ynghylch
ar un Hynny ni ddylir wrpi medd y gwiddon
ar yon pan fo dy yn tornasso, nid yn

y tardd, ssef yno eymy pob dzwydd yn
i lef, na thymordd nob seddygimaeth
ir mamod eymy yr buser Gwnw a
Duw bymaig ai bymoro ysf di bwrdd i
fynd yn y mau.

Beri iddyn ddoydyd

Dowo iddo ddiod o ddwod y ti ar ysf a
dowaid

Rhag y ressyres

Kymd saim Gwydd no goiliog Gwydd a ij
owns o saim ffwydd no saim iar a mêr
o bob yn un owns
eidion ân, y mewn ffwyf, a thewyn, ar
ysgrid a ffrona o Gonynt oli, ar olia dy
ddwyfron a Gwnto a mogel dogrtsio dy
gylla ar iare fredi.

Wnerthur pwrgasiwn

Kymd Lavorial a ffrona bowder o Gono a
Gompria ysf gida, mel yn ogimeint ar
arfored y thast o Gwnto ar iare fredd.

Rhag y tostedd.

Kymd fava Gwidd ar isgell bisf ân a bwyta

Gronwy yn norgrs dy ffroyd ar ol ai rhyddk

I ladd pryfed mewn kylla a chwir trenses.

Kymd gig ffowle teg a thor ol yn ysgliffid mân
cymtar i saig foreau a rhwm ddyrnaid or
tribo sauffraid a golte yn llau a briw yn
fan mewn morter, a rhwm bottel o laeth
goiser a dod mewn llester glan a dod y gig
yndo ar ryssb, a gad i forwi ony bo y gig
yn ddigon a dod ir rhaff ai ffroyta ar ieue
fydd oo bwyfoi yn dryrmyn

Rhag gwaew mewn aelod

Kymd flawd koirch a laeth bwrw a gwna
o ffromo rhol a dod yn kyfyn sengron a
gwedr mallt no dablid a mel a bwrw
gwynt i gid ony bwt todo a dod yn blaster
wrth y dolur a gwna di dwrr y gwaew
ar a ostwng y rewydd

Rhag dolur a so yn glais glas.

Kymd sygyn y wermod a mel a rewyr gwyrs
a blonec a flowr elfenmin yn o gymint
wrth bwyo a gad ydyn forwi i gyd a gwna

o Gwnwo blaster a dod wrthy y dolur a Gwnw
ui Giarga ar a Dyrn ysmalth y rhaid.

Rhag ffelwn.

Ysp ddiod or plaudon a dod blaster wrthyo or
un rhyw blaudon

I wy bod a fydd merch yn feichiog

Dod idi ddwfr a mel yno y bod a Gymry yn
diwaethaf ar o bydd Gi anuo/mwyth i mad
Gi yn feirgiog, ar ony fydd Gi beirgiog 'm
fydd nos, mwdd arn or y ddiod.

I wneuthur oyl twrpentin
i, roi mewn tretys.

Kymd dri rgwarter prwyf o rosyn glân a
rgwarter o saim kig Gwrc a Glâd prwyf
o oyl olifse a rglaroseia dy rosyn ale saim
a Dyro Gwynt ar dan o/mwyth a bot yo
yn araf, a rgon glymmod ar i todd y
rosyn ar saim kymyst yn dda ulw oyl a
dyro ir klavor a gad i oeri pob di sidlo
ai gadw ony p rhaid yrthyo

I wybod a fydd y clwyfawgan ar
wr ne wraig.

Kymd wy kyffran, a dyro ef i sefyll yng=
wolud y dyn ym ogof y gwaed, ac od bydd y
rhwy arno ef a galodd yr wy, ai fforon, ac
ym bydd ni rgalodd ef dim.

Rhag gwaew mewn giab.

Kymd wlydd y dwfr a gordgwnd, a llyssd
Jonn. a gwna yn blaster ac yno kymd wer
mollt a blonec ac ebnodd moirtc a moddia
i gyd ar y tân a gwna blaster o gowut
a dyro wrtc y dolur yn fwrdd ac iatc
fydd.

Rhag Cornwyd.

Kymd ddail y moldyn ai trwymo ai rgoi
arno, a da yw.

Arall kymd flaryd fla a ymdegr a gwmpria
i gyd a gwna o gowut blaster ac na
llwnciddo ddyfod wrtc tân

Arall kymd walwort ai berwi mewn dwfr
ac ystompia a ffria ac ymenyn gwerc
a dod wrtc y boerwyd ac iatc fydd.

Rhag chwydd mewn keillie

kymd bowdr dwmmin a blawd gwiwl a mõl
ui ffrio i gyd a'r gwna o gyno blastr a
rgrovm yngghylch y dolvr yr dwymyn
Arall kymd flawd ffa a vindgr a gwmpria
i gyd a gwna blastr o gyno ar na attor
ir rhest dyfod wrth tan ar yr odr i mad
i arfer ar ob keir ffa gwdision da fydd i
stompio yn i mysg gida mõl a wnad ffyr
yn blastr ai roi wrth y keillie yr oyr.

Rhag y fflix

kymd bowdr dmyn a dad ir rhest ar ddiod
gymedd ar ost ui gosmwythaf

Rhag dolvr or Av

kymd flowr trwth a dab bwyd o lydw roydd
om a galwyn o dowfr rgddygog ui fordwi
yn ffost om dl yr gwaed daw fordo ar yno
i gidlo ui wdl i sefyll nosfwith a gramodth
tasgl y saim a dod medwn blwth gyd om
b rguid wrthgo dfi i iwo yr av.

Diod dda ir Av.

Kymd ynn iopciaub ptroy isa pont, gord, a golyc
Gwynt a Gwalm dda o worymod a bordo modon
gwin o ulwyn gyd bottol a dod iddo oi yfod
yn ddiwadfedd ar yn gryntdd ynod yn frwd
ar bord yn odr

J lanhav y famog rhag adolybwr
oyr, ac i beri idde gael i thermys.

Bordo gomlok modon golch a gwin ar a
Gwnto golyc dunodd i warod.

Rhag y Siatica hassio

Kymd dom goicr a Gom ddfaid a syrc esc
a gwna bowdr ar yna kymd y powdr Gwnto
a bordo esc gida pinogr radarn a thyn -
frytted ar i gollyrc i ddesc dod wrthyo na
ffycia Gwnto modon mdl a dod wrthyo a
dyro garrod frwd wrth y plastr yno
gymdl yn eir yn frwd

Arall kymd drwnk sur a gwadded gwin
royc a rhyddion gwnithe ar y mowyn mai
a bordo Gwynt yn dda i gyd oni pnt tosto

ar yn frytta i gollyr dod wrthy.

Rhag perfiaed a gwraint

kymd gwerth da a dod yndo sibon dy. a
borw a golch esb, no ykmd gwrw i ymnau
a borw dy yn da ar a gwnw golch esb.

Rhag y ffelwn

kymd ronsaud-bria a briw rhyng dwy
garrdr a dod ar y dolur ar esb ai llaid
yn fwlu ar ai iwrash

Rhag Tarddine agankyr gwlyb.

kymd sblidonia ar ystompia esb a rhym y
bydon gwnw ar ir yr ystabinod no y kaukyr.
a dywo sbig y ar esb gwnw arno ar idir fydd

Rhag Dabadonab

kymd hysb y dwyw a galon ar ystompia
gwynt i gid, a rhwyn wrth y dabadonab
ar gwynt a lu y mhith yn wir.

Rhag haint calon

kymd corol a Rosy esb ar ysb ar ddyfr oyr
ar iach fyddi.

Rhag dolur or aelodau ſpryddol ſydd
yn y ddwyfron, val y mae. y galon or
llienyiad ar kymhibe: om bydd yn brwd
gwaed dans hymny a ddaw or groth, and
tu ag y galon ar ſplen ar ſtu. dod.

Yw yſtod bowdr rowdd gida bydd y ſplau=
ton a hymny ſydd da rhag ſyrtyio gwlybyr
oyr ar di hirdyd

Rhag illica paſſio, ar ſtrangria
kymd rybddion gwenith a bowdr gida gwin
gwyn pur a gwna oſt kan dowdd ar ywdd
a bowdr oſt yn ſtoſt a dod yn blaſter ar
gaddure a doro ar y dolur. a da yw
wrth y kyttá rhat cowdor a gwynt.

I beri iddyn ddywedydd
kymd bydd ſaith a bridded a dwyro yni bom
ar oſt a dowdid

Rhag dialedd yn y mwndwgl ne
y geneu.

kymd y pum nolon a bowdr gwynt mewn
dwfr a ſtau ſan digon bowdredir dal dy,
ondav ywch bom y poſtiad a dal y dwr

yn dy ymlad ymi p oyr/ar yna kym
yn drall ar arfer o hymy dridiab ar
ar ffyrdi

Llyma gyngharad a anfoned
o di wrth Hyssawyr o fynydd.
Peleres at yssabel bremhinnes
loyar wrth dyssyfiad bremin fraink
i brawd, a hymy sydd dda i barob
i roybod.

Hyn sydd dda ir ydym ar y mamydd sawyr
ffamomil, a mwsk bloddy biolet a rosb
gorsion ysbod grom yn pesbrol, bwyta
powdr saith a unthmegb yn gymysgy
tribo dy bom yn symyrh kymysgbrwydd
o gyssgb, gwreudo yn pesbrol gorddi
bwyta yr pesbrol mystard a Sabyr, a
lotwari a rosb gorsion -/

dr reg: Hyn sydd dda ir ydymydd pob y mamddio
anbeilion pob rhyw surfot, pob maddod
sydpor gwyr kyssgb yn y fan gwaddi

finy

68701

0 Cm 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20
0 Inch 1 2 3 4 5 6 7 8
The Wellcome Library
x-rite
colorchecker CLASSIC
mm

Dabl. H.
ar gnawd.
bob amſer, pa bhodh.
o dorri allhan.
wraint miewn wyneb.
croer, pa Le
ndiqaid.
x-rite
colorchecker CLASSIC
mm
The Wellcome Library
0 Cm 1
0 Inch